

"לא תאנה אליך רעה ונגע לא יקרב באהלך" (תהילים צא י')

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: מְצוּרַע (שְׁבַת הַגְּדוּל) כְּנִיסַת הַשְּׁבַת: 18:37

inei-zion.com

עַרְשׂוֹת ז' נִיסַן תַּשַּׁע"ט (12.4.19)

יְצִיאַת הַשְּׁבַת: 19:46 ר"ת 20:26

הַפְּטָרָה: "וְעָרְבָה לָהּ" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וְצִוְיָה הַכֹּהֵן וְלָקַח לְמִטְהַר שְׁתֵּי צִפּוּרִים חַיִּים... וְשָׁחַט אֶת הַצִּפּוּר הָאֶחָת... וְשָׁלַח אֶת הַצִּפּוּר הַחֲתִיָּה עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה"

עַל הַכְּתוּב בַּפְּרָשָׁה, "וְלָקַח לְמִטְהַר שְׁתֵּי צִפּוּרִים חַיִּים... וְשָׁחַט אֶת הַצִּפּוּר הָאֶחָת... וְשָׁלַח אֶת הַצִּפּוּר הַחֲתִיָּה עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה", שׁוֹאֲלִים חו"ל: מָה נִשְׁתַּנֵּה קֶרְבַּן הַצִּפּוּר הַחֲתִיָּה מִכָּל הַקֶּרְבָּנוֹת? מִדּוּעַ בְּכָל הַקֶּרְבָּנוֹת אָנוּ שׁוֹחֲטִים אֶת הַקֶּרְבָּן, כְּדִי לְכַפֵּר עַל הַחֲטָא שֶׁחָטְאוּנוּ? (כְּמוֹ שֶׁבָּאָר הַרְמַב"ן (וַיִּקְרָא א, ט), שֶׁהַקֶּרְבָּנוֹת הֵם כְּפָרָה עַל הָאָדָם, עַל-יְדֵי שִׁיתְבוּנָן שְׁכָל מָה שְׁעוֹשִׂים לְקֶרְבַּן הִיָּה צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת לוֹ. וּבְלִשׁוֹן קוּדְשׁוֹ (וַיִּקְרָא א, ט): "וַיִּרְאוּ לוֹ (=לְאָדָם) שִׁישְׁפָּךְ דָּמוֹ וַיִּשְׂרַף גּוֹפוֹ (כְּמוֹ שְׁעוֹשִׂים לְקֶרְבָּן), לְוַלֵּי חֶסֶד הַבוֹרָא שֶׁלָּקַח מִמֶּנּוּ תַמּוּרָה וּכְפָר (שֶׁל) הַקֶּרְבָּן, שִׁיְהִיָּה דָמוֹ תַחַת דָּמוֹ, נִפְשׁ תַּחַת נִפְשׁ).

וְאִילוּ כָּאֵן, אֶת הַצִּפּוּר הָאֶחָת אָנוּ לֹא שׁוֹחֲטִים, אֲלֵא מְשַׁלְּחִים עַל-פְּנֵי הַשָּׂדֶה, כְּפִי שְׁכְּתוּב: "וְשָׁלַח אֶת הַצִּפּוּר הַחֲתִיָּה עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה".

שְׁאֵלָה זֹאת מְקַבֵּלַת מִשְׁמַעוֹת תְּקָה, לְפִי מָה שֶׁפָּרַשׁ רַש"י (שם), שֶׁהַטַּעַם לְכַךְ שֶׁצִּוְיָה הַקַּב"ה לְהִבְיֵא לְמְצוּרַע "שְׁתֵּי צִפּוּרִים חַיִּים טְהוֹרוֹת" הִיא, לְפִי שֶׁהַנִּגְעִים בָּאִים עַל לְשׁוֹן הָרַע שֶׁהוּא מַעֲשֵׂה פְּטוּיֵי דְבָרִים, לְפִיכֶךָ זְקוּקִים לְטַהֲרָתוֹ לְצִפּוּרִים, שֶׁמִּפְּטוּטֵי תְּמִיד בְּצִפּוּרָה קוֹל".

לְפִי זֶה קָשָׁה יוֹתֵר, מִדּוּעַ אָנוּ שׁוֹחֲטִים רַק צִפּוּר אֶחָת, וְאֵת הַשְּׁנִיָּה כְּאִמּוֹר אָנוּ שׁוֹלְחִים חֲתִיָּה עַל-פְּנֵי הַשָּׂדֶה (שֶׁהִי אִם הַצִּפּוּרִים הֵן קֶרְבָּן כְּפָרָה עַל פְּטוּיֵי דְבָרִים, הִיָּה צָרִיךְ לְשַׁחֲט אֶת שְׁתֵּיהֶן, לְרִמּוֹז שְׁצָרִיכִים "לְשַׁחֲט" (=לְהַפְסִיק) לְפִטְפֹּט לְשׁוֹן הָרַע).

פְּתַח דְּבָרֵינוּ יָאִיר עַל-פִּי הַבִּיאֹר הַנִּפְלֵא מִכ"ק מָרַן יְהוֹשֻׁעַ מִבְּעֵלְזָא (עַל-פִּי הַזֶּהר הַקְּדוֹשׁ תּוֹרֵיעַ מו'), שֶׁהָאָדָם מְקַבֵּל אֶת הָעוֹנֵשׁ עַל שְׁפָגַם בְּלִשׁוֹנוֹ כְּשֶׁדָּבַר לְשׁוֹן הָרַע. אוֹלָם, עַל אֶחָת כְּמָה וְכְמָה הוּא מְקַבֵּל עוֹנֵשׁ עַל שְׁבָאוֹתוֹ זְמַן (=שְׁדַבֵּר לְשׁוֹן הָרַע) הִיָּה יְכוּל לְדַבֵּר דִּיבּוּרֵי קֹדֶשׁ (=לְעֶסוֹק בְּתוֹרָה אוּ תְּפִלָּה אוּ לִוְמַר דְּבָרֵי מוֹסֵר וְתוֹכַחָה לְאַחֵרִים), וְלֹא אִמֵּר.

וּכְפִי דְּבָרֵי הַזֶּהר (מִתּוֹרָגָם): "כְּמוֹ שֶׁהָעוֹנֵשׁ שֶׁל אוֹתוֹ אָדָם הוּא בְּגִלְל דִּיבּוּר, מִשׁוּם שְׁפָגַם לְאוֹתָהּ רוּחַ מְמַלְלָא (=נִשְׁמָה), שֶׁהִיא נִתְקַנָּה כְּדִי לְדַבֵּר לְמַעַלָּה, וְלְדַבֵּר לְמַטָּה, וְהַכֵּל בְּקִדּוּשָׁה. כָּל שֶׁכֵּן (שִׁיעֲנֵשׁ קִשׁוֹת) אִם הָעַם (=יִשְׂרָאֵל) הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ עֲקוּמָה, וְהוּא יְכוּל לְדַבֵּר אֲלֵיהֶם, וְלְהוֹכִיחַ אוֹתָם, וְשָׁתַק וְלֹא דִבֵּר".

(יְסוּד זֶה כְּבָר שְׁנִינּוּ בַּמִּשְׁנָה (אֲבוֹת ג', א) עַל הַכְּתוּב: "וְלִפְנֵי מִי אֶתָּה עֲתִיד לְתַן דִּין וְחֲשָׁבוֹן?", וְדַקְדַּק הַגַּה"ק הַגַּר"א מוֹיִלְנָא זצ"ל עַל כְּפַל הַלְשׁוֹן ("דִּין וְחֲשָׁבוֹן") הַכְּתוּב בַּמִּשְׁנָה, וְאָמַר: לְכַאוּרָה הִיָּה מִסְפִּיק לִוְמַר: "וְלִפְנֵי מִי אֶתָּה עֲתִיד לְתַן דִּין", וּמִדּוּעַ הוֹסִיפָה הַמִּשְׁנָה גַם "חֲשָׁבוֹן"?

וּבָאָר זֹאת הַגָּאוֹן מוֹיִלְנָא, וְאָמַר, שֶׁבְּכָל פַּעַם שֶׁהָאָדָם עוֹבֵר עֲבִירָה, חֲלִילָה, הוּא בְּעֵצָם גּוֹרֵם לְעֲצָמוֹ שְׁתֵּי רְעוּת: הָאֶחָת הִיא מַעֲשֵׂה הָעֲבִירָה עֲצָמוֹ, שֶׁהוּא בְּנִיגוּד לְרִצּוֹן הַבוֹרָא יְתָרְךָ. הָרַעָה הַשְּׁנִיָּה הִיא, שְׁבָאוֹתוֹ הַזְּמַן שֶׁהוּא עָשָׂה אֶת הָעֲבִירָה, הוּא יְכוּל הִיָּה לְקַיֵּם מְצוּהָ.

וְזוֹהִי כּוֹנֵת הַמִּשְׁנָה: "וְלִפְנֵי מִי אֶתָּה עֲתִיד לְתַן דִּין וְחֲשָׁבוֹן?" – בְּשָׁמִים עוֹשִׂים "דִּין" עִם הַחוּטָא עַל מַעֲשֵׂה הָעֲבִירָה עֲצָמוֹ, אֲךָ בְּנוֹסֵף עוֹשִׂים עִמוֹ "חֲשָׁבוֹן" עַל-כֶּךָ שְׁבָאוֹתוֹ הַזְּמַן שֶׁהוּא עָשָׂה אֶת הָעֲבִירָה, הוּא יְכוּל הִיָּה לְקַיֵּם מְצוּהָ).

וְעַתָּה, מְבוֹאָר הֵיטֵב עֲנִיֵּן הַמְצוּרַע שֶׁמְבִיא שְׁתֵּי צִפּוּרִים. שְׁכֵּן, הַצִּפּוּר שֶׁשׁוֹחֲטִים בָּאָה לְכַפֵּר עַל דִּיבּוּרִים בְּטָלִים שֶׁהוּצִיא הַמְצוּרַע, וְלָכֵן שׁוֹחֲטִים אֶת הַצִּפּוּר כְּדִי לְהוֹרוֹת שְׁצָרִיךְ לְשַׁחֲט וְלִקְטוֹעַ פְּטוּיֵי הַבֵּל כְּאִלוֹ.

אוֹלָם, הַצִּפּוּר הַחֲתִיָּה, שְׁאוֹתָהּ לֹא שׁוֹחֲטִים, בָּאָה לְכַפֵּר עַל שֶׁהִיָּה בְּכַח הָאָדָם בְּאוֹתוֹ זְמַן לְדַבֵּר דְּבָרֵי תוֹכַחָה, אֲךָ הוּא שָׁתַק וְלֹא דִבֵּר, וְלָכֵן מְשַׁאֲרִים אֶת הַצִּפּוּר בְּחַיִּים, וְשׁוֹלְחִים אוֹתָהּ עַל-פְּנֵי הַשָּׂדֶה, לְרִמּוֹז לְאָדָם שִׁכְּתָת רַגְלָיו מִמְּקוֹם לְמְקוֹם וַיִּרְבֵּה לְדַבֵּר דְּבָרֵי תוֹרָה וְתוֹכַחָה עִם הַבְּרִיּוֹת, לְלַמְּדָם אֶת דֶּרֶךְ ה' וְעַבּוּדוֹתוֹ.

פעם אחת, לאחר בדיקת חמץ, פנה הרבי בעל "אהבת ישראל" מויז'ניץ אל שמשו, ואמר: "הנה, ברוך השם, זכינו ובדקנו את החמץ אשר בבית, ולא נמצא מאומה. עתה, בבקשה ממך, בדוק נא את החמץ שבלבי" – אמר, והצביע על לבו הטהור.

"סלח לי הרבי" – אמר השמש – "אולם את לבו של הרבי אין צורך לבדוק כלל. שהרי, כך שנינו במשנה: 'כל מקום שאין מכניסין בו חמץ – אין צריך בדיקה!'"

"חסד אל כל היום" (תהלים נב/ג)

פעם ספרה הרבנית נוישטט, שאחותה גיסה עמדו בתחנת אוטובוס ביום גשום מאד בירושלים, כשהם צריכים להגיע לישיבה של ה'בן שלהם'. (אפילו לא הצליחו להשיג מוניית). לפתע עבר רכב, ובו ישב יהודי שהציע להם טרמפ למחוז חפצם. הם, שלא היה להם נעים, אמרו לנהג, שהם מוכנים לעלות בתנאי שיקח מהם כסף, כי הם צריכים להגיע לישיבה של ה'בן, ולאחר מכן לעוד מקום...

אך הנהג אמר להם: "תכנסו, אתם כל-כך רטובים, תכנסו, הכל יהיה בסדר..."

הם נכנסו למכונית, וממש הרגישו לא בנה, והתעקשו לשלם לו. אך הנהג בשלו: "אני לא לוקח כסף! אני מחפש לעשות חסד... אתם לא יכולים לקחת לי את המצוה. אני כל הזמן מחפש איך לעשות חסד עם יהודי, שלא יעבור יום אחד בחיים שלי, שלא עשיתי בו חסד!"

גיסה של הרבנית נוישטט (שהוא ראש ישיבה) שאל אותו: "למה? מה הביא אותך לזה? לחפש לעשות חסד עם יהודי..."

ואז החל הנהג לספר להם, שתברו הטוב, שהיה בחור אברך, עשה במשך מספר שנים חסד עם אדם זקן, שלא היתה לו משפחה. הוא היה מסדר לו את הבית, עושה לו קניות, וממש דואג לכל צרכיו ולכל מחסורו למשך תקופה ארוכה. אותו אדם מבוגר אמר יום אחד לחבר האברך: "יש לי כל-כך הכרת הטוב כלפיך, ואני לא יודע איך להחזיר לך... אין לי כסף לתת לך, איך אני אחזיר לך?"

אמר לו החבר: "כשיבוא היום, בעזרת השם, בגיל 120 שנה, כשתגיע לבית עולמך, תבוא אלי בחלום, ותספר לי מה קורה שם למעלה..." ענה לו הזקן: "אם יאפשרו לי בשמים, אעשה זאת בשבילך..."

חלפו ועברו שנותים. האדם המבוגר הלך לעולמו, והאברך שכח מכל הסיפור.

והנה, במהלך ה"שבועה", התגלה הזקן לאברך בחלום, ואמר לו: "שלחו אותי אליך, כי הבטחתי לך, ובגלל שבכל חיי השתדלתי לקיים את מה שאני מבטיח, התירו לי בשמים לבוא אליך בחלום, לספר לך כפי שהבטחתי. אולם, קבלתי רשות לספר לך רק שני דברים: האחד: היתה לי הפתעה לא נעימה כשהגעתי לעולם העליון, ראיתי שם עולם הפוך... כל האנשים הפשוטים בעולם הזה – שם בעולם העליון הם למעלה... והאנשים שנחשבים בעולם הזה לחשובים – שם למעלה הם למטה..."

ודבר שני: עמדתי בבית הדין ושמו על המאזנים את כל המעשים שלי. והנה, היה נראה שחסרות לי מצוות שקימתי, תורה שלמדתי, ברכות שברכתי – שלא הגיעו לכפות המאזנים.

מיד שאלתי: איפה כל המעשים שלי? וענו לי: מעשים ומצוות שעשית בלי כונה, או שהיתה בהם נגיעה של כבוד – נוצר ונברא מהם מלאך חלש, שלא הצליח לטפס ולהגיע עד למעלה לכפות המאזנים, ולכן לא תקבל על מצוות אלו שכר..."

והמשיך הוא לספר: "והנה, ראיתי, שהיה דבר אחד שעשיתי, לא תמיד בכונה, ולפעמים גם עם נגיעות של כבוד, ובכל זאת, כן עלה המלאך שנברא מאותן מצוות עד כסא הכבוד, וכן נכנס למאזן שלי!"

אלו היו מלאכים שנבראו מצדקה וחסד! כל דבר קטן שעשיתי ליהודי, גם אם היתה שם נגיעה של כבוד – זה התקבל! עשית טוב לעוד יהודי? זה חשוב להקב"ה, ואתה מקבל על החסד הזה נטו רוח..."

וזאת, כמו שכתוב: "ה' צלף על יד מינד", ה' "צלף" – עושה כמוד! אתה מושיט יד לעזור ליהודי – ה' מושיט לך יד לעזרה! אתה מחיך ליהודי ומאיר לו פנים – ה' מחיך אליך ומאיר לך פנים בחן ובחסד..."

כך אמר לי אותו הזקן ולאחר מכן נעלם... "כך סיפר להם הנהג 'רודף החסד', שקיים את הכתוב: "חסד אל כל היום".

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון

"לא תאנה אליך רעה ונגע לא יקרב באהלך" (תהילים צא י')

כניסת השבת: 18:37

inei-zion.com

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעָה: מְצוּרָע (שַׁבַּת הַגְּדוּל)

יציאת השבת: 19:46 ר"ת 20:26

ערש"ק ז' ניסן תשע"ט (12.4.19)

הפְּטָרָה: "וְעָרְבָה לָהּ" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"שַׁבַּת הַגְּדוּל"

רַבְּנוּ יַעֲקֹב בֶּן אֲשֵׁר, הֲלֹא הוּא "בַּעַל הַטּוֹרִים", כּוֹתֵב בַּ"טוֹר", שֶׁהַשְּׁבֵת שֶׁלִּפְנֵי הַפֶּסַח נִקְרָאת "שַׁבַּת הַגְּדוּל". וּמִדּוּעַ?

וְכִי הוּא כּוֹתֵב שֵׁם (או"ה, סִימָן תל'): "וְלִקְחוּ לָהֶם (יִשְׂרָאֵל) כָּל אֶחָד שֶׁהוּא לְפִסְחוֹ, וְקִשְׂר אֹתוֹ בְּכַרְעֵי מִטָּתוֹ. וּשְׂאֲלוּם הַמִּצְרִים, לְמָה זֶה לָכֶם? וְהַשִּׁיבוּ (לָהֶם יִשְׂרָאֵל), **לְשׁוּחָטוּ** לָשֵׁם פֶּסַח בְּמִצּוֹת הַשֵּׁם עָלֵינוּ. וְהָיוּ שִׁינִיָּהֶם (שֶׁל הַמִּצְרִים) קַהוּת, עַל **שְׁשׁוּחָטִין** אֶת אֱלֹהֵיהֶן, וְלֹא הָיוּ רְשָׁאִין לֹמַר לָהֶם דְּבַר. עַל-שֵׁם אֹתוֹ הִנֵּס קוֹרִין אֹתוֹ (=אֶת אֹתָהּ הַשְּׁבֵת) שַׁבַּת הַגְּדוּל".

וַיֵּשׁ לְתַמּוּהָ עַל-כֶּף. שָׁכֵן, וְכִי מָה רָאָה רַבְּנוּ "בַּעַל הַטּוֹרִים" לְהַקְדִּישׁ סִימָן שֵׁלֵם עַל דְּבַר שָׂאִין בּוֹ לְכַאוּרָה נִפְקָא מִיָּנָה וְהִלְכָה לְמַעֲשָׂהּ? (מִלְבָּד הַמְּנַהֵג לְכַנּוֹת אֶת הַשְּׁבֵת "שַׁבַּת הַגְּדוּל").

נִקְדִּים עֲנִין נִפְלָא שְׁמִצִּינוּ בְּסִדּוֹר "בֵּית יַעֲקֹב" לְהַגִּיהָ ק רַבִּי יַעֲקֹב עֲמִדִין זצ"ל (תְּקִיעַת שׁוֹפָר), וּכְפִי דְבְרֵי הַקְּדוּשִׁים: "דְּבַר נִפְלָא קָרָה בַּ"טוֹר", 'אוֹרַח חַיִּים' בְּסִימָנֵינוּ, שְׁנִזְדַּמְנוּ דִּינֵי (ה)שׁוֹפָר בְּסִימָן הַשּׁוּהָ עִם גַּמְטְרִיאָ שְׁלוֹ (=שֶׁל שׁוֹפָר). (דְּהִינוּ סִימָן תַּקְפ"ה, הַמְּלַמֵּד אֶת הַלְכוּת תְּקִיעַת שׁוֹפָר, הוּא בְּגַמְטְרִיָּה שׁוֹפ"ר).

וְאִף-עַל-פִּי שְׁלֹא נִתְכַּוֵּן הַמְּחַבֵּר לְכֶף, מִכָּל מְקוֹם נִפְלָא הָאֲמַת בְּאֲמַת, לְהַרְאוֹת לוֹ כִּי מִשְׁמִים הַסְּכִימוּ עַל יְדוּ, לְפִי שְׁעֵשָׂה ("בַּעַל הַטּוֹרִים") חִיבוּרוֹ לָשֵׁם שְׁמִים. וְכָל הָעוֹסְקִים בְּמִלְאֲכַת שְׁמִים לְשִׁמְהָ, מְרָאִין לָהֶם סִימָן טוֹב...".

מֵעַתָּה יֵשׁ לֹמַר, שְׁמַהֲשְׁמִים הַסְּתוּבֵב הַדְּבַר, שֶׁ"בַּעַל הַטּוֹרִים" יִסְדֵּר בַּ"טוֹר", לְכַנּוֹת אֶת הַשְּׁבֵת שֶׁלִּפְנֵי פֶסַח "שַׁבַּת הַגְּדוּל", דּוֹקָא בְּסִימָן ת"ל(=430), כְּדִי לְרַמּוֹז בְּכֶף, שְׁבִזְכוּת "שַׁבַּת הַגְּדוּל" הַשְּׁלִימוּ יִשְׂרָאֵל ת"ל(=430) שְׁנָה שְׁהָיוּ צְרִיכִים לְהִיּוֹת בְּגִלוּת מִצְרַיִם, כְּפִי שְׁכַתּוּב (שְׁמוֹת יב', מ'): "וּמוֹשֶׁב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יָשְׁבוּ בְּמִצְרַיִם שְׁלֹשִׁים שְׁנָה וָאַרְבַּע מֵאוֹת שְׁנָה".

וְהִנֵּה, כִּידוּעַ כְּבַר נִתְיַגְעוּ כָּל הַמְּפָרְשִׁים לְיִשְׁבֵי אֶת הַפְּלִיאָה כָּאֵן. שְׁהָרִי, לְמַעֲשָׂה לֹא יָשְׁבוּ יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם, אֲלֵא רד"ו(=210) שָׁנִים, וְאִיךְ כְּתוּב בַּתּוֹרָה: "וּמוֹשֶׁב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יָשְׁבוּ בְּמִצְרַיִם שְׁלֹשִׁים שְׁנָה וָאַרְבַּע מֵאוֹת שְׁנָה?" אוֹלָם, לְפִי הָאֲמוּר יֵשׁ לֹמַר, שֶׁהַקַּב"ה הַקְּדִים לְצוֹת עַל לְקִיחַת קַרְבֵּן הַפֶּסַח בַּ"שַׁבַּת הַגְּדוּל", כְּדִי לְהַשְׁלִים עַל-יְדֵי כֶּף אֶת כָּל ת"ל(=430) הַשָּׁנִים שְׁהָיוּ צְרִיכִים יִשְׂרָאֵל לְהִיּוֹת בְּגִלוּת מִצְרַיִם.

וּמִטַּעַם זֶה יֵשׁ לֹמַר שֶׁהַקַּב"ה סִבֵּב שְׂרַבְנוּ "בַּעַל הַטּוֹרִים" יַקְדִּישׁ בַּ"טוֹר" אֶת סִימָן ת"ל(=430) לְשַׁבַּת הַגְּדוּל, כְּדִי שְׁנִשְׁפִּיל לְהַבִּין בֵּיתָר שְׂאֵת אֶת הִנֵּס הַגְּדוּל שְׁעֵשָׂה הַקַּב"ה עִם יִשְׂרָאֵל בְּשַׁבַּת הַגְּדוּל. וּבִזְכוּת זֶה הַשְּׁלִימוּ יִשְׂרָאֵל אֶת ת"ל(=430) הַשָּׁנִים בְּגִלוּת מִצְרַיִם הַמְּרָה.

וְהִנֵּה, כִּידוּעַ נִצְטוּוּ יִשְׂרָאֵל לְקַחַת אֶת קַרְבֵּן הַפֶּסַח בְּעֶשׂוֹר לְחֹדֶשׁ, וְלִשְׁמוֹר עָלָיו עַד י"ד בְּנִיסָן, שְׂאֵז נִצְטוּוּ לְשׁוּחָטוּ, כְּפִי שְׁכַתּוּב: "דְּבַרוּ אֶל כָּל עַדַת יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר בְּעֶשׂר לְחֹדֶשׁ הַזֶּה וַיִּקְחוּ לָהֶם אִישׁ שֶׁהוּא...וְהָיָה לָכֶם לְמִשְׁמַרְתָּ עַד אַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם לְחֹדֶשׁ הַזֶּה וְשָׁחֲטוּ אֹתוֹ כָּל קָהַל עַדַת יִשְׂרָאֵל".

וְצְרִיכִים אָנוּ בִּיאוֹר עַל-כֶּף. שָׁכֵן, מִדּוּעַ הַקְּדִים הַקַּב"ה לְצוֹת עַל יִשְׂרָאֵל, שִׁיקְחוּ אֶת קַרְבֵּן הַפֶּסַח ד' יָמִים לְפָנֵי שְׁחִיטָתוֹ? (מַעֲשׂוֹר לְחֹדֶשׁ עַד יד' בַּחֹדֶשׁ).

וּמִצִּינוּ טַעַם לְכֶף בְּדְבָרֵי רַבִּי מַתִּיא בֶּן חֲרָשׁ, בְּמַכִּילְתָּא: "וְאַעֲבַר עָלֶיךָ וְאַרְאֶךָ מִתְּבוּסָת **בְּדַמְיָךְ**, וְאִמַּר לְךָ בְּדַמְיָךְ חַיִּי, וְאִמַּר לְךָ **בְּדַמְיָךְ** חַיִּי". הָיָה רַבִּי מַתִּיא בֶּן חֲרָשׁ אוֹמֵר: הָרִי הוּא(=הַקַּב"ה) אוֹמֵר: 'וְאַעֲבַר עָלֶיךָ וְאַרְאֶךָ, וְהִנֵּה עֲתִף עַת דְּדִים' (יְחֻזְקָא ט', ז'). הַגִּיעַ (זְמַן ה)שְׁבוּעָה שְׁנִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָהָם, שְׂאֲגָאֵל אֶת בְּנָיו. (וּמֵאַחַר) וְלֹא הָיוּ בְּיָדָם (שֶׁל יִשְׂרָאֵל) מִצּוֹת לְהַתְּעַסֵּק בָּהֶם, כְּדִי שְׁיִגְאָלוּ, שְׁנִנְאָמַר (שֵׁם): 'וְאֵת עָרִם וְעָרִיהָ (=עָרוּמִים לֹא מִצּוֹת). (עַל-כֵּן)...נִתְּן לָהֶם (הַקַּב"ה) שְׁתֵּי מִצּוֹת **דָּם**: (קַרְבֵּן) פֶּסַח, וְדָם מִיָּלָה, שְׁמָלוּ (יִשְׂרָאֵל) בְּאוֹתוֹ הַלִּילָה. שְׁנִנְאָמַר: 'וְאַרְאֶךָ מִתְּבוּסָת **בְּדַמְיָךְ** - בְּשְׁנֵי דָמִים'. (וְעַל-יְדֵי שְׁתֵּי מִצּוֹת **דָּם** אֵלוּ נִגְאָלוּ מִמִּצְרַיִם).

ומבואר עוד (בתלמוד הירושלמי, פסחים סח), שהטעם לכך שנתנו לנו חז"ל לשנות ד' כוסות בליל פסח הוא כנגד ר' לשונות הגאולה שנוכרו בפרשת "וארא" (שמות ו, ו-ו): "לכן אמר לבני ישראל אני ה' והוצאתי אתכם מתחת סבלת מצרים והצילתי אתכם מעבדתם וגאלתי... ולקחתי אתכם לי לעם". הנה, בפסוק זה מוזכרים ארבעה לשונות גאולה (והוצאתי, והצילתי, וגאלתי, ולקחתי), וכנגדם תקנו לנו חכמים לשנות בליל פסח ארבע כוסות של יין.

ומקור הדבר בתלמוד ירושלמי, שם מוזכרים עוד ג' טעמים (פסחים סח): "מנין לארבע כוסות (בליל פסח)? רבי יוחנן בשם ר' בניה (אומר): כנגד ארבע גאולות 'והוצאתי אתכם... והצילתי אתכם מעבדתם וגאלתי אתכם בזרוע נטויה... ולקחתי אתכם לי לעם'. רבי יהושע בן לוי אמר: כנגד ארבע כוסות של פרעה 'וכוס פרעה בידי... ואשחט אתם אל כוס פרעה... ואתן את הכוס על כף פרעה... ונתת כוס פרעה בידו...!'

וצריך להבין, מהו הקשר בין חלום שר המשקים לבין גאולת ישראל ממצרים? וביאר ה"תורת חיים", שהנה כתוב בפרשת "בא": "ומושב בני ישראל אשר ישבו במצרים שלשים שנה וארבע מאות שנה". הא כיצד? והרי ידוע שישראל לא ישבו במצרים ת"ל (=430) שנה.

אלא, אומר ה"תורת חיים", ישראל אכן היו ראויים להיות בגלות מצרים ת"ל (=430) שנה, אבל למעשה מבואר במדרש (ילקוט שמעוני, שמות 'ויהי כל גפשו'), שקושי השעבוד במצרים היה רק 86 שנים – מיום שנולדה מרים ועד היום שבו יצאו ממצרים. (ולכן, קרא עמרם את שם בתו "מרים", על שם המרור של קושי השעבוד, כפי שכתוב: "וימררו את חייהם בעבדה קשה בחמר ובלבנים").

מכל זה נמצא, שישראל היו בשעבוד הקשה רק 86 שנה, שהם חלק חמישית (=20%) מ-430 השנה. אם כך, נשאר להם לתקן עוד ארבע פעמים 86 שנה שנשארו.

ולכן כתוב (לאחר שיצאו ישראל ממצרים): "והנה מצרים נסע אחריהם" (יד', י'). "נוסע" כתוב ביחיד, שהיה זה השר של מצרים (המלאך של מצרים בשמים), שרדף אחר ישראל בצאתם ממצרים. שכן, לפי דעתו, לא השלימו ישראל את הזמן שנקצב להם, 430 שנה, להיות במצרים.

והאמת היא, כי חסד גדול עשה הקב"ה עם ישראל, כאשר הוציאם לפני שהשלימו את תיקון ארבע פעמים של 86 שנה. שכן, אם היו נשארים ישראל במצרים עוד רגע אחד, היו שוקעים ב-ג' שיערי טומאה, ולא היו יוצאים משם לעולם. מטעם זה, אומר ה"תורת חיים", תקנו לנו חז"ל לשנות בליל פסח ארבע כוסות יין. שכן, "כוס" גמטריה 86. וארבע הכוסות באים לרמוז שהקב"ה ותר לישראל, שלא יצטרכו להשלים את ארבע פעמים 86 שנה (מבחינת קושי השעבוד), והוציאם קודם הזמן. וליזכר הגם הזה אנו שותים בליל פסח ארבע כוסות של יין.

בדרך זו ממשיך לבאר ה"תורת חיים" את ענין ארבע פעמים "כוס", שנוכרו בחלומו של שר המשקים. שהרי, שאלנו, מה הקשר בין חלום שר המשקים לבין גאולת מצרים? אלא, אומר ה"תורת חיים", שבתלום רמוז הקב"ה ליוסף, שהוא יתברך עתיד לגאול את ישראל לפני שיסלימו עוד ארבע פעמים 86 שנים, וכנגד זה ישתו ישראל בליל פסח ארבע כוסות.

מעתה, נפלא להבין מה שכתבו חז"ל במדרש (ב"ר פח, ה): "גפן ממצרים תסיע" (תהילים פ'). 'ובגפן שלשה שריגם' – משה אהרן ומרים. 'היא כפורחת' – הפריחה גאולתן של ישראל. 'עלתה נצה' – הנצה גאולתן של ישראל. 'הבשילו אשכלתיה ענבים' – גפן שהפריחה מיד, הנצה ענבים שהנצו, (ו)מיד בשלו (=הבשילו). 'וכוס פרעה בידי' – מכאן קבעו חכמים ד' כוסות של לילי פסח".

לפי האמור, הביאור הוא, שבתלום שר המשקים, רמוז הקב"ה ליוסף, שתפקידו בקדש הוא להכין את גאולתם המהירה של ישראל, עוד לפני שיסלימו את קושי השעבוד של ארבע פעמים 86 שנה. ולכן הראה בתלום ארבע פעמים את כוס (=86) פרעה, לרמוז על מה שתקנו חז"ל לשנות בליל פסח ארבע פעמים כוס יין, כנגד ארבע פעמים 86, שהוציאם הקב"ה לפני הזמן.

על-פי האמור, מאיר לנו ה"תורת חיים" את ענינו, נוכל להבין את חוכמתו של יוסף, שקנה תחילה את כל אדמת מצרים, כמו שכתוב (מז', כ'): "ויקן יוסף את כל אדמת מצרים לפרעה".

לאחר שקנה את האדמה לפרעה, אמר יוסף למצרים, וחזק חזק לדורות עולם: "ונתתם חמישית לפרעה וארבע הידת יהיה לכם לזרע השדה ולאכלכם... וישם אתה יוסף לחק עד היום הזה על אדמת מצרים לפרעה לחמש". דהינו, יוסף הצדיק ראה ברוח הקודש, והבין בתלום שר המשקים, שעתידים ישראל להיות בקושי השעבוד

במצרים רק 86 שנה, ועדין יחסרו להם להשלים עוד ארבע פעמים 86 שנה, כדי להשלים את קושי שעבוד מצרים. על-כן התחכם לחוקק חק, שאם אדם חיב פרעון חוב לפרעה, אין הוא צריך לשלם, אלא רק חמישית מהחוב, וארבעת החלקים הנותרים ישארו בידו.

ומאחר ו"דינא דמלכותא דינא" (גדרים כח) (=הדין שקובעים בארץ מקובל גם בשמים) – לכן נשאר הדבר הזה לחק עולם. ולכן, גם ישראל – שהיו חייבים להיות במצרים 430 שנה – לפי החק הזה, לא היו צריכים להיות, אלא רק חמישית מ-430 (שהם, כאמור 86 שנה).

ומעתה יאיר לנו גם הפתוב במדרש (תהילים רבה קיד): "הים ראה וינס'. (מה ראה)? – ראה ארונו של יוסף יורד לים". שכן, כאשר ראה הים, שמתוך ת"ל (=430) שנים שהיו ישראל צריכים להיות במצרים, לא השלימו, אלא רק חמישית (86=פ"ו שנים) של קושי השעבוד, לא רצה הים להיקרע בפניהם. אולם, לאחר שראה את ארונו של יוסף, שחוקק חק במצרים, "ונתתם חמישית לפרעה וארבע הידת יהיה לכם", נמצא, כי מצד "דינא דמלכותא דינא", כבר השלימו ישראל את חובתם לפרעה, ולכן מיד נקרע הים לפני ישראל.

ומוסיף ה"תורת חיים", שהטעם שתקנו לנו חז"ל לשתות דוקא ארבע כוסות יין, ולא משקה אחר, הוא כיון שאותן נשמות שירדו למצרים, וסבלו שם את קושי השעבוד, היו צריכות לתקן את מה שחטאו בחטא עץ הדעת, בהיותן כלולות באדם הראשון.

ולכן שנינו בגמרא, שאותו אילן שאכל ממנו אדם הראשון – גפן היה, כמו שפתוב (ברכות מ'): "דתניא, רבי מאיר אומר: אותו אילן שאכל אדם הראשון ממנו – גפן היה, שאין לך דבר שמביא יללה לאדם, אלא יין". לכן, כאמור, זכר לנו שהקב"ה הוציא את ישראל ממצרים רק לאחר 86 שנים של שעבוד, תקנו לנו חז"ל לשתות ארבע פעמים כוס (=86) יין, כנגד ארבע פעמים 86 שנים שותר לנו הקב"ה בשעבוד מצרים. ונראה להביא סימוכין לדברי ה"תורת חיים", מדברי ה"מגלה עמוקות", שכותב (אופן קעו'): "(ישראל) באו שמה (למצרים, כפדי) לתקן (את) הנפש של אדם (ה)ראשון, ולכן היו ראויים להיות שם ת"ל (=430) שנה, כמנין נפש (=430)".

והוסיף ה"מגלה עמוקות" בענין זה בהרחבה בפרשת "ויגש": "הסוד ונתתם חמישית לפרעה וארבע הידת יהיה לכם, שהיו מן הראוי להיות ת"ל (=430) שנה בגלות... כמנין נפש (=430) של אדם ראשון, וראה הקב"ה לדלג על ההרים, ולא הרה (=היו) רק חמישית, הינו פ"ו (=86) שנה מיום שנולדה מרים...".

הרי לנו דברים ברורים, שגלות מצרים הייתה צריכה להיות 430 שנה, כדי לתקן את נפש (=430) אדם הראשון. שכן, כל הנשמות היו כלולות בו בעת החטא. ומבואר מדברי חז"ל, שישאל היו בשעבוד מצרים רק חמישית מ-430 שנה (=86 שנה), כמו שחקק יוסף במצרים "ונתתם חמישית לפרעה וארבע הידת יהיה לכם".

טעם נוסף מגלה לנו האריז"ל ב"שער הפסוקים" ("בא"), שהסיבה שבני ישראל היו צריכים להיות במצרים דוקא 430 שנה, הייתה כדי להמתיק חמש פעמים את השם "אלהים" (=86), שעולה לגמטריה 430 (86 x 5 = 430). (כידוע שם "אלהים" הוא שם מידת הדין, וצריך להמתיק חמש פעמים שם "אלהים", כנגד חמש אותיות מנצפ"ך, שהן האותיות הסופיות של ה-א"ב).

ולכן השם "אלהים" נזכר חמש פעמים בפתוב (שמות ב', כג-כה): "ויהי בימים הרבים ההם וימת מלך מצרים ויאנחו בני ישראל מן העבדה ויזעקו ותעל שועתם אל האלהים מן העבדה וישמע אלהים את נאקתם ויזכר אלהים את בריתו את אברהם את יצחק ואת יעקב. וירא אלהים את בני ישראל וידע אלהים". כל זאת, כדי ללמדנו, שתכלית השעבוד במצרים הייתה כאמור להמתיק את הדינים מחמש שמות "אלהים", שעולים לגמטריה 430. והנה, כאמור, מבואר במדרש (ילקוט שמעוני, שמות "ויהי כל נפש"), שקושי השעבוד במצרים היה רק 86 שנים – מיום שנולדה מרים ועד היום שבו יצאו ממצרים.

אם כן, נמצא שעל-ידי קושי השעבוד שהיו לישראל במצרים במשך 86 שנים, התמתק רק שם "אלהים" (=86) אחד. וצריך עדין להמתיק עוד ארבע שמות "אלהים", שעולים לגמטריה 344 (86 x 4 = 344).

על-פי האמור אומר הגה"ק החיד"א ("שמחת הרגל" על ההגדה, בשם ה"לב אריה"), שמטעם זה תקנו חז"ל לשתות בליל פסח ארבע כוסות יין. שכן, "כוס" (=86) גמטריה של "אלהים" (=86). וארבע הכוסות באות לרמוז, שהקב"ה הוציא את ישראל קודם הזמן שנתמתקו ארבע שמות "אלהים". ומטעם זה נזכרו ביציאת מצרים ארבעה לשונות גאולה

6 (שמות ו', ו-1): "לכן אמר לבני ישראל אני ה' והוצאתי אתכם מתחת סבלת מצרים והצילתי אתכם מעבדתם וגאלתי אתכם בזרוע נטויה... ולקחתי אתכם לי לעם". (והוצאתי, והצילתי, וגאלתי, ולקחתי).

ומוסיף ה"לב אריה" ואומר, שמטעם זה שלח הקב"ה את משה להוציא את ישראל ממצרים. שכן, משה הוא גמטריה 345, אחד מעל גמטריה של 344 (=ארבע פעמים שם "אלהים").

וזהו שכתוב (שמות ג', יא): "ויאמר משה אל האלהים מי אנכי כי אלך אל פרעה וכי אוציא את בני ישראל ממצרים". ("האלהים" אותיות ה(=5) אלהים). כלומר, משה אומר לפני הקב"ה: הרי צריך להמתיק במצרים חמש פעמים שם "אלהים". והנה, מפיון שקושי השעבוד היה רק 86 שנים, כגמטריה של "אלהים", הנה עדין צריך להמתיק עוד ארבע פעמים את השם "אלהים"? ואיך "אוציא את בני ישראל ממצרים"?

על-כך השיב לו הקב"ה: "וזה לד האות". דהינו, בשמך משה(=345) יש אות אחת מעל 344 (=ארבע פעמים שם "אלהים"), לרמוז שאתה בכוחך ממתיק את ארבע פעמים שם "אלהים".

(ולכן, כאשר יצאו ממצרים, נזכרו בתחילת פרשת בשלח ד' פעמים שם "אלהים": "ויהי בשלח את העם ולא נחם אלהים דרך ארץ פלשתים... כי אמר אלהים פן ינחם העם בראתם מלחמה... ויסב אלהים את העם דרך המדבר... ויקח משה את עצמות יוסף עמו כי השבע השביע את בני ישראל לאמר פקד יפקד אלהים אתכם והעליתם את עצמותי"). מעתה, יאיר לנו להבין את הטעם למה שצוה הקב"ה לקחת את קרבן הפסח ד' ימים לפני שחיתתו. שכן, על-ידי שמסרו ישראל את נפשם, לקחת את האלוה של מצרים, הטלה(=קרבן הפסח), ד' ימים לפני שחיתתו, והחזיקו בו בפחד גדול ובמסירות נפש, (שהרי חששו שהמצרים ירגו אותם, על ששוחטים הם את אלהיהם) – הנה, בזכות זה נחשבו להם ארבעת הימים הללו של מסירות נפש, כאילו השלימו את ארבעת החלקים של פ"ו(=86) שנים בגלות מצרים...

הבה נסים את המאמר בפרפרת נאה, על-פי מה שאנו נוהגים לקרוא לשבת שלפני פסח בתואר "שבת הגדול". שכן, "שבת הגדול" נקראת כאמור על שם הנס הגדול של לקיחת קרבן הפסח, הוא הטלה/השה. והנה, ראשי התיבות של "שבת הגדול" הוא "שה", וסופי תיבות ת"ל. כדי לרמוז לנו, שבזכות מסירות הנפש של ישראל, שלקחו שיה לקרבן פסח בשבת שלפני הפסח, נשלמו כל ת"ל השנים שהיו צריכים להשתעבד במצרים.

(על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

מִרְן ה' חֲפִיץ חַיִּים" (שמירת הלשון ב'ח') באר טעם לסגלה שהובאה בדברי הקדמונים, להזכיר בכל בקר בתפלת "אלקי נצר" את הפסוק המתחיל והמסתיים באותיות שבהן מתחיל ומסתיים שם המתפלל.

לדגמה: מי ששמו בנימין או בן ציון, יאמר את הפסוק: "ברוך ה' אלקי ישראל מהעולם ועד העולם אמן ואמן" (תהלים מא יד) כדי שלא ישכח האדם את שמו לעתיד לבוא בבואו לפני בית דין של מעלה.

ומהי הסבה שיש לחשוש פן ישכח האדם את שמו?

ידועים הם דברי בעל' חובות הלבבות (שער הפניעה ז) שבעת שאדם מדבר לשון הרע על חברו, עוונותיו של מי שבגנותו דבר נזקפות לחובתו, וזכיותיו שלו עוברות לאדם שאותו גנה.

על פי הסבר זה באר ה' חפץ חיים: "כאשר יגיע בעל הלשון הרע לפני בית דין של מעלה, יפתע לראות עברות רבות הרשומות על שמו על אף שברור לו שלא הוא זה שעשאן, ומחמת זאת עלול הוא לשכח את שמו האמתי. לפיכך תקנו לו לומר פסוק שיזכיר לו את שמו, דוקא בתוך תפלת "אלקי נצור לשוני מרע", כדי לרמוז לו שאם לא ינצר לשונו עלול הוא לשכח את שמו בעולם העליון.

אל ראש ישיבת טולוז, רבי חיים מרדכי פ"ץ, הגיעו זוג עם בעיה ב"שלוש בית" שלהם. אחת הטענות של האשה היתה, כי היא מבקשת מבעלה, "הגדול" בתורה, שבדרכו לישיבה, יקח את שקית האשפה, וישליכנה לפח. ואילו הבעל טען שהוא בן תורה, ולא יאה לו להתעסק בכך. ראה ראש הישיבה עם מי יש לו עסק, ופסק שאכן לא ראוי לו להשליך את האשפה... למחרת, השכם בבקר, נשמעו נקישות בדלת ביתם של בני הזוג. בפתח עמד ראש ישיבת טולוז, ואמר: "אולי צריך לפנות אשפה מהבית? אני לא בן תורה, ולי נאה וראוי לשפוך אשפה..."

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון

"לא תאנה אליך רעה ונגע לא יקרב באהלך" (תהילים צא' י')

כניסת השבת: 18:37

inei-zion.com

פרשת השבוע: מצורע (שבת הגדול)

ציאת השבת: 19:46 ר"ת 20:26

ערש"ק ז' ניסן תשע"ט (12.4.19)

הפטרה: "וערבה לה" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"כי תבאו אל ארץ כנען אשר אני נתן לכם לאחזה ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחזתכם"

על הכתוב בפרשה (יד' לד'), "כי תבאו אל ארץ כנען אשר אני נתן לכם לאחזה ונתתי נגע צרעת בבית" פרש רש"י, בשם המדרש (ויקרא יד', לד'): "בשורה היא להם (=לישראל) שהנגעים באים עליהם, לפי שהטמינו (ה)אמוריים מטמוניות של זהב בקירות בתיהם כל ארבעים (ה)שנה שהיו ישראל במדבר, ועל-ידי הנגע (=הצרעת) גותץ הבית, ומוצאן (=איש ישראל היה מגלה את כל המטמוניות שהחביאו האמוריים בקירות הבית)".

ומקור דברי רש"י הוא מדברי התנא האלקי רשב"י, המובאים במדרש (ויקרא יד', ו'): "נגע צרעת, תני ר' חיא: וכי בשורה היא להם שנגעים באים עליהם? תני רבי שמעון בן יוחאי: פיון ששמעו כנענים שישראל באים עליהם, עמדו והטמינו ממונם בבתים ובשדות. אמר הקדוש ברוך הוא: אני הבטחתי לאבותיהם שאני מכניס את בניהם לארץ מלאה כל טוב, שנאמר (דברים ו'): 'ובתים מלאים כל טוב'. מה הקב"ה עושה? מגרה נגעים בביתו והוא סותרו (=גותץ אותו) ומצא בו סימא (=מטמוניות)".

והנה, על צרעת הבית שנינו בגמרא (סנהדרין ע"א): "דתניא, בית המנגע לא היה ולא עתיד להיות, ולמה נכתב? דרש וקבל שכר".

וצריך להבין ענין תמוה זה, ש"בית המנגע לא היה ולא עתיד להיות". והרי רש"י פרש (על-פי רשב"י), שבשורה טובה היא. שכן, הקב"ה מביא נגעים על הבתים כדי שיהרסו ישראל את הבית ויגלו מטמוניות של זהב שם... נקדים מאמר נפלא בגמרא על גדולתם והשגתם של אביי ורבא, עוד בהיותם קטנים, כפי ששנינו בגמרא (פרכות מח', מתורגם): אביי ורבא פשהו קטנים היו יושבים לפני רבה ללמוד ממנו תורה. שאל אותם רבה: למי מברכין? אמרו לו "לרחמנא" (=להקב"ה). שאל אותם עוד רבה: והיכן נמצא הקב"ה. רבא הראה באצבעו כלפי הגג של בית המדרש, ואילו אביי יצא מבית המדרש והראה באצבעו כלפי השמים. אמר להם רבה (בהתפעלות): שניכם תהיו גדולים בתורה.

וצריך להבין ענין זה. שכן, ממה כל-כך התפעל רבה מחוכמתם של אביי ורבא, עד שהעיד עליהם שהם עתידים להיות גדולים בתורה?

נקדים להביא מה שכתוב אצל חנוך "ויתהלך חנוך את האלהים ואיננו פי לקח אתו אלהים". ותרגם יונתן בן עוזיאל מבואר, שחנוך, בגדל מדרגתו בעבודת ה', זכה לעלות לשמים בעודנו חי, ונעשה מלאך מטטרו"ן ספרא רבא. כפי שאומר יונתן בן עוזיאל: "ופלח חנוך בקושטא קדם ה'... וסליק לרקיעא... וקרא שמייה מטטרו"ן ספרא רבא". (=והלך חנוך באמת לפני ה'... ולקחו ה' לשמים... וקרא שמו מטטרו"ן).

וכן כתבו ה"תוספות" (הולין ס'): "תקיף מטטרו"ן שר, הנהפך לאש מבשר (=מבן אדם בשר ודם)".

ומפרש ענין זה ה"חתם סופר" (בראשית "ויתהלך חנוך") ואומר, שחנוך בעודו בתיים פרש מכל בני אדם כדי שלא יתקלקל מהם, והתבודד עם הקב"ה בייחודים עליונים בקדושה ובטהרה. ולכן זכה שנתעלה לעלות לשמים חי, ונעשה מלאך מט"ט, העשוי אש.

ענין הפוך מזה רואים אנו אצל אברהם אבינו, שהרי כידוע אצל אברהם למרות גדולתו וקדושתו לא מצינו שעלה חי לשמים ונעשה מלאך של אש. ומדוע לא?

אלא הענין הוא שאברהם אבינו לא פרש מבני אדם להתבודד רק עם הקב"ה בייחודים עליונים, אלא אדרבא, אברהם יצא מביתו כדי להתחבר עם בני אדם ולקרובם לה' יתברך. שכן, אומר ה"חתם סופר", שאברהם אבינו השפיל להבין שאין זו תכלית הבריאה שהאדם יהפוך למלאך חי בשמים, שהרי יש להקב"ה רבבי רבבות מלאכים ושרפים שמים. וברור שרצונו יתברך בבריאת האדם, שלא יתרחק האדם מן הסובבים אותו. אלא להיפך, יתחבר עם בני האדם, כדי לקרובם לעבודת ה' ולתורתו.

ועל-כך אמרו חז"ל, שאם האדם עושה את רצון ה', וממלא את חובתו זו בשלימות, הנה לאחר מיתתו זוכה הוא להיות גדול יותר ממלאכי השרת. (עד כאן דבריו הקדושים של ה"חתם סופר").

ומעתה יאירו עינינו להבין מעט מחוכמתם הגדולה של אבני ורבי. שכן, כאשר שאל אותם רבה "איפה יושב הקב"ה? נתכון לשאול "איפה יושב/מלך הקב"ה בעולם הזה?" (כמו שכתוב (תהילים כט, י'): "וישב ה' מלך לעולם"). ועל-כך רמזו לו רבא כאשר הצביע על גג בית המדרש – לומר שצריך שקורות גג בית המדרש צריכות להיות ממש ביתו של האדם. דהינו, שצריך לשבת יומם ולילה בבית המדרש ולעסוק בתורה בלתי לה' לבדו, כיון שעל-ידי כך עושה הוא לה' יתברך מקדש ומשפן בעולם הזה.

אולם, אבני, שיצא מבית המדרש והראה באצבעו כלפי מעלה, רמז בכך שלאחר שילמד האדם בתורה יום ולילה, צריך הוא לצאת גם מחוץ לבית המדרש כדי לקרב את העומדים בחוץ לאביהם שבשמים (שעל-ידי כך מפרסמים את אלקותו בעולם הזה). כפי שבאמת מצינו אצל אברהם אבינו בכתוב: "וירא אליו ה' באלני ממרא והוא ישב פתח האהל כחם היום". ופרש שם רש"י: "פתח האהל" – אברהם יושב פתח האהל כדי "לראות אם יש עובר ושב". ופרש האדמו"ר מרן השר שלום מבבל, שאברהם חפה בפתח האהל, כדי לראות אם יש "עובר" – אדם שעבר על מצות ה', ו"שב" – ורוצה לשוב בתשובה שלימה – כדי שהוא יוכל להכניסו לאהל, ולהדריכו בדרך התשובה.

נמצא מכל זה, ששתי הדרכים הללו של רבא ואבני הן "דברי אלקים חיים". שכן, ברור שתחילה צריך איש ישראל לעשות פשיטת רבא, ולעסוק בבית המדרש יומם ולילה בתורה הקדושה. שהרי, אם הוא עצמו לא יעסוק בתורה, איך יוכל להשפיע על אחרים ולקרבתם? אולם, לאחר שעמל בתורה, צריך לצאת מחוץ לבית המדרש כשיטת אבני, כדי לקרב גם אחרים לתורה ולעבודת ה' יתברך.

והנה ידוע, שכאשר האדם מדבר לשון הרע, מביא עליו הקב"ה **נגעים וחולאים** על גופו, וכדי לתקן את עונו צריך האדם לעסוק בתורה, כפי שכתוב (ערכין טו): "ומה תקנתו (=רפואתו) של (ה)מספר לשון הרע?... לעסוק בתורה".

אולם, כאשר הקב"ה מביא נגעים על ביתו של האדם ולא על גופו, הסיבה לכך היא שאותו אדם לא פגם בלשון הרע או בגאווה. אלא להיפך, פגם הוא **בענוה פסולה**, שחושב לעצמו שאין הוא ראוי להשפיע לאחרים מתורתו. שכן, בכל איש ישראל טמונים כשרונות רבים והשגות בתורה, אלא שמתלבש אותו אדם **בענוה פסולה**, שאין פה שום ערך, ויצרו אומר לו: "מי אתה? ומה אתה שתלמד תורה, או תעסוק בגמילות חסדים?"

ולכן הקב"ה מביא נגעים על קירות הבית ולא על גופו של האדם, כדי ללמדו בכך, שצריך "לנתץ" את ה"קירות" (=כוחות ה**יצר הרע**), העומדים בדרך, ולצאת ולהשפיע מתורתו גם לאחרים העומדים בחוץ.

וזהו ששנינו בגמרא: "דתניא, בית המנגע לא היה ולא עתיד להיות, ולמה נכתב? דרש וקבל שכר". כלומר, הן אמת שבפועל ממש כמעט ואין מציאות כזו שיבואו על הבית נגעים כאלו, אלא, כל מה שרצה הקב"ה הוא ש"דרש וקבל שכר", שצריך כל אחד ואחד מ ישראל, שנשמתו היא חלק אלוך ממעל, לעזוב את קירות ביתו לצאת מפתח ביתו, כדי לדרוש בתורה לאחרים (כל אחד לפי כוחו), ולקבל על-כך שכר. (וזהו "דרש וקבל שכר"). (ע"פ "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"אשת חיל" ?

בחור אחד בא לפני ה"חזון איש", וספר לו שהוא מבית "מסורת". ה' זכהו להתחזק, והוא לומד בשיבה. אבל, כשהוא חוזר הביתה, יש לו בעיה – אמו לא מכסה את ראשה. ואסור לומר דברים שבקדושה כנגד שערוותיה המגולות של אשה נשואה. מה יעשה, איך ישיר זמירות שבת? איך יברך ברפת המזון?

ענהו ה"חזון איש": "במשנה ברורה (עה, ה) מבואר, שדי בעצימת עינים. תסתכל בסידור, ודי". אבל לבו של הבחור נקפו: "אולי מוטב צידוד כל הגוף, שלא תהיה מולי?"

ה"חזון איש" הזדעזע: "אם ההלכה מתירה, רצונך להחמיר על חשבון כבודה של אמוך? להתריס? להפנות אליה גב?! ואם היא תקום ותטרח להגיש לשלחן, ותסתובב סביב, אתה תשיר "אשת חיל" ותסתובב כנגדה כסביבון?!... זו "חומרה" שתצית אש בבית, ואש גדולה ממנה בגיהנום!"

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: מְצוּרָע (שְׁבַת הַגְּדוּל) כְּנִיסַת הַשְּׁבַת: 18:37

בְּנֵי צִיּוֹן bnei-zion.com

עֲרַשׁ"ק ז' נִיסַן תשע"ט (12.4.19)

יְצִיאַת הַשְּׁבַת: 19:46 ר"ת 20:26

הַפְּטָרָה: "וְעָרְבָה לָהּ" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וְצוּהָ הַכֹּהֵן וְלָקַח לְמִטְהַר שְׁתֵּי צִפְּרִים חַיּוֹת... וְשַׁחַט אֶת הַצִּפּוֹר הָאֶחָת... וְשִׁלַּח אֶת הַצִּפּוֹר הַחַיָּה עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה"

עַל הַכְּתוּב בַּפְּרָשָׁה, "וְלָקַח לְמִטְהַר שְׁתֵּי צִפְּרִים חַיּוֹת... וְשַׁחַט אֶת הַצִּפּוֹר הָאֶחָת... וְשִׁלַּח אֶת הַצִּפּוֹר הַחַיָּה עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה", שׁוֹאֲלִים חו"ל: מָה נִשְׁתַּנֵּה קֶרְבֵּן הַצִּפּוֹר הַחַיָּה מִכָּל הַקֹּרְבָּנוֹת? מִדּוּעַ בְּכָל הַקֹּרְבָּנוֹת אָנוּ שׁוֹחֲטִים אֶת הַקֶּרְבֵּן, כִּדִּי לְכַפֵּר עַל הַחֲטָא שֶׁחֲטָאנוּ? (כְּמוֹ שֶׁבָּאָר הַרְמַב"ן (וַיִּקְרָא א, ט), שֶׁהַקֹּרְבָּנוֹת הֵם כְּפָרָה עַל הָאָדָם, עַל-יְדֵי שִׁיתְבוּנָן שְׁכָל מָה שְׁעוֹשִׂים לְקֶרְבֵּן הִיא צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת לוֹ. וּבִלְשׁוֹן קוּדְשׁוֹ (וַיִּקְרָא א, ט): "וַיִּרְאוּ לוֹ (=לְאָדָם) שִׁישְׁפָּךְ דָּמוֹ וַיִּשְׂרַף גּוּפוֹ (כְּמוֹ שְׁעוֹשִׂים לְקֶרְבֵּן), לְוַלֵּי חֶסֶד הַבוֹרָא שֶׁלָּקַח מִמֶּנּוּ תַמּוּרָה וּכְפָר (שֶׁל) הַקֶּרְבֵּן, שִׁיחַיָּה דָמוֹ תַחַת דָּמוֹ, נִפְשׁ תַחַת נִפְשׁ).

וְאִילוּ כָּאֵן, אֶת הַצִּפּוֹר הָאֶחָת אָנוּ לֹא שׁוֹחֲטִים, אֲלֵא מְשַׁלְּחִים עַל-פְּנֵי הַשָּׂדֶה, כְּפִי שְׁכְּתוּב: "וְשִׁלַּח אֶת הַצִּפּוֹר הַחַיָּה עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה".

שְׁאֵלָה זֹאת מְקַבֵּלַת מִשְׁמַעוֹת תְּקָה, לְפִי מָה שֶׁפָּרַשׁ רַש"י (ש"ס), שֶׁהַטַּעַם לְכַךְ שֶׁצִּוּהָ הַקַּב"ה לְהֵבִיא לְמְצוּרָע "שְׁתֵּי צִפְּרִים חַיּוֹת טְהוֹרוֹת" הִיא, לְפִי שֶׁהַנִּגְעִים בָּאִים עַל "לְשׁוֹן הָרַע" שֶׁהוּא מַעֲשֵׂה פְּטוּיֵי דְבָרִים, לְפִיכֶךְ זְקוּקִים לְטַהֲרָתוֹ לְצִפּוֹרִים, שֶׁמִּפְּטוּטֵי תְּמִיד בְּצִפְּצוּף קוּל".

לְפִי זֶה קָשָׁה יוֹתֵר, מִדּוּעַ אָנוּ שׁוֹחֲטִים רַק צִפּוֹר אֶחָת, וְאֵת הַשְּׁנִיָּה כְּאִמּוֹר אָנוּ שׁוֹלְחִים חַיָּה עַל-פְּנֵי הַשָּׂדֶה (שֶׁהָרִי אִם הַצִּפּוֹרִים הֵן קֶרְבֵּן כְּפָרָה עַל פְּטוּיֵי דְבָרִים, הִיא צָרִיךְ לְשַׁחֲטָא אֶת שְׁתֵּיהֶן, לְרִמּוֹז שְׁצָרִיכִים "לְשַׁחֲטָא" (=לְהַפְּסִיק) לְפִטְפֹּט "לְשׁוֹן הָרַע").

פְּתַח דְּבָרֵינוּ יֵאִיר עַל-פִּי הַבִּיאֹר הַנִּפְלֵא מִכ"ק מֶרֶן יְהוֹשֻׁעַ מִבְּעֵלְזָא (עַל-פִּי הַזֶּהר הַקְּדוֹשׁ תּוֹרֵיעַ מו'), שֶׁהָאָדָם מְקַבֵּל אֶת הָעוֹנֵשׁ עַל שְׁפָגַם בְּלִשׁוֹנוֹ כְּשֶׁדָּבַר "לְשׁוֹן הָרַע". אוּלַם, עַל אֶחָת כְּמָה וְכְמָה הוּא מְקַבֵּל עוֹנֵשׁ עַל שְׁבָאוֹתוֹ זְמַן (=שְׁדַבֵּר "לְשׁוֹן הָרַע") הִיא יְכוּל לְדַבֵּר דִּיבּוּרֵי קִדְשׁ (=לְעֶסוֹק בְּתוֹרָה אוּ תְּפִלָּה אוּ לִמּוֹר דְּבָרֵי מוֹסֵר וְתוֹכַחָה לְאַחֲרִים), וְלֹא אִמֵּר.

וּכְפִי דְּבָרֵי הַזֶּהר (מִתּוֹרָגָם): "כְּמוֹ שֶׁהָעוֹנֵשׁ שֶׁל אוֹתוֹ אָדָם הוּא בְּגִלְל דִּיבּוּר, מִשׁוּם שְׁפָגַם לְאוֹתָהּ רוּחַ מְמַלְלָא (=נִשְׁמָה), שֶׁהִיא נִתְקַנָּה כִּדִּי לְדַבֵּר לְמַעְלָה, וְלְדַבֵּר לְמַטָּה, וְהַכֵּל בְּקִדּוּשָׁה. כָּל שֶׁכֵּן (שִׁיעֲנֵשׁ קָשׁוֹת) אִם הָעַם (=יִשְׂרָאֵל) הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ עֲקוּמָה, וְהוּא יְכוּל לְדַבֵּר אֵלֵיהֶם, וְלְהוֹכִיחַ אוֹתָם, וְשַׁתַּק וְלֹא דַבֵּר".

(יְסוּד זֶה כְּבָר שְׁנִינּוּ בַּמִּשְׁנָה (אֲבוֹת ג', א) עַל הַכְּתוּב: "וְלִפְנֵי מִי אֶתָּה עֲתִיד לְתַן דִּין וְחִשְׁבוֹן?", וְדַקְדַּק הַגַּה"ק הַגַּר"א מוֹיִלְנָא זצ"ל עַל כֶּפֶל הַלְשׁוֹן ("דִּין וְחִשְׁבוֹן") הַכְּתוּב בַּמִּשְׁנָה, וְאָמַר: לְכַאוּרָה הִיא מְסַפֵּיק לִמּוֹר: "וְלִפְנֵי מִי אֶתָּה עֲתִיד לְתַן דִּין", וּמִדּוּעַ הוֹסִיפָה הַמִּשְׁנָה גַם "חִשְׁבוֹן"?

וּבָאָר זֹאת הַגְּאוּן מוֹיִלְנָא, וְאָמַר, שֶׁבְּכָל פַּעַם שֶׁהָאָדָם עוֹבֵר עֲבִירָה, חֲלִילָה, הוּא בְּעֵצָם גּוֹרֵם לְעֲצָמוֹ שְׁתֵּי רַעוֹת: הָאֶחָת הִיא מַעֲשֵׂה הָעֲבִירָה עֲצָמוֹ, שֶׁהוּא בְּנִיגוּד לְרִצּוֹן הַבוֹרָא יְתַבְּרָךְ. הָרַעָה הַשְּׁנִיָּה הִיא, שְׁבָאוֹתוֹ הַזְּמַן שֶׁהוּא עָשָׂה אֶת הָעֲבִירָה, הוּא יְכוּל הִיא לְקַיֵּם מְצוּהָ.

וְזוֹהִי כּוֹנֵת הַמִּשְׁנָה: "וְלִפְנֵי מִי אֶתָּה עֲתִיד לְתַן דִּין וְחִשְׁבוֹן?" – בְּשָׂמִים עוֹשִׂים "דִּין" עִם הַחוּטָא עַל מַעֲשֵׂה הָעֲבִירָה עֲצָמוֹ, אֵךְ בְּנוֹסֵף עוֹשִׂים עִמוֹ "חִשְׁבוֹן" עַל-כֶּךְ שְׁבָאוֹתוֹ הַזְּמַן שֶׁהוּא עָשָׂה אֶת הָעֲבִירָה, הוּא יְכוּל הִיא לְקַיֵּם מְצוּהָ).

וְעַתָּה, מִבוֹאָר הַיֵּטֵב עֲנִין הַמְצוּרָע שֶׁמֵּבִיא שְׁתֵּי צִפּוֹרִים. שְׁכֵּן, הַצִּפּוֹר שֶׁשׁוֹחֲטִים בָּאָה לְכַפֵּר עַל דִּיבּוּרִים בְּטָלִים שֶׁהוּצִיא הַמְצוּרָע, וְלָכֵן שׁוֹחֲטִים אֶת הַצִּפּוֹר כִּדִּי לְהוֹרוֹת שְׁצָרִיךְ לְשַׁחֲטָא וְלְקַטוּעַ פְּטוּיֵי הַבֵּל כְּאֵלּוּ.

אוּלַם, הַצִּפּוֹר הַחַיָּה, שְׁאוֹתָהּ לֹא שׁוֹחֲטִים, בָּאָה לְכַפֵּר עַל שֶׁהִיא בִּכְחַ הָאָדָם בְּאוֹתוֹ זְמַן לְדַבֵּר דְּבָרֵי תוֹכַחָה, אֵךְ הוּא שַׁתַּק וְלֹא דַבֵּר, וְלָכֵן מְשַׁאֲרִים אֶת הַצִּפּוֹר בְּחַיִּים, וְשׁוֹלְחִים אוֹתָהּ עַל-פְּנֵי הַשָּׂדֶה, לְרִמּוֹז לְאָדָם שִׁכְתָּת רַגְלָיו מִמְּקוֹם לְמְקוֹם וְיִרְבָּה לְדַבֵּר דְּבָרֵי תוֹרָה וְתוֹכַחָה עִם הַבְּרִיּוֹת, לְלַמְּדָם אֶת דֶּרֶךְ ה' וְעַבּוּדָתוֹ.

אָמְרוּ חַז"ל (נִידָה ל"א): "אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אָמַר רַב אָמִי: בָּא זָכַר בְּעוֹלָם - בָּא כְּפָרוּ בְּיָדוֹ. 'זָכַר' - זֶה פָּרָה". כְּלוּמָר, כָּל יָלֵד נוֹלָד עִם "פָּרָה" - כְּפָרוּ/פְּרָנְסָתוֹ בְּיָדוֹ.

וְצָרִיךְ לְהַבִּין עֵנְיָן זֶה. שָׁכַן, מְדוּעַ רַק הַזָּכַר נוֹלָד עִם "כְּפָרוּ בְּיָדוֹ"? מְדוּעַ נִגְרַע עֵנְיָן זֶה גַם מִן הַנְּקֵבָה? וְיֵשׁ לוֹמֵר, שֶׁהִנֵּה יָדוּעַ, כַּאֲשֶׁר הַמַּלְכִים הָיוּ כּוֹרְתִים בְּרִית בֵּינֵיהֶם, הִיָּה נְהוּג שֶׁהָיוּ מְקִיזִים דָּם מֵאֲחַת הָאֲצָבָעוֹת, וּמְעַרְבְּבִים אֶת דָּמָם, כְּדִי לְהַרְאוֹת אֶת הַקֶּשֶׁר הָאָמִיץ וְהַהֲדוּק שֶׁל הַבְּרִית בֵּינֵיהֶם. אִם כֵּן, נִשְׁאַלְתָּ הַשְּׂאֵלָה: הֵיכָן אָנוּ מוֹצְאִים עֲרֻבוֹב דָּם בְּבְרִית שְׁפָרַת הַקַּב"ה עִם יִשְׂרָאֵל (בְּבְרִית הַמִּלָּה)? (שְׁהָרִי, יֵשׁ אֲמָנָם הַקְּזוֹת דָּם בְּמַהֲלֵךְ בְּרִית הַמִּלָּה, אֲדָּה זֶה רַק מִצַּד הַנִּימוֹל).

וְיֵשׁ לוֹמֵר, שְׂאֲמָנָם בְּהַסְרַת הָעוֹרְלָה מְקִיזִים מֵהַדָּם שֶׁל הַתִּינוּק, אֲדָּה "הַדָּם שֶׁל הַקַּב"ה" הוּא הַדָּמִים/הַכֶּסֶף שֶׁהוּא נוֹתֵן וּמִשְׁפִּיעַ לָנוּ, כְּדִי לִבְטָא אֶת בְּרִיתוֹ. וְלָכֵן אָמְרוּ חַז"ל: "זָכַר" - זֶה פָּרָה". כְּלוּמָר, כָּל יָלֵד שְׂנִימוֹל הוּא עִם כְּפָרוּ/פְּרָנְסָתוֹ בְּיָדוֹ. וְזֵהוּ "עֲרֻבוֹב" הַדָּמִים בֵּין כּוֹרְתֵי הַבְּרִית. שָׁכַן, כְּמוֹ שְׂיוּצָאִים דָּמִים מֵהַתִּינוּק הַנִּימוֹל, כֵּן יוֹצְאִים דָּמִים/כֶּסֶף/פְּרָנְסָה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ.

וְיֵשׁ לוֹמֵר, שְׁזֶה מָה שְׂבָרַךְ מִשֶּׁה אֶת שְׂבֻט אֲשֶׁר: "מֵאֲשֶׁר שְׂמָנָה לַחֲמוֹ וְהוּא יִתֵּן מֵעֲדָנֵי מְלֶךְ". "שְׂמָנָה", אוֹתִיּוֹת שְׂמָנָה, שַׁעַל-יָדֵי כְּרִיתַת הַבְּרִית לְשְׂמוֹנָה יָמִים, "שְׂמָנָה לַחֲמוֹ" - גְּדֻלָּה וְשְׂמָנָה פְּרָנְסָתוֹ שֶׁל הָאָדָם. שָׁכַן, עַל-יָדֵי הַבְּרִית, נוֹתֵן הוּא יִתְבָּרֵךְ "דָּמִים"/פְּרָנְסָה, שֶׁהִיא בְּבַחֲיִנַת "מֵעֲדָנֵי מְלֶךְ". (ב.צ.)

"חֶסֶד אֵל כָּל הַיּוֹם" (תהילים נבי ג')

פְּעַם סִפְרָה הַרְבֵּנִית נוֹיֶשֶׁטְט, שְׂאֲחוֹתָהּ וְגִיסָה עָמְדוּ בַּתְּחִנַּת אוֹטוֹבוֹס בְּיוֹם גְּשׁוּם מְאֹד בִּירוּשָׁלַיִם, כְּשֶׁהֵם צְרִיכִים לְהִגִּיעַ לִישִׁיבָה שֶׁל הַבֵּן שְׁלֵהֶם. (אֲפִילוֹ לֹא הִצְלִיחוּ לְהַשִּׁיג מוֹנִית). לְפָתַע עֶבֶר רָכָב, וּבוֹ יֵשֵׁב יְהוּדִי שֶׁהֲצִיעַ לָהֶם טְרַמֵּף לְמַחוּז חֶפְצִים. הֵם, שְׁלֹא הִיָּה לָהֶם נַעִים, אָמְרוּ לְנַהֵג, שֶׁהֵם מוֹכְנִים לְעֵלוֹת בְּתַנְאֵי שִׁיקָח מֵהֶם כֶּסֶף, כִּי הֵם צְרִיכִים לְהִגִּיעַ לִישִׁיבָה שֶׁל הַבֵּן, וְלֹאֲחֵר מִכֵּן לְעוֹד מְקוֹם...

אֲדָּה הִנְהֵג אָמַר לָהֶם: "תִּכְנְסוּ, אֲתֵם כָּל-כָּךְ רְטוּבִים, תִּכְנְסוּ, הַכֹּל יִהְיֶה בְּסִדְרָה..."

הֵם נִכְנְסוּ לְמַכּוֹנִית, וּמִמֶּשׁ הִרְגִישׁוּ לֹא בְּנַח, וְהַתְּעַקְשׁוּ לְשָׁלֵם לוֹ. אֲדָּה הִנְהֵג בְּשֵׁלוֹ: "אֲנִי לֹא לּוֹקַח כֶּסֶף! אֲנִי מְחַפֵּשׁ לְעֵשׂוֹת חֶסֶד... אֲתֵם לֹא יְכוּלִים לְקַחַת לִי אֶת הַמְצָוָה. אֲנִי כָּל הַזְּמַן מְחַפֵּשׁ אֵיךְ לְעֵשׂוֹת חֶסֶד עִם יְהוּדִי, שְׁלֹא יַעֲבוֹר יוֹם אֶחָד בְּחַיִּים שְׁלִי, שְׁלֹא עֲשִׂיתִי בּוֹ חֶסֶד!" גִּיסָה שֶׁל הַרְבֵּנִית נוֹיֶשֶׁטְט (שֶׁהוּא רֹאשׁ יְשִׁיבָה) שָׁאַל אוֹתוֹ: "לָמָּה? מָה הִבִּיא אוֹתָךְ לָזֶה? לְחַפֵּשׁ לְעֵשׂוֹת חֶסֶד עִם יְהוּדִי..."

וְאִזּוֹ הַחַל הִנְהֵג לְסַפֵּר לָהֶם, שֶׁחֲבָרוֹ הַטוֹב, שֶׁהָיָה בַּחוּר אַבְרָךְ, עָשָׂה בְּמִשְׁךְ מִסְפָּר שָׁנִים חֶסֶד עִם אָדָם זָקֵן, שְׁלֹא הָיְתָה לוֹ מִשְׁפָּחָה. הוּא הָיָה מְסַדֵּר לוֹ אֶת הַבֵּית, עוֹשֶׂה לוֹ קִנְיּוֹת, וּמִמֶּשׁ דּוֹאֵג לְכָל צְרָכָיו וְלְכָל מַחְסוּרוֹ לְמִשְׁךְ תְּקוּפָה אַרְוָכָה. אוֹתוֹ אָדָם מְבוֹגֵר אָמַר יוֹם אֶחָד לְחֵבֶר הָאֲבָרָךְ: "יֵשׁ לִי כָּל-כָּךְ הַכֶּרֶת הַטוֹב כְּלֶפֶיךָ, וְאֲנִי לֹא יוֹדַע אֵיךְ לְהַחֲזִיר לָךְ... אֵיךְ לִי כֶּסֶף לְתַת לָךְ, אֵיךְ אֲנִי אֲחֲזִיר לָךְ?"

אָמַר לוֹ הַחֵבֶר: "כְּשֶׁיְבוֹא הַיּוֹם, בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם, בְּגִיל 120 שָׁנָה, כְּשֶׁתִּגִּיעַ לְבֵית עוֹלָמְךָ, תְּבוֹא אֵלַי בְּחִלּוֹם, וְתִסְפָּר לִי מָה קוֹרָה שֵׁם לְמַעֲלָה...". עֲנָה לוֹ הַזָּקֵן: "אִם יֶאֱפְשׁוּ לִי בְּשָׁמַיִם, אֲעַשֶּׂה זֹאת בְּשִׁבְלֶךָ..."

חָלְפוּ וְעִבְרוּ שָׁנָתִים. הָאָדָם הַמְבוֹגֵר הִלָּךְ לְעוֹלָמוֹ, וְהָאֲבָרָךְ שָׁכַח מְכַל הַסִּיפּוֹר. וְהִנֵּה, בְּמַהֲלֶךְ הַ"שְּׂבָעָה", הַתְּגַלָּה הַזָּקֵן לְאֲבָרָךְ בְּחִלּוֹם, וְאָמַר לוֹ: "שְׁלַחוּ אוֹתִי אֵלֶיךָ, כִּי הַבְּטַחְתִּי לָךְ, וּבְגִלָּל שְׂבָכְלִי חָיִי הַשְּׂתַדְלָתִי לְקַיֵּם אֶת מָה שְׂאֲנִי מְבַטֵּחַ, הַתִּירוּ לִי בְּשָׁמַיִם לְבוֹא אֵלֶיךָ בְּחִלּוֹם, לְסַפֵּר לָךְ כְּפִי שֶׁהַבְּטַחְתִּי. אוֹלָם, קַבְּלָתִי רְשׁוֹת לְסַפֵּר לָךְ רַק שְׁנֵי דְבָרִים:

הָאֲחָד: הָיְתָה לִי הַפְּתָעָה לֹא נַעִימָה כְּשֶׁהִגַּעְתִּי לְעוֹלָם הָעָלְיוֹן, רְאִיתִי שֵׁם עוֹלָם הַפּוֹךְ... כָּל הָאֲנָשִׁים הַפְּשׁוּטִים בְּעוֹלָם הַזֶּה - שֵׁם בְּעוֹלָם הָעָלְיוֹן הֵם לְמַעֲלָה... וְהָאֲנָשִׁים שְׂנַחֲשָׁבִים בְּעוֹלָם הַזֶּה לְחֻשׁוֹבִים - שֵׁם לְמַעֲלָה הֵם לְמַטָּה... וְדָבָר שְׁנִי: עֲמַדְתִּי בְּבֵית הַדִּין וְשָׁמוּ עַל הַמַּאֲזָנִים אֶת כָּל הַמַּעֲשִׂים שְׁלִי. וְהִנֵּה, הָיָה נִרְאֶה שְׁחִסְרוֹת לִי מִצְּוֹת שְׁקִימָתִי, תּוֹרָה שְׂלֵמָדְתִּי, בְּרָכוֹת שְׂבָרְכָתִי - שְׁלֹא הִגִּיעוּ לְכַפּוֹת הַמַּאֲזָנִים.

מִיָּד שְׂאֵלְתִי: אֵיפֹה כָּל הַמַּעֲשִׂים שְׁלִי? וְעָנּוּ לִי: מַעֲשִׂים וּמִצְּוֹת שְׁעֲשִׂיתָ בְּלִי כּוֹנֵה, אוֹ שֶׁהָיְתָה בְּהֵם נְגִיעָה שֶׁל כְּבוֹד - נוֹצֵר וְנִבְרָא מֵהֶם מְלֶאךְ חֶלֶט, שְׁלֹא הִצְלִיחַ לְטַפֵּס וּלְהִגִּיעַ עַד לְמַעֲלָה לְכַפּוֹת הַמַּאֲזָנִים, וְלָכֵן לֹא תִקְבַּל עַל מִצְּוֹת אֵלוֹ שְׁכָר..."

וְהַמְשִׁיךְ הוּא לְסַפֵּר: "וְהִנֵּה, רְאִיתִי, שֶׁהָיָה דְבָר אֶחָד שְׁעֲשִׂיתִי, לֹא תִמִּיד בְּכוֹנֵה, וְלִפְעָמִים גַּם עִם נְגִיעוֹת שֶׁל כְּבוֹד, וּבְכָל זֹאת, כֵּן עָלָה הַמְּלֶאךְ שְׂנִבְרָא מֵאוֹתָן מִצְּוֹת עַד כֶּסֶף הַכְּבוֹד, וְכֵן נִכְנַס לְמֶאֱזוֹן שְׁלִי!

אֵלוֹ הָיוּ מְלֶאכִים שְׂנִבְרָאוּ מִצְּדָקָה וְחֶסֶד! כָּל דְּבָר קָטָן שְׁעֲשִׂיתִי לִיהוּדִי, גַם אִם הָיְתָה שֵׁם נְגִיעָה שֶׁל כְּבוֹד - זֶה הַתְּקַבְּלִי! עֲשִׂיתָ טוֹב לְעוֹד יְהוּדִי? זֶה חֻשׁוֹב לְהַקַּב"ה, וְאֲתָה מְקַבֵּל עַל הַחֶסֶד הַזֶּה נְטוֹ רְחוּ..."

וְזֹאת, כְּמוֹ שְׂכֵתוֹב: "הִי צְלָךְ עַל יָד יְמִינְךָ", הִי "צְלָךְ" - עוֹשֶׂה כְּמוֹךָ! אֲתָה מוֹשִׁיט יָד לְעֲזוֹר לִיהוּדִי - הִי מוֹשִׁיט לָךְ יָד לְעֲזָרָה! אֲתָה מְחַיֵּךְ לִיהוּדִי וּמְאִיר לוֹ פְּנִים - הִי מְחַיֵּךְ אֵלֶיךָ וּמְאִיר לָךְ פְּנִים בְּחוֹן וּבְחֶסֶד..."

כֵּן אָמַר לִי אוֹתוֹ הַזָּקֵן וְלֹאֲחֵר מִכֵּן נַעֲלַם...". כֵּן סִיפֵר לָהֶם הַנְּהַג "רוֹדֵף הַחֶסֶד", שְׁקִיִּים אֶת הַכְּתוּב: "חֶסֶד אֵל כָּל הַיּוֹם".

שְׁבַת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נֶא לְשָׁמוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

"לא תאנה אליך רעה ונגע לא יקרב באהלך" (תהילים צא' י')

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: מְצוּרָע (שַׁבַּת הַגְּדוּל) כְּנִיסַת הַשְּׁבֵת: 18:37

בְּנֵי צִיּוֹן

עֲרַשׁ"ק ז' נִסָּן תשע"ט (12.4.19)

יְצִיאַת הַשְּׁבֵת: 19:46 ר"ת 20:26

הַפְּטָרָה: "וְעָרְבָה לָהּ" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"כָּל אָדָם שָׁיֵשׁ בּוֹ גִּסּוֹת הָרוּחַ, אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: אֵין אָנִי וְהוּא יְכוּלִין לְדוֹר בְּעוֹלָם"

הגה"ק בעל "אמרי יוסף", בשם הרב ר' שמעלקא ניקלשבורג זיע"א, אמר, שכלל גדול למדנו בגמרא (סוטה ה'), "שאין הקב"ה משרה את שכינתו, אלא על הענו והשפל, כפי שכתוב שם, (ש)"הקדוש ברוך הוא הניח כל הרים וגבעות, והשרה שכינתו על הר סיני (הנמוך מכל ההרים)". אבל על המתנאה אמרו (שם): "כל אדם שיש בו גסות הרוח, אמר הקדוש ברוך הוא: אין אני והוא יכולין לדור בעולם".

ושנינו בגמרא (קידושין ל'): "יצרו של האדם מתגבר עליו בכל יום, ומבקש להמיתו... ואלמלא הקב"ה עוזרו (=עוזר לאדם) – אין (האדם) יכול לו (=ליצר הרע)...". הנה, מבואר מכאן, שאין בכח האנושי להתגבר על היצר ללא עזרת ה' יתברך.

לכן, נמצא לפי זה, שבעל הגאווה (שכפי שלמדנו, אין הקב"ה רוצה לדור עמו), אין לו עזרת שמים להתגבר על היצר הרע, וממילא על-ידי כך הוא נכשל בכל העונות.

(ענין זה מבואר גם ב"שערי תשובה" לרבנו יונה, שער ראשון, אות כז': "ובעל הגאווה נמסר ביד יצרו, כי אין עזר השם עמו, אחרי אשר הוא תועבת ה'").

הנה פי כן מבואר היטב, מדוע בחר הקב"ה פבר במתן תורה לרמוז על אהבתו הגדולה למידת הענוה (על-ידי שנתן לנו את התורה על-ידי משה רבנו, הענו מכל האדם, ודוקא על הר סיני, הנמוך מכל ההרים). וזאת, כדי ללמדנו, כי בלי מידת הענוה אין שום תועלת בקבלת התורה, שכן, אי-אפשר לקיים תורה ומצוות בלי עזר מהקב"ה, שמשרה שכינתו רק על הענו.

על-פי האמור יפתח לנו פתח להבין מה ששנינו בגמרא (שבת פח'): "ויתיצבו בתחתית ההר", אמר רבי אבדימי בר חמא בר חסא: מלמד, שפפה הקדוש ברוך הוא עליהם את ההר כגיגית (=העמיד את ההר עליהם), ואמר להם: אם אתם מקבלים התורה – מוטב. ואם לאו – שם תהא קבורתכם...".

והקשו ה"תוספות": למה היה צורך לכפות על ישראל הר כגיגית ולהכריחם לקבל את התורה? הלא פבר הספימו מרצונם הטוב לקבל את התורה, כשאמרו: "נעשה ונשמע"?

אך לפי האמור, יש לישוב את קושית ה"תוספות", שמה שפפה הקב"ה על ישראל את הר סיני כגיגית, היה כדי לכפות עליהם לקבל את התורה במידת הענוה, שמסמל הר סיני.

על-פן אמר להם הקב"ה: "אם אתם מקבלים התורה", בבחינה זו של הר סיני, הפפוי מעל ראשיכם, או "מוטב". שכן, אז תזכו שישרה הקב"ה את שכינתו, ויעזור לכם להתגבר על יצר הרע. אך "ואם לאו" – אם לא תקבלו את התורה בענוה, בבחינת הר סיני, אלא תתגאו... אז "שם תהא קבורתכם". שכן, לא יהיה לכם עזר מהקב"ה להתגבר על יצר הרע, וממילא תפלו בידיו.

מעתה, יומתק לפי זה לישוב את קושית העמים: "רבנו של עולם, כלום כפית עלינו את ההר כגיגית, כדרך שפפית על ישראל, ולא קבלנוה, כדכתיב ויתיצבו בתחתית ההר?".

אך לפי האמור אין מקום לקושיתם. שהרי, פבר נתבאר שהקב"ה בחר בישראל יותר משאר האומות "כי אתם המעט" (כפי שכתוב: (דברים ז', ז'): "לא מרבכם... חשק ה' בכם ויבחר בכם, כי אתם המעט מכל העמים") – דהינו, משום שישראל ממצטים את עצמם. שכן, הם ירשו מידה זו מאברהם, אביהם הראשון, שהקב"ה נתן לו גדולה, ובכל זאת אמר "ואנכי עפר ואפר".

ולכן, יש לישראל תועלת בכפית הר כגיגית עליהם, כדי לחזקם במידת הענוה. אבל אומות העולם, שהם מתגאים מטבעם, אין שום תועלת בכפית הר כגיגית עליהם, ומסיבה זו הם אינם ראויים לקבל את התורה הקדושה, הנקנית בענוה. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

כתוב בגמרא במסכת חגיגה (ג, א, מתורגם): "והא הנהו תרי אלמי..." – היו שני אלמים שישבו בשיעור עם חכמי ישראל... וכל הזמן היו מנענעים עם הראש ומרחשים בשפתותיהם. אף אחד לא ידע האם הם מבינים את השיעור, או לא, כאשר הם מנענעים עם ראשיהם. לימים, מספרת הגמרא, נתפקחו אותם אלמים, והחלו לדבר. ואז הבינו הכל, שהם הבינו את כל השיעורים שהם למדו כאשר היו אלמים.

ולכאורה, צריכים אנו להבין, מדוע הגמרא מספרת לנו ענין זה של האלמים? מה רוצה הגמרא ללמדנו? ה"בן איש חי" מבאר לנו, ששני האלמים הללו הם אלדד ומידד, שעליהם כתוב בתורה (במדבר יא, כו): "וישארו שני אנשים במחנה שם האחד אלדד ושם השני מידד... ויתנבאו במחנה. וירץ הנער ויגיד למשה ויאמר אלדד ומידד מתנבאים במחנה".

והביא ה"בן איש חי" רמז על-כך מהכתוב בגמרא "הא הנהו תרי אלמי" (=היו שני אלמים) – "אלמי", הם ראשי תיבות של **אלדד מידד**.

ומבאר ה"בן איש חי" ואומר, ששני אלו, אלדד ומידד, שהגיעו לדרגת נביאים (בתקופת דור המדבר), חזרו והתגלגלו בגלל שחטאו בפיהם, ואמרו ארבע מלים "משה מת, ויהושע מכניס". ולכאורה צריך להבין. והלא אין כאן **לשון הרע**, אלא נבואה שנתנבאו אלדד ומידד, שמשה רבנו מת, ויהושע הוא יהיה זה שיכניס את ישראל לארץ...

אלא, אומר ה"בן איש חי", אמנם היתה זו נבואה, אך לא נתנה להם רשות לאומרה. וכאשר הוציאו מפיהם את ארבע המלים של הנבואה, "משה מת, ויהושע מכניס", חזרו והתגלגלו לעולם הזה כאלמים, כדי לתקן את מה שחטאו בפיהם.

וכל זאת מספרת לנו הגמרא, כדי שנוכור תמיד שהקב"ה "יוצר הרים וברא רוח ומגיד לאדם מה שיחו" (עמוס ד, ג) – כל מלה ומלה שהאדם מוציא מפיו "מוקלטת" ("מגיד לאדם מה שיחו"), על-כן תשמרו על המלים שאתם מוציאים מהפה, תספרו אותם...

"לפי שהנגעים באים על **לשון הרע** שהוא מעשה פטפוטי דברים..." (רש"י יד' ד')

שתי בנות סמינר ישבו באוטובוס מירושלים לבני ברק, ודברו ביניהן לשון הרע על חברה שלהן, שבדיוק התארסה. לאחר כ-5 דקות של לשון הרע ורכילות, הסתובבה האשה שישבה לפניו, ואמרה: "תודה רבה על המידע. ה' זמן לי אתכן. החתן הוא הבן שלי, אני הולכת מיד לבטל את השידוך". הבנות נבהלו מאד, כשקלטו מה הפטפוטים שלהן גרמו לחברתן המאורסת, ונסו לתקן את המעות. "לא התכוננו למה שאמרנו, סתם הגזמנו... צחקנו".

אך האשה אמרה: "דוקא השיחה הקודמת היתה הרבה יותר משכנעת ממה שאתן מספרות לי עכשיו". הבנות, שהבינו כעת מה עוללו, פרצו בבכי מר, והתחננו לאשה שלא תבטל את השידוך על סמך דבריהן, שאינם אלא דיבורי סרק. אך האשה אמרה: "מצטערת, דברי אמת ניכרים, וזה היה נשמע מאד אמיתי". הבנות ישבו כל שאר הנסיעה בדממה, מהרהרות כיצד ניתן להשיב את המלים שכבר יצאו. לפני שהאשה ירדה מהאוטובוס הסתובבה שוב ואמרה לבנות: "יש לכן מזל שאני לא באמת אמא של החתן. רק רציתי שתראו ותבינו מה לשון הרע שלכן יכול לגרום, על אף שלא היתה לכן פונה רעה". ספר "עלינו לשבח"

"לפי שהנגעים באים על **לשון הרע** שהוא מעשה פטפוטי דברים..." (רש"י יד' ד')

רבי אליהו לופיאן זצ"ל, המשגיח הרוחני האגדי של ישיבת "כנסת חזקיהו", היה מספר שרבי איצ'לה (יצחק) וולוז'ינר זצ"ל השאיר בצואתו בקשה שלא להספידו לאחר מותו.

והנה, לאחר מותו של רבי איצ'לה (יצחק) וולוז'ינר, קם רבי חיים ברלין זצ"ל, שהיה מגדולי הדור של אותה תקופה, לדבר בהלליה. בקול חנוק מדמעות אמר לקהל הרב: "למרות שבצואה כתוב שלא להספיד את הנפטר, אך לבכות מותר", וגעה בבכי שסחף עמו את כל הקהל.

באותה שבת נגלה אליו ר' איצ'לה זצ"ל בחלום, והודה לו על קיום הצואה. רבי חיים ברלין נצל את ההודמנות, ושאל אותו כיצד מתנהל הדין בשמים? ר' איצ'לה ספר לו שהדין בשמים מאד קשה, מדקדקים כחוט השערה, ואז שאג: "אבל חטא הלשון נורא ואיום! אין לו שום מסנן...!". **שבת שלום לכל ישראל! לשמור על קדושת הגיליון!**

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: מְצוּרַע (שְׁבַת הַגְּדוּל) כְּנִיסַת הַשְּׁבַת: 18:37

בְּנֵי צִיּוֹן bnei-zion.com

עֲרַשׁ"ק ז' נִיסַן תשע"ט (12.4.19)

יְצִיאַת הַשְּׁבַת: 19:46 ר"ת 20:26

הַפְּטָרָה: "וְעָרְבָה לָהּ" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"...וְצוּהָ הַכֹּהֵן וְלָקַח לַמִּטְהָר שְׁתֵּי צִפְרִים... וְשָׁחַט אֶת הַצִּפְרִי הָאֶחָת... וְשָׁלַח אֶת הַצִּפְרִי הַחֵיָה... (יד' ד')

רש"י מְפָרֵשׁ שֶׁהַטַּעַם שֶׁצִּוְתָה הַתּוֹרָה לְמְצוֹרַע לְהֵבִיא שְׁתֵּי צִפְרִים לְטַהֲרָתוֹ הוּא: "לְפִי שֶׁהַנְּגָעִים בָּאִים עַל לְשׁוֹן הָרֶעַ שֶׁהוּא מְעַשֶׂה פְּטוּטֵי דְבָרִים, לְפִיכָךְ זְקוּקִים לְטַהֲרָתוֹ לְצִיפּוֹרִים, שֶׁמִּפְּטָטִין תָּמִיד בְּצִפְצוּף קוֹל".
אוּלָּם, לְפִי דְבַרֵי רש"י, מִתְעוֹרְרַת הַשְּׂאֵלָה, מְדוּעַ צִוְתָה הַתּוֹרָה לְשַׁחֹט רַק צִיפּוֹר אֶחָת, וְאֵילּוֹ אֶת הַצִּיפּוֹר הַשְּׁנֵי מְשֻׁלְחִים עַל פְּנֵי הַשְּׂדֵה? עַל-כֵּן אֹמֵר הַזֹּהָר הַקְּדוּשׁ: "כְּמוֹ שֶׁהָאָדָם מְקַבֵּל עֲנֵשׁ עַל דִּיבּוּר פְּגוּם (=לְשׁוֹן הָרֶעַ), שֶׁלֹּא הָיָה צָרִיךְ לְדַבֵּר – כִּי כָּל שֶׁכָּן שִׁיקְבֵּל עֲנֵשׁ עַל דִּיבּוּרֵי קֹדֶשׁ, שֶׁהָיָה יָכוֹל לְדַבֵּר וְלֹא דַבֵּר, כְּגוֹן שֶׁהָיָה יָכוֹל לְהוֹכִיחַ אַחֵרִים – וְלֹא הוֹכִיחַ, וְשָׁתַק".

לְפִי זֶה מְבוֹאֵר הֵיטֵב עֲנִין הַמְצוֹרַע, שֶׁמֵּבִיא שְׁתֵּי צִיפּוֹרִים, כְּאֲשֶׁר אֶת הָאֶחָת שׁוֹחֲטִים, וְאֶת הַשְּׁנֵי שׁוֹלְחִים חֵיָה: הַצִּיפּוֹר שֶׁשׁוֹחֲטִים בָּאָה לְכַפֵּר עַל דְּבוּרִים בְּטָלִים, שֶׁלֹּא הָיָה צָרִיךְ לְדַבֵּר אוֹתָם, וְלָכֵן שׁוֹחֲטִים אוֹתָהּ – לְהוֹרוֹת עַל מְנִיעַת הַפְּטוּט בְּדְבָרִים בְּטָלִים. אֲבָל הַצִּיפּוֹר הַשְּׁנֵי, שֶׁמִּשְׁאִירִים חֵיָה וְשׁוֹלְחִים עַל-פְּנֵי הַשְּׂדֵה, בָּאָה לְכַפֵּר עַל זֶה שֶׁלֹּא דַבֵּר דְּבַרֵי תּוֹרָה וְתוֹכְחוֹת שֶׁהָיָה צָרִיךְ לְדַבֵּר, וְלָכֵן מִשְׁאִירִים אוֹתָהּ בְּחַיִּים, כְּדֵי שֶׁתִּמְשִׁיךְ לְפִטְט, וּבְכָךְ לְהוֹרוֹת עַל הַחַיּוּב לְדַבֵּר דִּיבּוּרִים שֶׁל קְדוּשָׁה.

וַיֵּשׁ לְהוֹסִיף עַל עֲנִין מָה שֶׁמֵּבִיא הַמְצוֹרַע בְּנוֹסֶף: "עֵץ אֲרֹז וְשְׁנֵי תוֹלְעַת וְאֹזֵב", וּפְרֵשׁ רש"י: "עֵץ אֲרֹז – לְפִי שֶׁ(ה) נְגָעִים בָּאִין עַל גְּסוֹת הָרוֹת... – (ו)מָה תִקְנָתוֹ (שֶׁל הַמְצוֹרַע) וְיִתְרַפֵּא? – יִשְׁפִּיל עֲצָמוֹ מִגְּאוֹתוֹ, כִּתּוֹלְעַת וְכֹאזוֹב (=צִמָּח קָטָן מְאֹד)".

וְדִקְדַק כ"ק הַאֲדַמּוּ"ר מֶרֶן הַשָּׁר שְׁלוֹם מִבְּעֻלְזָא זי"ע, וְשָׂאֵל: אִם כֵּן, מְדוּעַ מֵבִיא הַמְצוֹרַע עֵץ אֲרֹז (שֶׁהוּא עֵץ גְּבוּהָ), שְׂרוּמוֹ עַל גְּבוּהוֹת וְגֵאוֹה? הֲרֵי מִסְפִּיק הָיָה שִׁיבִיא "שְׁנֵי תוֹלְעַת" (=יִצוֹר קָטָן וְחֹלֵשׁ) "וְאֹזֵב" (=צִמָּח קָטָן מְאֹד), הַמְּסַמְלִים אֶת הָעֲנָוָה.

אֲלָא, מִתְרַץ הַאֲדַמּוּ"ר מֶרֶן הַשָּׁר שְׁלוֹם זי"ע, שֶׁעֵץ אֲרֹז זֶה, הַמְּסַמֵּל אֶת הַגְּבוּהוֹת וְהַגְּאוֹה, בָּא לְלַמְדֵנוּ, שֶׁלְפַעֲמִים צָרִיךְ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ לְעִבּוּדַת ה' גַּם בְּמִידַת הַגְּאוֹה, בְּבַחֲיַנְתָּ: "וַיִּגְבַּה לְבוֹ בְּדַרְכֵי יי" (דְּבַרֵי הַיָּמִים ב' יז, ו) וְכִמְבוֹאֵר בְּשׁוֹלְחַן עָרוֹךְ (או"ח סימן א'): "וְאֵל יִתְבַּיֵּשׁ מִן הַמְּלַעֲיָגִים עָלָיו". וְלָכֵן מֵבִיא הַמְצוֹרַע עֵץ אֲרֹז וְשְׁנֵי תוֹלְעַת וְאֹזֵב, כְּדֵי לְהוֹרוֹת לָנוּ, שֶׁצָּרִיךְ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּשְׁתֵּי מִידוֹת אֵלוֹ (גְּאוֹה וְעֲנָוָה) לְעִבּוּדַת ה', וְכָל אֶחָד בְּזִמְנּוֹ וּבְמִקוֹם הָרְאוּי לוֹ: כְּנֶגֶד לְשׁוֹן הָרֶעַ, הַבָּא מִחֲמַת (=בְּגִלָּל) גְּאוֹה – צָרִיךְ הָאָדָם לְהִנְמִיךְ אֶת עֲצָמוֹ כְּאֹזֵב, וּכְנֶגֶד זֶה שֶׁלֹּא דַבֵּר דְּבַרֵי תּוֹרָה וְתוֹכְחָה, מִחֲמַת עֲנָוָה פְּסוּלָה – עַל זֶה הוּא מֵבִיא עֵץ אֲרֹז, כְּדֵי לְהוֹרוֹת עַל "וַיִּגְבַּה לְבוֹ בְּדַרְכֵי יי".

בְּסִפּוֹר "צְבִי לְצַדִּיק" מוּבָא רְמוֹז לְעֲנִין זֶה בְּפִרְשַׁת יִתְרוֹ (שְׁמוֹת יט, יב-יג): "וְהַגְּבַלְתָּ אֶת הָעַם סָבִיב לְאֹמֵר, הַשְּׁמָרוּ לְכֶם עֲלוֹת בְּהָר וְנִגְעַע בְּקִצְהוֹ, כֹּל הַנִּגְעַע בְּהָר מוֹת יוֹמֵת... בְּמִשְׁךְ הַיִּבֵּל הַמָּה יַעֲלוּ בְּהָר", וְהָעֲנִין הוּא כִּי ה' "הָר" רוֹמֵז עַל הַגְּאוֹה וְגְבוּהוֹת הַלֵּב, וְלָכֵן מְזַהֵרָה אוֹתָנוּ הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה: "הַשְּׁמָרוּ לְכֶם עֲלוֹת בְּהָר וְנִגְעַע בְּקִצְהוֹ" – שֶׁצָּרִיךְ לְהִשְׁמָר מְאֹד מִעֲלוֹת "בְּהָר", הַרְמוֹז לְגְאוֹה, וְאִפְּיֻלוֹ מִנְּגוּעַ בְּקִצְהוֹ, קִצְתָּ מִן הַקִּצְתָּ אֲסוּר, כִּי "תוֹעֵבַת ה' כֹּל גְּבוּהָ לֵב" (מְשַׁלֵּי טו, ה), וְ"כֹל הַנִּגְעַע בְּהָר מוֹת יוֹמֵת", שְׁכֵן: "הַקְּנָאָה וְהַתְּאָוָה וְהַכְּבוֹד מוֹצִיאִין אֶת הָאָדָם מִן הָעוֹלָם" (מִסַּכַּת אֲבוֹת ד', כ"א). אוּלָּם – בְּמִשְׁךְ הַיִּבֵּל הַמָּה יַעֲלוּ בְּהָר" – "יִבֵּל" נוֹטְרִיקוֹן – "וַיִּגְבַּה לְבוֹ בְּדַרְכֵי יי" – כְּלוֹמֵר, כְּשֶׁמִּגִּיעַ הַדְּבַר לְכְבוֹד שָׁמַיִם, אִז "יַעֲלוּ בְּהָר" – כֵּן צָרִיךְ לְעֲלוֹת "בְּהָר" הַרְמוֹז לְגְאוֹה – וְלְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּמִידַת הַגְּאוֹה רַק לְשֵׁם שָׁמַיִם... (עַל פִּי "אוֹרָה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְהַר"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

"וְצוּהָ הַכֹּהֵן וְלָקַח לַמִּטְהָר... וְעֵץ אֲרֹז וְשְׁנֵי תוֹלְעַת וְאֹזֵב" (יד' ב')

עַל הַפְּתוּב "וְהָיָה עַל הַמִּטְהָר מִן הַצְּרַעַת שְׁבַע פְּעָמִים", אֹמֵר הַגְּאוֹן רַבִּי זְלַמֵּן סוֹרוֹצְקִין, בְּסִפּוֹר "אֲזַנְיִים לְתוֹרָה": שְׁבַע הַהֲזָאוֹת עַל הַמְצוֹרַע הַמִּטְהָר הֵן כְּנֶגֶד שְׁבַע דְּבָרִים, שֶׁעֲלִיהֶם בָּאִים הַנְּגָעִים, כְּפִי שֶׁשְׁנִינוּ בְּעֲנִין זֶה בְּמִסַּכַּת

עֲרַכִּין (טז, עא): "עַל שְׁבַע דְּבָרִים (=חֲטָאִים שֶׁל הָאָדָם) הַנִּגְעִים בָּאִים: (1) עַל לְשׁוֹן הָרַע. (2) עַל שְׁפִיכוֹת דָּמִים (=רִצְחַח בְּמִזִּיד). (3) עַל שְׁבוּעַת שְׁוֹא. (4) עַל גִּילּוֹי עֲרִיּוֹת (=חַיֵּי אִישׁוֹת אֲסוּרִים). (5) עַל גָּסוֹת רוּחַ (=גְּאוּה וְהִירוֹת). (6) עַל גְּזֹל. (7) עַל צָרוֹת עֵין (=קִנְיָה בְּזוּלָת).

וְהִנֵּה בְּעֵינַי גָּסוֹת רוּחַ (=גְּאוּה) כְּתוּב בַּתּוֹרָה, שֶׁהַמְצוּרֶע צָרִיף לְהֵבִיא לְטַהֲרָתוֹ: "עֵץ אֲרֻז וּשְׁנֵי תוֹלַעַת וְאוֹב". וּמִפְּרֵשׁ רַש"י: "עֵץ אֲרֻז – לְפִי שְׁ(ה)נִגְעִים בָּאִין עַל גָּסוֹת הָרוּחַ (=גְּאוּה)... – (ו)מָה תִקְנָתוֹ (שֶׁל הַמְצוּרֶע) וְיִתְרַפֵּא? – יִשְׁפִּיל עֲצָמוֹ מִגְּאוֹתוֹ, כְּתוֹלַעַת וְכְאוֹב (=צִמְח קֶטֶן מְאֹד)".

(יֵשׁ לְצִיּוֹ, שֶׁהַתּוֹרָה רוֹמְזֵת שֶׁהַצָּרֶעֶת בָּאָה בְּעוֹן גְּאוּה בְּפִסּוּק (יג', ב'): "אָדָם כִּי יִהְיֶה בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ שְׂאֵת... וְהָיָה בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ לְנִגְעַ צָרַעַת וְהוּבָא אֶל אֶהְרֵן הַכֹּהֵן אוֹ אֶל אֶחָד מִבְּנָיו הַכֹּהֲנִים". הַמְלָה גְּאוּה מוֹפִיעָה בְּפִסּוּק בְּקִפְצוֹת שֶׁל 11 אוֹתִיוֹת).

וְהִנֵּה, עַל מִידַת הַגְּאוּה כְּתוּב בְּמִשְׁלֵי (כט', כג'): "גְּאוֹת אָדָם תִּשְׁפִּילְנּוּ...". וְאָמְרוּ חו"ל בְּמִדְרַשׁ (במדבר רבה יג', ג'): "אָמַר ר' תַּנְחוּמָא בְּר אָבָא: 'גְּאוֹת אָדָם תִּשְׁפִּילְנּוּ' – זֶה אָדָם רַאשׁוֹן". וְתַמְהוּ עַל-כֵּן הַמְפָּרְשִׁים, וְכִי אִיזוֹ גְּאוּה הִיְתָה לְאָדָם הָרַאשׁוֹן?

וְתַרְצוּ חו"ל עֵינַי זֶה בְּסִפְרֵים הַקְּדוּשִׁים, וְאָמְרוּ, שֶׁשְׂרֵשׁ הַחֲטָא שֶׁל הָאֲכִילָה מֵעֵץ הַדַּעַת נִבַּע מִכֵּף שֶׁהִנְחֵשׁ, הוּא הַיִּצְר הָרַע, הַכְּנִיס בְּאָדָם וּבַחֲוָה אֶת מִידַת הַגְּאוּה, כְּאֲשֶׁר אָמַר לָהֶם: "כִּי יַדַע אֱלֹהִים כִּי בְיוֹם אֲכַלְכֶם מִמֶּנּוּ וּנְפַקְחוּ עֵינֵיכֶם וְהִיִּיתֶם כְּאֱלֹהִים יַדְעֵי טוֹב וְרַע". דַּעוּ לָכֶם, אָמַר לָהֶם הַנְּחֵשׁ, יֵשׁ לָכֶם יְכוּלַת לְהַגִּיעַ לְמִדְרָגָה שֶׁל אֱלֹקִים, וּמְדוּעַ אַתֶּם מִסְתַּפְּקִים בְּמִדְרָגָה שְׁקִבַּע לָכֶם הַבוֹרָא?

וְהִנֵּה, אִילוֹ הָיָה אָדָם וְחוּהַ מִתְנַהֲגִים בְּמִידַת הַעֲנָוָה וּבְשִׁפְלוּת הָרוּחַ, וּמִסְתַּפְּקִים בְּמָה שֶׁנִּתֵּן לָהֶם הַבוֹרָא יִתְבַּרֵךְ, מִמִּילָא לֹא הָיוּ עוֹבְרִים עַל רְצוֹנוֹ יִתְבַּרֵךְ לְאֲכוּל מֵעֵץ הַדַּעַת.

אוּלָּם, מֵאַחַר וְהַתְּנָאוּ מִדְּבַרֵי הַנְּחֵשׁ, לְהִיּוֹת "כְּאֱלֹהִים יַדְעֵי טוֹב וְרַע", נִפְלוּ בְּרֵשֶׁת הַיִּצְר הָרַע, וְאָכְלוּ מֵעֵץ הַדַּעַת. וְזֶהוּ הַטַּעַם מְדוּעַ גִּזַּר הַקַּב"ה עַל הָאָדָם אֶת גְּזִירַת הַמִּיתָה (אִם יֹאכַל מֵעֵץ הַדַּעַת), כְּפִי שְׁכַתּוּב: "וּמֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ כִּי בְיוֹם אֲכַלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת". שְׂכֹן, כְּאֲשֶׁר הָאָדָם זוֹכֵר אֶת יוֹם הַמִּיתָה, נִכְנָע לְבָבוֹ, וְשׁוֹב לֹא יְבוֹא לְיַדֵי חֲטָא.

הַסִּפֵּר הַקְּדוּשׁ "וְרַע בְּרַךְ" (פְּרִשְׁת בְּרֵאשִׁית) מְבִיא בְּשֵׁם רַבּוֹ הַקְּדוּשׁ, הַ"מְגַלֵּה עֲמוּקוֹת" (שְׂאֵמַר בְּשֵׁם הַרַאב"ד), כִּי עַל-יַדֵי חֲטָא אָדָם וְחוּהַ, שְׁנִתְנָאוּ וְרָצוּ לְהִיּוֹת "כְּאֱלֹהִים יַדְעֵי טוֹב וְרַע", נִפְגְּמוּ וְנִסְתַּלְקוּ שְׁתֵּי אוֹתִיוֹת ד' מִשְׁנֵי שְׁמוֹתָיו שֶׁל הַקַּב"ה – "שְׂדֵי" ו-"אֲדָנִי", וְעַל-יַדֵי כֵּף נִשְׁאָרוּ רַק אוֹתִיוֹת "יֵשׁ" ו-"אֲנִי", שְׂרוּמְזוֹת עַל יִשׁוּת וְאֲנוּכִיוֹת.

וְזֶהוּ מָה שְׂאֵמְרָה חוּהַ לְה' יִתְבַּרֵךְ: "הַנְּחֵשׁ הַשִּׁיאֲנִי וְאֲכַל" – כִּיּוֹן שֶׁהַנְּחֵשׁ הַכְּנִיס בְּנוֹ אֶת מִידַת הַגְּאוּה, גָּרַם הוּא לְחֲטָא עֵץ הַדַּעַת, וְעַל-יַדֵי כֵּף נִפְגְּמוּ וְנִסְתַּלְקוּ שְׁתֵּי אוֹתִיוֹת ד', מִשְׁמוֹת "שְׂדֵי" ו-"אֲדָנִי", וְנִשְׁאָרוּ אוֹתִיוֹת "יֵשׁ" ו-"אֲנִי", שֶׁהֵן אוֹתִיוֹת "שִׁיאֲנִי" (וְזֶהוּ "הַנְּחֵשׁ הַשִּׁיאֲנִי וְאֲכַל"). (הָאוֹת דַּל"ת, שֶׁהִיא מִלְשׁוֹן דְּלוּת וְעֵינִיוֹת)

לְכֹן, אוֹמַר הַ"מְגַלֵּה עֲמוּקוֹת", צָרִיף כָּל אָדָם הַקּוֹרֵא אֶת "קְרִיאַת שְׁמַע", לְכַוֵּן בְּ"שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹקֵינוּ ה' אֶחָד", וְלְהַאֲרִיף בְּאוֹת ד' שֶׁל "אֶחָד". וְכֵן בְּפִסּוּק "בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלַכּוֹתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד" לְהַאֲרִיף בְּאוֹת ד' שֶׁל "וָעֶד", כְּדֵי לְתַקֵּן אֶת שְׁתֵּי אוֹתִיוֹת ה-ד' שֶׁנִּפְגְּמוּ בְּחֲטָא אָדָם הָרַאשׁוֹן.

וְזֶהוּ שְׂרוּמֹז הַכְּתוּב בְּמִשְׁלֵי (ח, לד): "אֲשֶׁרִי אָדָם שָׁמַע לִי לְשִׁקֵּד עַל דְּלַתִּי יוֹם יוֹם לְשִׁמּוֹר מְזוּזוֹת פֶּתַחִי". אוֹמַר שְׁלֵמָה הַמֶּלֶךְ: "אֲשֶׁרִי אָדָם", שֶׁהוּא "שָׁמַע" – שְׁקוֹרָא "קְרִיאַת שְׁמַע", וּמְכוּן הוּא "לְשִׁקֵּד עַל דְּלַתִּי" – דְּהִינּוּ, הוּא שׁוֹקֵד לְתַקֵּן אֶת "דְּלַתִּי" – אֶת אוֹתֵן שְׁתֵּי אוֹתִיוֹת דַּל"ת, מִהַשְׁמוֹת "שְׂדֵי" ו-"אֲדָנִי", שֶׁנִּפְגְּמוּ וְנִסְתַּלְקוּ לָהֶם בְּעוֹן חֲטָא עֵץ הַדַּעַת.

לְכֹן, הַתִּיקוֹן לְחֲטָא עֵץ הַדַּעַת וְלְגְּאוּה הוּא, כְּאֵמוֹר, לְהַאֲרִיף ב-ד' בְּ"קְרִיאַת שְׁמַע" – בְּפִסּוּקִים "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹקֵינוּ ה' אֶחָד", וּבְפִסּוּק "בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלַכּוֹתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד" – לְקַבֵּל עַל מְלַכּוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְלְהַאֲמִין בְּאֵמוּנָה שְׁלֵמָה, שֶׁהַקַּב"ה הוּא אֶחָד, יְחִיד וּמְיוּחָד, וְאִין עוֹד מְלַבְדּוֹ. אִם כֵּן, מִי הוּא הָאָדָם שֶׁיִּחְשִׁיב אֶת עֲצָמוֹ לְ"יֵשׁ אֲנִי"? (עַל פִּי "אוֹרַה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

שְׁבַת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 18:37

inei-zion.com

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: מְצוּרָע (שַׁבַּת הַגְּדוּל)

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 19:46 ר"ת 20:26

עֲרַשׁ"ק ז' נִיסַן תשע"ט (12.4.19)

הַפְּטָרָה: "וְעָרְבָה לָהּ" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"(ו)מָה תִקְנַתוֹ (שֶׁל הַמְצוּרָע) וְיִתְרַפֵּא? – יִשְׁפִיל עֲצָמוֹ מִגְּאוֹתוֹ, כְּתוּלַעַת וּכְאוֹזֵב"

עַל הַכְּתוּב בַּפְּרָשָׁה (יד, ד'), "וְצִוָּה הַכֹּהֵן וְלָקַח לַמִּטְהָר שְׁתֵּי צִפְרִים חַיּוֹת טְהוֹרוֹת וְעֵץ אֲרֻז וּשְׁנֵי תוּלַעַת וְאוֹזֵב", פֶּרֶשׁ רש"י: "לְפִי שֶׁהִנְגָּעִים בָּאִים עַל לְשׁוֹן הָרֶעֱ שֶׁהוּא מַעֲשֶׂה פְּטוּטֵי דְבָרִים, לְפִיכֶךָ זְקוּקִים לְטְהָרְתוֹ לְצִיפּוּרִים, שֶׁמִּפְּטוּטֵי תְּמִיד בְּצִפְצוּף קוֹל. (וּמְדוּעַ מִבֵּיא הַמְצוּרָע) 'עֵץ אֲרֻז' – לְפִי שֶׁ(ה)נְגָעִים בָּאִין עַל גְּסוֹת הָרוֹחַ (שֶׁעַל-כֵּךָ רוֹמֵז עֵץ הָאֲרֻז, הַגְּבוּהָ מִכָּל הָעֵצִים)... (ו)מָה תִקְנַתוֹ (שֶׁל הַמְצוּרָע) וְיִתְרַפֵּא? – יִשְׁפִיל עֲצָמוֹ מִגְּאוֹתוֹ, כְּתוּלַעַת וּכְאוֹזֵב (=צִמָּח קֶטֶן מְאֹד)".

רְאוּי לְהוֹסִיף, שֶׁהַמְקוֹר לְדְבָרֵי רש"י הוּא מְדַבְּרֵי שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ, הַחֲכָם מִכָּל אָדָם, כְּפִי שְׁמוּבָא בַּמְדָּרֶשׁ (בַּמְדָּבָר רַבָּה יט', ג'): "וְיִדְבֵר (שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ) שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים מִשָּׁל... וְרַבֵּנָן אָמְרִי: שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים מִשָּׁל (אָמַר שְׁלֹמֹה) עַל כָּל פְּסוּק וּפְסוּקִים, (ו)אֵלֶּף וַחֲמִשָּׁה טְעָמִים עַל כָּל מִשָּׁל וּמִשָּׁל... (וּמַהוּ) 'וְיִדְבֵר עַל הָעֵצִים' (מ"א, ד')? וְכִי אִפְשָׁר לְאָדָם לְדַבֵּר עַל הָעֵצִים? אֵלֶּא, אָמַר שְׁלֹמֹה: מִפְּנֵי מָה מְצוּרָע נִטְהָר בְּגְבוּהָ שֶׁבְּגְבוּהֵים וּבְנִמוּךְ שֶׁבְּנִמוּכִים, בְּעֵץ אֲרֻז וּבְאוֹזֵב? (אֵלֶּא), עַל-יַדֵּי שֶׁהִגְבִּיָּה עֲצָמוֹ כְּאֲרֻז – לָקַח בְּצָרַעַת. (ו)כִּיּוֹן שֶׁהִשְׁפִּיל עֲצָמוֹ כְּאוֹזֵב – נִתְרַפֵּא עַל-יַדֵּי אוֹזֵב".

וְהִנֵּה, כְּאֲשֶׁר נִתְּבוֹנָן בַּמְדָּרֶשׁ זֶה נִרְאֶה, שֵׁישׁ כָּאֵן פְּלִיאָה עֲצוּמָה! שָׁכָן, אוֹמֵר הַמְדָּרֶשׁ, שֶׁשְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ הִבִּיא שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים מִשָּׁלִים עַל כָּל פְּסוּק בַּתּוֹרָה, וְאֵלֶּף וַחֲמִשָּׁה טְעָמִים עַל כָּל מִשָּׁל וּמִשָּׁל. נִמְצָא, שֶׁשְׁלֹמֹה אָמַר עַל כָּל פְּסוּק בַּתּוֹרָה מְעַל לְשִׁלְשָׁה מִלִּיּוֹן טְעָמִים. (1005x3000=3,015,000).

אִם כֵּן, מְדוּעַ מִכָּל שְׁלֹשֶׁת מִלִּיּוֹנֵי הַטְּעָמִים הִלְלוּ עַל הַתּוֹרָה, בְּחַר הַכְּתוּב לְהַגְדִּיר אֶת חוֹכְמָתוֹ שֶׁל שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ בַּכְּתוּב: "מִפְּנֵי מָה מְצוּרָע נִטְהָר בְּגְבוּהָ שֶׁבְּגְבוּהֵים וּבְנִמוּךְ שֶׁבְּנִמוּכִים, בְּעֵץ אֲרֻז וּבְאוֹזֵב? עַל-יַדֵּי שֶׁהִגְבִּיָּה עֲצָמוֹ כְּאֲרֻז – לָקַח בְּצָרַעַת. (ו)כִּיּוֹן שֶׁהִשְׁפִּיל עֲצָמוֹ כְּאוֹזֵב – נִתְרַפֵּא עַל-יַדֵּי אוֹזֵב?"

תְּחִלָּה, נִקְדָּים לְהִבִּיא מָה שֶׁשָּׁנִינוּ בַּמְדָּרֶשׁ (וַיִּקְרָא רַבָּה טו', ו'): "אָמַר ר' יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֹוִי: חֲמֵשׁ תּוֹרוֹת כְּתוּבוֹת בַּמְצוּרָע (=חֲמֵשׁ פְּעָמִים מוּזְכָּרַת הַמֶּלֶה "תּוֹרָה" בְּהַקְשֶׁר לְמְצוּרָע): א. 'זֹאת תּוֹרַת נִגְעַ צָרַעַת'. ב. 'זֹאת תּוֹרַת אֲשֶׁר בּוֹ נִגְעַ צָרַעַת'. ג. 'זֹאת הַתּוֹרָה לְכָל נִגְעַ צָרַעַת'. ד. 'זֹאת תּוֹרַת הַצָּרַעַת'. ה. 'זֹאת תְּהִיָּה תּוֹרַת הַמְצוּרָע... לְלַמְדָּה, שֶׁכָּל הָאוֹמֵר לְשׁוֹן הָרֶעֱ עוֹבֵר עַל חֲמִישָׁה חוּמְשֵׁי תּוֹרָה. לְפִיכֶךָ מִשָּׁה מְזַהֵר אֶת יִשְׂרָאֵל: זֹאת תְּהִיָּה תּוֹרַת הַמְצוּרָע".

אֲמַנֵּם צְרִיכִים אָנוּ בִּיאֹר עַל לְשׁוֹן הַמְדָּרֶשׁ: "לְלַמְדָּה, שֶׁכָּל הָאוֹמֵר לְשׁוֹן הָרֶעֱ עוֹבֵר עַל חֲמִישָׁה חוּמְשֵׁי תּוֹרָה". שָׁכָן, מְדוּעַ חֲמוֹר לְשׁוֹן הָרֶעֱ כָּל-כֵּךָ עַד שֶׁנִּחְשַׁב כְּאִילוֹ עֹבֵר עַל כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה?

וְנִרְאֶה לְבִיאָר זֹאת עַל-פִּי הַמְּבֹאָר בְּגִמְרָא וּבַמְדָּרֶשִׁים, שֶׁשָּׂרֵשׁ כָּל הַתּוֹרָה וְהַיְהוּדוֹת הוּא לְדְבוּק בְּמִידַת הָעֲנָוָה. יְסוּד זֶה אָנוּ לְמַדִּים מִחוּז"ל, אֲשֶׁר גָּלוּ לָנוּ, שֶׁהַקַּב"ה בְּחַר בְּיִשְׂרָאֵל מִכָּל אוֹמוֹת הָעוֹלָם מִשׁוּם שִׂישְׁרָאֵל עֲנוּיִם לְעוֹמַת שָׂאָר אוֹמוֹת הָעוֹלָם. וּכְפִי שֶׁדָּרְשׁוּ בְּגִמְרָא, בְּמִסְכַּת חוּלִין (פס', עב'): "אָמַר לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, חוֹשְׁקֵי בְּכֶם, שֶׁאִפְלוּ בְּשַׁעַת שְׁאֵנִי מִשְׁפִּיעַ לָכֶם גְּדֻלָּה, אַתֶּם מִמְעַטִּין (אֵת) עֲצָמְכֶם לְפָנָי – נִתְתִּי גְדֻלָּה לְאַבְרָהָם, אָמַר לְפָנָי (בְּרֵאשִׁית יח'): 'וְאֵנֹכִי עֶפֶר וְאֶפֶר'. (נִתְתִּי גְדֻלָּה) לְמִשָּׁה וְאַהֲרֹן, אָמְרוּ (שְׁמוֹת טו'): 'וְנִחַנּוּ מָה'. (נִתְתִּי גְדֻלָּה) לְדָוִד, אָמַר (תְּהִלִּים כב'): 'וְאֵנֹכִי תוּלַעַת וְלֹא אִישׁ'. אֲבָל עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמְזֻלוֹת, אֵינָם כֵּן. נִתְתִּי גְדֻלָּה לְנִמְרוֹד, אָמַר (בְּרֵאשִׁית יא'): 'הִבֵּה נִבְנָה לָנוּ עִיר' (נִתְתִּי גְדֻלָּה) לְפָרְעֹה, אָמַר, (שְׁמוֹת ה') 'מִי ה'". לְסַנְחֵרִיב, אָמַר, (מ"ב יח') 'מִי בְּכָל אֱלֹהֵי הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר הִצִּילוּ אֶת אֲרָצָם מִיָּדִי, כִּי יִצִּיל ה' אֶת יְרוּשָׁלַם מִיָּדִי".

וּמִכָּאֵן נִשְׁפִּיל לְהִבִּין, שֶׁהַטַּעַם שֶׁהַקַּב"ה בְּחַר בְּמִשָּׁה רַבָּנוּ כְּדִי לְתַת לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה הוּא מִפְּנֵי שֶׁמִּשָּׁה הִיָּה "עֲנָו" מְאֹד מִכָּל הָאָדָם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאָדָמָה" (בַּמְדָּבָר יב, ג'). וְזוּהוּ גַם הַטַּעַם, מְדוּעַ נִתַּן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה דוֹקָא עַל הָרַ סִינַי, שֶׁהוּא הַנְּמוּךְ מִכָּל הָהָרִים. כְּפִי שְׁמוּבָא בְּגִמְרָא (סוֹסָה ה', א'): "אָמַר רַב יוֹסֵף: לְעוֹלָם לְעוֹלָם אָדָם מְדַעַת

קונו(=הקב"ה), שְׁהָרִי הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הֵנִיחַ כָּל הָרִים וּגְבָעוֹת, וְהִשְׁרָה שְׁכִינָתוֹ עַל הַר סִינַי (הַנְּמוּךְ שֶׁבְּהָרִים) וְמָהִי דִעַת קוֹנוֹ (=הקב"ה)?

וַיֵּשׁ לְהוֹסִיף מָה שֶׁכָּתַב ה' זֶרַע קֹדֶשׁ" (חַקֵּת), שֶׁ"חֲכָמָה" הִיא אוֹתוֹת "כַּח מָה", שְׂרוּמוֹ עַל מִידַת הָעֲנָוָה, בְּבַחֲנֵינָה (שְׁמוֹת טו', ו'): "וְנַחֲנוּ מָה". דְּהֵינּוּ, שֶׁתְּכַלִּית הַחֲכָמָה שֶׁל הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה הִיא, שְׂיִזְכֹּךְ הָאָדָם אֶת מִידַת הָעֲנָוָה שֶׁבְּקָרְבוֹ, וַיְבֹא לְיַדֵּי הַתְּבַטְלוֹת, בְּבַחֲנֵינָה "כַּח מָה", וְנַחֲנוּ מָה'. (וּלְפִי זֶה מְבוֹאֵר הַיֵּטֵב מָה שֶׁשָּׁנִינוּ בַּגְּמָרָא (פְּסוּחִים טו'): "כָּל הַמְתִּיָּהֵר – חוֹכְמָתוֹ מִסְתַּלְקֶת מִמֶּנּוּ").

בְּדֶרֶךְ זֶה נֶעֱלָה בְּמִסְלָה, לְבֹאֵר אֶת הַפְּלִיאָה הַגְּדוּלָּה, מָה רָאָה הַפְּתוּב מִכָּל הַהִשְׁגוֹת הַנְּעֻלוֹת וּמִכָּל רַבּוֹת הַטְּעָמִים שֶׁהָיוּ לְשִׁלְמָה בַּתּוֹרָה, לְפָרֵט דוֹקָא אֶת הַטְּעַם שֶׁל הַמְצוּרָע "ש(ע)ל-יְדֵי שְׁהַגְּבִיָּה עֲצָמוּ כְּאֶרֶז – לָקָה בְּצַרְעָתָה. (ו) כִּינּוּן שְׁהַשְּׁפִיל עֲצָמוּ כְּאֶזוּב – נִתְרַפָּא עַל-יְדֵי אֶזוּב".

אַלָּא, בְּרוּר הוּא, שֶׁהַפְּתוּב בָּחַר כֵּאֵן בְּטַעַם שֶׁהוּא יְסוּד וְתִמְצִית לְכָל הַחֲכָמָה שֶׁשִּׁלְמָה הִשִּׁיג.

וְמָהוּ יְסוּד זֶה? זֹאת הָעֲנָוָה. שְׂכֵן, הַיְסוּד וְהַתְּמַצִּית שֶׁל כָּל חוֹכְמָתוֹ שֶׁל שִׁלְמָה הַמְּלִךְ הִיָּה חֲכָמָה – כַּח מָה – הָעֲנָוָה. שְׂכֵן, רַק עַל-יְדֵי מִידָה זֶה שֶׁל עֲנָוָה וְשִׁפְלוּת-רוּחַ מִשְׁרָה הַקַּב"ה אֶת שְׁכִינָתוֹ וְחוֹכְמָתוֹ עַל הָאָדָם. עַל-כֵּן, מִכָּל מְלִיוֹנֵי הַטְּעָמִים שֶׁהִבִּיא שִׁלְמָה עַל פְּסוּקֵי הַתּוֹרָה, הִבִּיא הַפְּתוּב אֶת הַטְּעַם שֶׁהַמְצוּרָע מְבִיא עֵץ אֶרֶז וְאֶזוּב. כְּדֵי לְלַמְּדֵנוּ, שֶׁתְּכַלִּית כָּל הַחֲכָמָה הִיא לְהִתְרַחֵק מִן הָאֶרֶז שְׂרוּמוֹ עַל הַגְּאֻוָּה, וְלִהְדַּבֵּק בְּאֶזוּב, הַרוּמוֹ עַל הָעֲנָוָה. וְנִרְאָה לְהוֹסִיף כֵּאֵן פְּרָפְרַת נֶאֱמָה עַל הַפְּתוּב, "וַיְדַבֵּר עַל הָעֲצִים מִן הָאֶרֶז אֲשֶׁר בְּלִבְנוֹן וְעַד הָאֶזוּב אֲשֶׁר יֵצֵא בְּקִיר", שֶׁהֵנָּה הַרְמַב"ם כּוֹתֵב (בֵּית הַבְּחִירָה פ"ד, ה"א): "בְּעַת שֶׁבָּנָה שִׁלְמָה אֶת הַבַּיִת, וַיִּדַּע שְׁסוּפוֹ לְהִתְרַב, בָּנָה בּוֹ מְקוֹם לְגַנוּז בּוֹ (אֶת) הָאֶרֶז לְמָטָה בְּמִטְמוֹנִית(=מְחִילוֹת) עֲמוּקוֹת וְעַקְלָקְלוֹת".

וְצָרִיךְ לְהַבִּין, אִיךְ כִּבֵּר בְּעַת שֶׁבָּנָה שִׁלְמָה אֶת הַבַּיִת, יָדַע שְׁעֵתִיד הַמְּקֻדָּשׁ לְהִתְרַב?

וּמְצִינוּ מֵאַמֵּר נוֹרָא עַל חֶרְבֵן בֵּית הַמְּקֻדָּשׁ, שֶׁחֶרְבָנוּ הִיָּה בְּגִלְל גְּאֻוָּתוֹ שֶׁל חִירָם מְלִךְ צוּר, שֶׁהַתְּנַאָּה עַל שֶׁהַעֲצִים שֶׁשָּׁלַח לְשִׁלְמָה הַמְּלִךְ, שֶׁמָּשׁוּ לְבִנְיַת בֵּית הַמְּקֻדָּשׁ. וּכְפִי שְׂמוּבָא בַּמְדָּרָשׁ (יְלֻקוּט שְׂמֵעוֹנִי, יְחֻזְקָאֵל כח', רַמּוֹ שסז'): "חִירָם הִיָּה מְתַנַּאָּה עַל-יְדֵי שֶׁשָּׁלַח אֶרְזִים לְבֵית הַמְּקֻדָּשׁ, אָמַר הַקַּב"ה: הַרִינִי מִחֶרֶב אֶת בַּיִתִּי, שְׁלֹא יִהְיֶה חִירָם מְתַנַּאָּה עָלַי, שְׂנַאֲמֵר (וְזָכְרִיהָ י'א, א'): 'פֶּתַח לְבָנוֹן דְּלִתִּיךְ, וְתֹאכַל אִשׁ בְּאֶרְזִיךְ'".

הָרִי לָנוּ כְּמָה מְגוּנָה הִיא מִידַת הַגְּאֻוָּה. שְׂכֵן, לְמִרוֹת שִׁלְמָה הַמְּלִךְ בָּנָה אֶת בֵּית הַמְּקֻדָּשׁ בְּקְדוּשָׁה גְּדוּלָּה, עִם כָּל זֹאת כִּינּוּן שֶׁהִיָּה מוֹכְרָח לְקַחַת אֶרְזִים מִחִירָם מְלִךְ צוּר, וְזֶה חִירָם הַמְּלִךְ הַתְּנַאָּה עַל-כֵּן, לְכֵן הַחֶרֶב הַקַּב"ה אֶת בַּיִתוֹ, אֶת בֵּית הַמְּקֻדָּשׁ, כִּינּוּן שֶׁלֹּא רָצָה בְּבֵיתוֹ בְּאֶרְזִים שִׁישׁ בְּהֵם רִיחַ גְּאֻוָּה.

וְזֶהוּ שְׂאֵמֵר הַפְּתוּב: "וַיְדַבֵּר עַל הָעֲצִים מִן הָאֶרֶז אֲשֶׁר בְּלִבְנוֹן". דְּהֵינּוּ, שֶׁהַרְבֵּה שִׁלְמָה לְדַבֵּר בְּגִנוֹת הַגְּאֻוָּה וּבְשִׁבְחַת הָעֲנָוָה. וְהִבִּיא לְכַךְ רֵאֵיהָ "מִן הָאֶרֶז אֲשֶׁר בְּלִבְנוֹן". דְּהֵינּוּ, מֵאוֹתָם הָאֶרְזִים שֶׁהִיָּה צָרִיךְ לְקַחַת מִחִירָם מְלִךְ צוּר כְּדֵי לְבַנּוֹת אֶת ה' לְבָנוֹן(=בֵּית הַמְּקֻדָּשׁ). וּבְגִלְל שְׂנַתְנַאָּה חִירָם מְלִךְ צוּר נַחֲרַב בֵּית הַמְּקֻדָּשׁ... (עַל פִּי "אוֹרָה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

וַיֵּשׁ לְהוֹסִיף שֶׁ"חִירָם מְלִךְ צוּר" – רֵאשִׁי תִּיבוֹת "חֲמִץ", לְרַמּוֹז עַל הַגְּאֻוָּה שֶׁל חִירָם הַמְּלִךְ. (יְדוּעַ שֶׁהַחֲמִץ/הַבְּצֵק רוּמוֹ לְגְאֻוָּה, שֶׁהָרִי הוּא תוֹפֵחַ וּמְגַבִּיָּה אֶת עֲצָמוֹ. (חֵי צִיּוֹן מְזֻרְחֵי ה"ו))

"(ו) מָה תִּקְנָתוֹ (שֶׁל הַמְצוּרָע) וְיִתְרַפָּא? - גְּשְׁפִיל עֲצָמוֹ מִגְּאֻוָּתוֹ" (רש"י)

בְּעִיר צְאֲנֵז הִיָּתָה חֲבוּרַת קַצְבִּים שֶׁהָיוּ שׁוֹחֲטִים וּמוֹכְרֵי הַבָּשָׂר בְּעִיר. פְּעַם אַחַת, אֶחָד מֵאוֹתָהּ הַחֲבוּרָה קָרָא לְרַה"ק בְּרוּךְ הַלְּבַרְשֶׁטְאִים זִיע"א (מְיֻסָּד חֲסִידוֹת גּוֹרְלִיץ), שֶׁהָיָה אָז יָלַד קֶטָן, וּבִקֵּשׁ מִמֶּנּוּ שִׁילֵךְ עִמּוֹ בְּשׁוּק, וַיֹּאמֶר לוֹ אִיזוֹ בְּהֵמָה תִּהְיֶה כְּשֶׁרָה, וְאִיזוֹ תִּצָּא טְרֵפָה. הִלֵּךְ אִיתוֹ הַיָּלֵד, וְהַצְבִּיעַ עַל הַבְּהֵמוֹת הַכְּשֻׁרוֹת, וְתַמִּיד קָלַע לְמִטְרָה. וְכֵן הִתְעַשֵּׂר אוֹתוֹ קָצֵב עוֹשֵׂר רַב שֶׁהָרִי אָף בְּהֵמָה לֹא נִטְרָפָה לוֹ, וְלֹא הָיָה לוֹ הַפְּסָד כָּלָל. לְאַחַר תְּקוּפַת זְמַן, רָאוּ שְׂאֵר הַקַּצְבִּים כִּי בְּמִשָּׁךְ מִסְפָּר חוֹדָשִׁים, כָּל בְּהֵמוֹתָיו שֶׁל אוֹתוֹ קָצֵב הוֹכְרָזוּ כְּשֻׁרוֹת, וְאִילוֹ לָהֶם אֶרֶע שְׁלֹא מַעֵט פְּעָמִים הַבְּהֵמָה נִטְרָפָה, וְהָיָה לָהֶם הַפְּסָד רַב וְעֲצוּם מְכֹד. וּמֵאַחַר שֶׁהָיָה הַדְּבָר לְפָלֵא בְּעִינֵיהֶם, פָּנוּ לְבֵית הַדִּין, כְּשֶׁהֵם מְצִינִים כִּי לֹא תִּיתְכֵן מְצִיאוֹת שְׂאֵף בְּהֵמָה לֹא נִטְרָפָה לְאוֹתוֹ קָצֵב בְּמִשָּׁךְ תְּקוּפָה כֹּה אֲרוּפָה. לְאַחַר חֲקִירָה הַתְּבַרֵּר, כִּי יָדוּ שֶׁל בְּרוּךְ הַקֶּטָן בְּעִינָיו, וּמִיָּד קָרָאוּ לְאָבִיו הַרַה"ק בְּעַל "דְּבָרֵי חַיִּים" מְצִאֲנֵז, שֶׁהוֹרָה לוֹ מִיָּד לְהַפְסִיק אֶת "בְּדִיקוֹת" הַבְּהֵמוֹת. לְאַחַר מִכֵּן שָׂאֵל אוֹתוֹ אָבִיו: "בְּנִי, מֵהִיכֵן יִדְעָתָּ אִיזוֹ בְּהֵמָה כְּשֶׁרָה וְאִיזוֹ תִּהְיֶה טְרֵפָה?". עָנָה לוֹ הֵבֵן בְּתַמִּימוֹת: "הַסְתַּכְּלֵתִי כִּיִּצֵּד הַבְּהֵמָה הוֹלְכַת בְּרַחוּב - אִם רֵאשֶׁה הִיָּה מוֹרָם בְּשִׁחְצָנוֹת וְגֻאָוָה, יִדְעָתִי שֶׁהִיא תִּטְרָף. וְאִם רֵאשֶׁה הִיָּה מוֹפְנָה כְּלָפִי מָטָה - יִדְעָתִי שֶׁהִיא בְּהֵמָה כְּשֶׁרָה"...

שַׁבַּת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

"לא תאנה אליך רעה ונגע לא יקרב באהלך" (תהילים צא י')

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: מְצוּרָע (שְׁבַת הַגְּדוּל) כְּנִיסַת הַשְּׁבַת: 18:37

בְּנֵי־צִיּוֹן.com

עֲרַשׁ"ק ז' נִיסַן תשע"ט (12.4.19)

יְצִיאַת הַשְּׁבַת: 19:46 ר"ת 20:26

הַפְּטָרָה: "וְעָרְבָה לָהּ" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיֵּצֵא הַכֹּהֵן אֶל מַחוּץ לַמַּחֲנֶה וְרָאָה וְהֵנִה נֶרְפָּא נִגְעַת הַצָּרְעַת מִן הַצָּרוּעַ" (ע"פ אורח של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

על הכתוב בענין המצורע, "וַיֵּצֵא הַכֹּהֵן אֶל מַחוּץ לַמַּחֲנֶה", מִפְּרֻשׁ רש"י: "מַחוּץ לַמַּחֲנֶה" – (מ)חוץ ל–ג' (=3) מַחֲנוֹת, שְׁנֵשֶׁת־לַח (ל)שם (המצורע) בְּיַמֵּי חִלוּטוֹ (=סְגִירוֹתוֹ)". (והכונה היא על שלש מחנות: כְּהֵנִים, לוֹיִים, יִשְׂרָאֵל. שְׁהָרִי כְּשֶׁהָיוּ כָּל יִשְׂרָאֵל חוֹנִים. בְּמַרְכּוֹ הָיָה הַמִּשְׁכָּן וּמִסְבִּיבּוֹ מַחֲנֶה הַכְּהֵנִים, מִסְבִּיבְכֶם שֶׁל הַכְּהֵנִים הָיָה מַחֲנֶה הַלוֹיִים, וּמִסְבִּיבְכֶם שֶׁל הַלוֹיִים הָיָה מַחֲנֶה יִשְׂרָאֵל).

וְצָרִיךְ לְהַבִּין עֲנִין זֶה. מִדּוּעַ נִגְעַת הַצָּרְעַת בָּא עַל הָאָדָם בְּעוֹר דּוֹקָא, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב: "וְהָיָה בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ לִנְגַע צָרְעַת"?

תְּחִלָּה נִקְדִּים לְבָאָר מֶה שְׁפָתוֹב (פְּרָאשִׁית ג', כ"א): "וַיַּעַשׂ ה' אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כְּתָנוֹת עוֹר וַיִּלְבָּשֵׁם", וּמוֹבָא בְּמִדְרָשׁ (פְּרָאשִׁית רַבָּה כ', י"ב): "בְּתוֹרָתוֹ שֶׁל ר' מֵאִיר מְצָאוּ כְּתוֹב: 'כְּתָנוֹת אֹר'" (בְּמִקּוֹם "כְּתָנוֹת עוֹר"). וְהַבִּיאֹר הוּא עַל-פִּי הַיְדוּעַ מִהַסְּפָרִים הַקְּדוּשִׁים, שְׁגוּף הָאָדָם הוּא רַק בְּכַחֲנֵת כְּתָנוֹת (=לְבוּשׁ) לְנִשְׁמָה הַקְּדוּשָׁה. וְהַנִּשְׁמָה עֲצֻמָּה הִיא אֹר גְּדוּל, חֶלֶק אֶלּוֹק מִמַּעַל, שְׁנִפְחָ הַקִּב"ה בְּאָדָם, כְּדִי לְהַחֲיוֹת אֶת הַגּוּף, וּלְהַאִיר אוֹתוֹ בְּאֹר ה', כְּפִי שְׁפָתוֹב (מִשְׁלִי כ', כו'): "נֵר ה' נִשְׁמַת אָדָם חֶפֶשׁ כָּל חֲדָרֵי בֵּטֵן".

אוֹלָם, לְאַחַר שְׁחָטָא אָדָם הָרֵאשׁוֹן, נִכְנַס בְּתוֹכּוֹ הַיֵּצֵר הָרָע, וְנִתְגַּשֵּׁם גּוּפוֹ שֶׁל הָאָדָם, וְכַתּוּצָאָה מִכָּה, בְּמִקּוֹם שֶׁהַגּוּף יֵאִיר מֵאֹר הַנִּשְׁמָה שְׁפָתוֹב, בְּכַחֲנֵת "כְּתָנוֹת אֹר", יֵרֵד הַגּוּף לְמִדְרַגַּת "כְּתָנוֹת עוֹר", וְכִסָּה עַל הָאֹר הַגְּדוּל שֶׁל הַנִּשְׁמָה, שְׁפָתוֹב הָאָדָם, וּבְכַךְ מֵנַע מֵאֹר הַנִּשְׁמָה לְהַאִיר הַחוּצָה.

וּמִזֶּה נִשְׁכִּיל לְדַעַת, שֶׁהַעֲבוּדָה הַקְּדוּשָׁה הַמוּטְלָת עַל כָּל אָדָם וְאָדָם הִיא לְתַקֵּן אֶת חֶלְקוֹ בְּחָטָא אָדָם הָרֵאשׁוֹן, וְלְהַפּוֹךְ בַּחֲזָרָה אֶת כְּתָנוֹת הָעוֹר, לְכְתָנוֹת שֶׁל אֹר. וְלָכֵן כְּתוֹב בְּתוֹרָתוֹ שֶׁל רַבִּי מֵאִיר "כְּתָנוֹת אֹר" – שְׁכֵן, רַבִּי מֵאִיר זָכָה, בְּגִדְל קְדוּשָׁתוֹ, לְתַקֵּן אֶת חֶלְקוֹ בְּחָטָא עֵץ הַדַּעַת, עַד שְׁגוּפוֹ הָיָה מֵאִיר בְּאֹר הַגְּדוּל שֶׁל הַנִּשְׁמָה שְׁפָתוֹב, בְּכַחֲנֵת "כְּתָנוֹת אֹר" (וְעַל-כֵּן נִקְרָא שְׁמוֹ מֵאִיר).

וְעַל-כֵּן, אוֹמֵר הַשַּׁל"ה הַקְּדוּשׁ שְׁאַהֲרֵן הַכֹּהֵן, בְּגִדְל קְדוּשָׁתוֹ תִּקֵּן אֶת חָטָא אָדָם הָרֵאשׁוֹן, וְהַפֵּךְ אֶת "כְּתָנוֹת עוֹר" לְ"כְתָנוֹת אֹר", וְלָכֵן זָכָה לְבִגְדֵי קֹדֶשׁ לְכַבוֹד וּלְתַפְאֲרָתוֹ, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (שְׁמוֹת כח', ב'): "וַעֲשִׂיתָ בְּגִדֵי קֹדֶשׁ לְאַהֲרֹן אַחִיךָ לְכַבוֹד וּלְתַפְאֲרָתוֹ".

(וְהֵנָּה, בְּרוּר הוּא, שְׁאֵם אַהֲרֹן הַכֹּהֵן זָכָה לְזַכּוֹת אֶת גּוּפוֹ, וְלְהַפּוֹךְ "כְּתָנוֹת עוֹר" לְ"כְתָנוֹת אֹר", גַּם מִשֶּׁה רַבְּנּוּ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם, זָכָה, כְּפִי שְׁמַעֲיָדָה הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה (שְׁמוֹת לד', ל'): "וַיֵּרָא אַהֲרֹן וְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת מִשֶּׁה וְהֵנָּה קָרָן עוֹר פְּנִיּוֹ". וְכְפִי שְׁמַבִּיא הַרְמַח"ל, בְּלִשׁוֹנוֹ הַקְּדוּשָׁה: "...עֵיקָר בִּיאָה זֶה (שֶׁל הַנִּשְׁמָה בְּגוּף) הוּא לְזַכּוֹת אוֹתוֹ וְזִכּוּף מִמֶּשׁ – לְהַעֲלוֹתוֹ מִשְׁפָּל מִדְרַגָּתוֹ הַחוּמְרִית... אֶל הַמִּדְרַגָּה הָעֲלִיּוֹנָה כְּמִלְאֲכֵי הַשֶּׁרֶת. וְדָבָר זֶה מְצָאנוּ כְּבָר אֶצְל מִשֶּׁה רַבְּנּוּ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם, שְׁזָכָה וְזַכּוֹת אֶת חוּמְרִיוֹתוֹ, עַד שֶׁשָּׁב לְמִדְרַגַּת מִלְאָךְ מִמֶּשׁ, וְכַבֵּר רָאוּ כָּל יִשְׂרָאֵל כִּי קָרָן עוֹר פְּנֵי מִשֶּׁה, וְ(כֵן גַּם) חֲנוּךְ וְאַלְיָהוּ (ש)נִתְעָלוּ לְשָׁמַיִם בְּגוּפָם מִמֶּשׁ, אַחַר אֲשֶׁר זָכְכוּ אֶת חוּמְרִיוֹתָם וְזִכּוּף גְּדוּל... (ו)הַדְרָךְ אֲשֶׁר בָּהּ תוֹכַל הַנִּשְׁמָה לְזַכּוֹת אֶת גּוּפָהּ, הִיא בְּמַעֲשֵׂה הַמִּצְוֹת וְקִיּוּם הַתּוֹרָה... וְכָל מֶה שֶׁהִיא מִרְבָּה לְקַבֵּל תּוֹרָה וּמִצְוֹת, מִרְבָּה (הִיא) זִכּוּף לְגוּף...").

וְזֶהוּ שְׁפָתוֹב בְּתוֹרָה: "אָדָם כִּי יִהְיֶה בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ שְׂאֵת אוֹ סַפְחַת אוֹ בַהֲרַת וְהָיָה בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ לִנְגַע צָרְעַת". דְּהֵינּוּ, הַסִּיפָה שֵׁישׁ לְאָדָם נִגְעַת צָרְעַת דּוֹקָא "בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ" הוּא פִּיּוֹן שֶׁלֹּא תִּקֵּן וְזַכּוֹת אֶת "כְּתָנוֹת עוֹרוֹ", וְהַפֵּךְ אוֹתוֹ לְכַחֲנֵת "כְּתָנוֹת אֹר".

וְכְפִי שְׁמַבִּיא ה'חֲתָם סוֹפֵר": "וְהֵנָּה זֶה הַרְשָׁע... שְׁלֹא עָשָׂה מְכַתָּנוֹת עוֹר" 'כְּתָנוֹת אֹר'... אֶפִּילוֹ עוֹר בְּשָׂרוֹ הִכָּה בְּצָרְעַת, עַל-כֵּן יָקַח מוֹסֵר מֵאַהֲרֹן הַכֹּהֵן, וְיִרְאָה מֶה בֵּינּוֹ לְבֵין אַהֲרֹן. הוּא (ש)זָלְזַל בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ וְטָמֵא אוֹתוֹ (לְקַח בְּצָרְעַת). וְאַהֲרֹן הָיָה (כֹּהֵן) הַדְּיוּט, וְנִתְעָלָה וְנִתְקַדְּשׁ עַד שֶׁזָּכָה לְלְבוּשֵׁי יָקָר (=כְּבוֹד)". (הַמֵּאֵמֶר בְּהַרְחֵבָה בְּאֶתֶר "בְּנֵי צִיּוֹן")

על הטעם למנהג ישראל לעשות סעודת מצוה לכבוד ברית המילה, כתוב ב"פרקי דרבי אליעזר" (כט'): "וכשנולד יצחק, בן שמנת ימים הגישו (אברהם) למילה, שנאמר: 'וימל אברהם את יצחק בנו בן שמנת ימים'. והגישו למנחה על גבי המזבח, ועשה שמחה ומשתה. מכאן אמרו חכמים: חיב אדם לעשות שמחה ומשתה באותו היום שזכה למול את בנו, כאברהם אבינו, שנאמר ^(בראשית כא, ה'): 'ויעש אברהם משתה גדול ביום הגמל את יצחק'". ומבואר בתוספות (שבת קל, ד"ה שש), שפונת ה"פרקי דרבי אליעזר" על הכתוב "ביום הגמל את יצחק" היא, שכאשר תחלק את המלה "הגמל", תקבל "הג" מל. "הג" עולה לגימטריה שמונה. כלומר, ביום השמיני מל אברהם את יצחק ועשה משתה גדול – "סעודת מצוה".

ראוי להוסיף, שגם יתרו, כאשר התגיר ומל את עצמו, עשה סעודת מצוה לאתר הברית (מוכא ב"מדרש תלפיות", אות י'). ועל-כך רמז הפתוב: "ויקח יתרו חתן משה עלה וזבחים לאלהים ויבא אהרן וכל זקני ישראל לאכל לחם עם חתן משה לפני האלהים". וכן כתב ה"חתם סופר" בספרו "תורת משה", על הפתוב בגמרא (סנהדרין צד'): "ויחד יתרו... רב אמר: שהעביר חרב חדה על בשרו" – דהינו, שמל את עצמו. (המאמר בהרחבה באתר "בני ציון")

"ולציון יאמר...ה' יספר בכתוב עמים זה ילד שם סלה"

הזהר הקדוש בפרשת "פקודי" אומר, שכאשר האדם מתפלל שלא בכונה, או לומד תורה שלא לשמה – אין התפילה או הלימוד עולות למעלה, אלא נשמרות הן ברקיע מיוחד. אולם, לאחר מכן, כאשר הוא מתפלל בכונה, או לומד תורה לשמה, הנה, כל התפילות וכל הלימוד, שלא היו כהוגן, עולים למעלה למעלה לריח ניחוח לפני ה' יתברך.

ועל-כך רמז הפתוב: "זאת תהיה תורת המצרע ביום טהרתו והובא אל הכהן". דהינו, "תורת המצרע" – אותה תפילה או תורה פגומה, שלא היתה כהוגן, הנה "ביום טהרתו" – ביום שהוא לומד או מתפלל בכונה, אז "והובא אל הכהן", הוא המלאך מיכאל, שמביא את התפילות למעלה לריח ניחוח לפני הקב"ה.

בענין זה מסופר בספר "נוטרי אמון" על הרה"ק מטשורטקוב זיע"א, שפעם הזמין אליו את אחד מחסידיו, איש סוחר אמיד וירא שמים, לאחר ששמע שאין הוא מתפלל כלל.

שאל אותו הרה"ק מטשורטקוב: "האם זה נכון שאינך מתפלל?" "נכון" השיב האישי. "הפיצד"? שאל אותו הרב. החסיד לא התבלבל, והשיב לרב: "אמנם אינני תלמיד חכם גדול, אולם מעלה אחת יש בי – הנני איש אמת, שמקפיד על מידה זו מאד. והואיל ואינני מצליח לכוון בתפילה, אינני מתפלל, כי איך אעשה שקר בנפשי?" ענה לו הרה"ק מטשורטקוב: "הנה, דוד המלך אומר בספר תהילים פסוק, שנראה לכאורה לא מובן: "ולציון יאמר...ה' יספר בכתוב עמים, זה ילד שם סלה". וכי הקב"ה כותב "בכתוב עמים"? (בצורת פתיבה של העמים/הגויים?) וגם צריך להבין, מי זה "ילד שם"?"

הביט החסיד ברבו וחכה לתשובה. אמר לו הרבי: "דע לך, כאשר בא יהודי לבית הכנסת, ומתפלל תפילה בלא כונה, הקב"ה אינו מחשיב תפילה זו, ורושם בפנקסו את הספרה "אפס". אם מוסיף אותו יהודי, ובכל יום ויום מתפלל תפילה שלא כהוגן, ובלא כונה, שוב רושם הקב"ה "אפס" בפנקסו. וכך הלאה כל יום ויום, רושם הוא יתברך "אפס" בפנקסו, עד שמתמלא הפנקס ב"אפסים" רבים...". "אולם" – המשיך הרבי ואמר לאותו חסיד – "כאשר מגיע יום אחד, שבו אותו אדם מתפלל כהוגן ובכונה, הנה, הקב"ה רושם בפנקסו את הספרה 1. אבל את הספרה הזאת שם הקב"ה בצד שמאל של ה"אפסים" (100000000000), ובבית אחת הופכים כל ה"אפסים" לבעלי ערך של מליונים ומליארדים רבים. וזהו שאומר דוד המלך: "ה' יספר בכתוב עמים" – כאשר יהודי בא ומתפלל בבית הכנסת תפילה ראויה ובכונה שלמה, הקב"ה שם את הספרה 1, "בכתוב עמים" – כפי שהגויים פותבים – משמאל לימין (ולא כמו ישראל, שפותבים מימין לשמאל). ועל-ידי כך "זה ילד שם סלה" – אותה תפילה אחת שנאמרה מתוך כונת הלב, מולידה את כל התפילות האחרות, שלא היו בכונה, והם פריח ניחוח לפני ה' יתברך!". (רבותי, מסיפור זה צריכים כלם לשמוח ולהתחזק מאד. שכן, גם כאשר באים אנו לתפילה טרודים ועיפים, וקשה מאד לכוון בתפילה, הנה לאחר מכן, בתפילה אחת בכונה ופראוי, אפשר להרויח מליונים ומליארדים של מצות...ב.צ).

"לא תאנה אליך רעה ונגע לא יקרב באהלך" (תהילים צא' י')

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: מְצוּרַע (שְׁבַת הַגְּדוּל) כְּנִיסַת הַשְּׁבַת: 18:37

bnei-zion.com

עַרְשׁ"ק ז' נִסָּן תשע"ט (12.4.19)

יְצִיאַת הַשְּׁבַת: 19:46 ר"ת 20:26

הַפְּטָרָה: "וְעָרְבָה לָהּ" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"בַּלַּע אֲדָנִי פֶלַג לְשׁוֹנָם.. כִּי רָעוֹת בְּמִגּוּרָם בְּקֶרְבָּם אֲנִי אֶל אֱלֹהִים אֶקְרָא וְה' יוֹשִׁיעֵנִי" (תהילים נה' י-טו')

יְדוּע מָה שְׁאֲמָרוּ חו"ל, **שְׁלֹשׁוֹן הָרַע** הוֹרֶגֶת שְׁלֹשָׁה: הַמְּסַפֵּר לְשׁוֹן הָרַע, הַשׁוֹמֵעַ וּמְקַבֵּל אֶת דְּבָרָיו, וְזֶה שְׁמַדְבְּרִים עָלָיו. וּכְפִי לְשׁוֹן הַגְּמָרָא (עֶרְכִין טו'): "**לְשׁוֹן הָרַע**... קָטִיל תִּלְתָּא (=הוֹרֵג שְׁלֹשָׁה): הוֹרֶגֶת לְמַסְפָּרוֹ וְלַמְקַבְּלוֹ וְלְאוֹמְרִים עָלָיו". עַל-כֵּן, כְּדִי לְהִישָׁמֵר מִפְּגַעֵי **לְשׁוֹן הָרַע**, יֵשׁ לָנוּ סְגוּלָה, וְהִיא – לְיִמּוּד **גְּמָרָא**. וְזֹאת, כְּפִי שְׂרָמֵז לָנוּ דּוֹד הַמֶּלֶךְ, בְּאוֹמְרוֹ: "בַּלַּע אֲדָנִי פֶלַג לְשׁוֹנָם.. כִּי רָעוֹת בְּמִגּוּרָם בְּקֶרְבָּם אֲנִי אֶל אֱלֹהִים אֶקְרָא וְה' יוֹשִׁיעֵנִי". הִנֵּה, בְּקַפִּיצוֹת שֶׁל שְׁלֹשׁ אוֹתִיּוֹת מִתְקַבֵּלֶת הַמֶּלֶךְ "**גְּמָרָא**". וְזֹאת, לוֹמֵר לָךְ שְׁלִימוּד הַגְּמָרָא גוֹרֵם לְךָ – "פֶּלַג לְשׁוֹנָם", מִפְּלַג וּמִשְׁבֵּר אֶת לְשׁוֹנָם שֶׁל אֱלֹהִים שֶׁ"רָעוֹת בְּמִגּוּרָם בְּקֶרְבָּם" – **שְׂרָעוֹת** בְּתוֹכָם/בְּקֶרְבָּם, וּמַדְבְּרִים עָלָיו **לְשׁוֹן הָרַע**. וְהִרְמֵז בְּרוּר: **הַגְּמָרָא/הַתּוֹרָה שְׁבַע-לְפָה**, מְגִינָה עַל **לְשׁוֹן הָרַע** שֶׁל הַפָּה.

וּבְעֵינֵינוּ זֶה שֶׁל לְיִמּוּד הַגְּמָרָא, מְצִינֵנוּ בְּ"אֲגַרְת הַטִּיּוֹל" לְרַבְּנוּ חַיִּים, אַחֲיוֹ שֶׁל הַמַּהֲרָ"ל מִפְּרָאג, חִידוּשׁ גְּדוּל, וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ: "**גְּמָרָא** – נוֹטְרִיקוֹן גְּבְרִיאֵל מִיכָאֵל רְפָאֵל אוּרִיאֵל. מְגִיד, שְׁכָל מִי שְׁעוֹסֵק בְּגְמָרָא, הִנֵּה מְלַאכֵי ה' סְבִיב לוֹ, לְשׁוֹמְרוֹ מִכָּל רַע: מִיִּמִּינוֹ מִיכָאֵל, מִשְׁמָאלוֹ גְּבְרִיאֵל, לְפָנָיו אוּרִיאֵל, וּמֵאַחֲרָיו רְפָאֵל".

(כְּפִי שְׁאֲנוּ מְזַכְרִים בְּקִרְיַת שְׁמַע שְׁעַל הַמִּיטָה: "בְּשֵׁם ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. מִיִּמִּינִי מִיכָאֵל. וּמִשְׁמָאלִי גְּבְרִיאֵל, וּמִלְּפָנָי אוּרִיאֵל, וּמֵאַחֲרָי רְפָאֵל, וְעַל רֵאשֵׁי שְׁכִינַת אֵל"). וַיֵּשׁ לוֹמֵר, שֶׁהַבִּיאוֹר עַל-כֵּךְ מְבוֹאֵר בְּ"פִרְקֵי דְרַבִּי אֶלְיעֶזֶר" (פֶּרֶק ד'), כִּי אַרְבַּעַה מְלַאכִים אֵלוֹ הֵם אַרְבַּעַה מַחְנוֹת הַשְּׁכִינָה, שְׁמֵלוֹים תְּמִיד אֶת הַשְּׁכִינָה.

וּכְפִי שְׁפָתוֹב שָׁם: "ד' כְּתוֹת שֶׁל מְלַאכֵי הַשְּׂרַת מְהַלְכִין וּמְשַׁרְתִין לְפָנָי הַקַּב"ה. מַחְנֵה רֵאשׁוֹנָה שֶׁל יְמִינוֹ, מִיכָאֵל. מַחְנֵה שְׁנִיָּה שֶׁל שְׁמָאלוֹ, גְּבְרִיאֵל. מַחְנֵה שְׁלִישִׁית מִלְּפָנָיו, אוּרִיאֵל. מַחְנֵה רְבִיעִית שֶׁל אַחֲרָיו, רְפָאֵל. וּשְׁכִינָתוֹ בְּאַמְצַע. וְהוּא יוֹשֵׁב עַל כְּסֵא רַם וְנֹשֵׂא, וְכֵסֵא גְבוּהָ וְתִלּוּי לְמַעְלָה בְּאוֹר. וּמְרָאָה כְּבוֹדוֹ כְּעֵין הַחֲשַׁמַּל, וְעַטְרַת תְּגָא בְּרֵאשׁוֹ, וְכַתֵּר שֵׁם הַמְּפֹרָשׁ בְּמִצְחוֹ".

וְצָרִיךְ לְדַעַת, **שֶׁהַשְּׁכִינָה** הַקְּדוּשָׁה הִיא הַאֹר שֶׁל הַתּוֹרָה שְׁבַע-לְפָה, כְּמְבוֹאֵר בְּזֶהֱר הַחֲדָשׁ (קִיח'): "שְׁכִינַתָּא, אוּרִיתָא שְׁבַע-לְפָה קָרִינָן לָהּ" (=הַשְּׁכִינָה – הַתּוֹרָה שְׁבַע-לְפָה קוֹרְאִים לָהּ).

וּמְבוֹאֵר בְּגְמָרָא, שְׁאֵפִילוֹ אֶחָד שְׁיוֹשֵׁב וְעוֹסֵק בְּתוֹרָה שְׁכִינָה עִמוֹ, כְּפִי שְׁפָתוֹב (בְּרִכּוֹת ו'): "וּמִנִּין לְאֶחָד שְׁיוֹשֵׁב וְעוֹסֵק בְּתוֹרָה, שְׁשְׁכִינָה עִמוֹ? שְׁנַאֲמַר (שְׁמוֹת כ'): 'בְּכָל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אֲזַכִּיר אֶת שְׁמִי, אָבוֹא אֵלֶיךָ וּבְרַכְתִּיךָ'".

מְכָאן נִמְצָא, שְׁכָל מִי שְׁעוֹסֵק בְּגְמָרָא, שֶׁהִיא הַתּוֹרָה שְׁבַע-לְפָה, שְׁכִינָה עִמוֹ. וּמִמִּילָא גַם אַרְבַּעַת מַחְנוֹת הַשְּׁכִינָה, שְׁסִימָנָם **גְּמָרָא** – גְּבְרִיאֵל מִיכָאֵל רְפָאֵל אוּרִיאֵל – נִמְצָאִים עִמוֹ, וְשׁוֹמְרִים עָלָיו שְׁיִצְלִיחַ בְּכָל דְּרָכָיו.

לְפִי זֶה מוֹבֵן הֵיטֵב מָה שְׁמְקוּבֵל בְּיַדֵּינוּ, בְּשֵׁם הַגַּה"ק בַּעַל הַ"בְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר", שְׁסְגוּלָה גְּדוּלָה לְקַבֵּלֶת הַתְּפִילָה הִיא לְיִמּוּד **גְּמָרָא** לְפָנָי הַתְּפִילָה. שְׁכֵן, אַרְבַּעַת הַמְּלַאכִים שְׂרָמוּזִים בְּרֵאשֵׁי הַתִּיבוֹת "**גְּמָרָא**" (=גְּבְרִיאֵל מִיכָאֵל רְפָאֵל אוּרִיאֵל), מְעַלִּים אֶת הַתְּפִילָה לְמַעְלָה בְּשָׁמַיִם, לְפָנָי כְּסֵא הַכְּבוֹד. וּכְפִי שְׁכָתָב הַ"דְּבָרֵי תוֹרָה" (ח"א, סִימָן יט):

"מְקוּבֵל בְּיַדֵּינוּ, בְּשֵׁם זְקֵנֵי הַגַּה"ק מֵהַרצ"א זִיע"א, בַּעַל הַ"בְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר", כִּי יִלְמְדוּ **גְּמָרָא** קוֹדֵם כָּל תְּפִילָה בְּבִקְרָא. וְעַל-יַדֵּי כֵךְ יֵשׁ עָלֶיהָ לְתַפִּילָתוֹ לְמָרוֹם, עַל-יַדֵּי הַמְּלַאכִים נוֹשְׂאֵי הַכְּסֵא, וּמְעַלִּים תְּפִילוֹתֵינוּ – גְּבְרִיאֵל מִיכָאֵל רְפָאֵל אוּרִיאֵל – רֵאשֵׁי תִיבוֹת **גְּמָרָא**. (כְּדָאֵי לְנִסּוֹת!) (עַל פִּי "אוֹרָה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

"זֹאת תִּהְיֶה תּוֹרַת הַמְּצוּרַע..."

שְׁנִינֵנוּ בְּמַדְרָשׁ (ויקרא רבה טו', ו'): "אָמַר ר' יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לׁוֹי: חֲמֵשׁ 'תּוֹרוֹת' כְּתוּבוֹת בְּמְצוּרַע (=חֲמֵשׁ פְּעָמִים מוֹזְכָּרֶת הַמֶּלֶךְ "תּוֹרָה" בְּהַקְּשֵׁר לְמְצוּרַע): א. 'זֹאת תּוֹרַת נִגְעַ צָרַעַת'. ב. 'זֹאת תּוֹרַת אֲשֶׁר בּוֹ נִגְעַ צָרַעַת'. ג. 'זֹאת הַתּוֹרָה לְכָל נִגְעַ צָרַעַת'. ד. 'זֹאת תּוֹרַת הַצָּרַעַת'. ה. 'זֹאת תִּהְיֶה תּוֹרַת הַמְּצוּרַע'... לְלַמְדָּךְ, שְׁכָל הָאוֹמֵר **לְשׁוֹן הָרַע** עוֹבֵר עַל חֲמִישָׁה חוּמְשֵׁי תּוֹרָה. לְפִיכֵךְ מוֹשֵׁה מוֹזְהִיר אֶת יִשְׂרָאֵל: זֹאת תִּהְיֶה תּוֹרַת הַמְּצוּרַע".

וְהִנֵּה, בְּעֵזֶן חֲמוֹר זֶה שֶׁל **לְשׁוֹן הָרַע** אוֹמֵר בַּעַל "עַקִּידַת יִצְחָק" (שַׁעַר סב'): עַל-יַדֵּי הַתְּבוֹנָנוֹת בְּכָל אֶחָד מִחֲמִישָׁה

חומשי התורה נוכח ללמוד מהם מוסר השכל: בספר "בראשית" מבואר, **שהנחש** הקדמוני דבר **לשון הרע** על מלכו של עולם, הקב"ה, באומרו (בראשית ג, ה): "כי ידע אלהים כי ביום אכלכם ממנו ונפקחו עיניכם והייתם כאלהים ידעי טוב ורע", ועל-ידי זה הביא מיתה לעולם. וכן מצינו עוד בספר בראשית (לו, ב): "ויבא יוסף את **דבתם רעה** אל אביהם", ועל-ידי כך נתגלגל הדבר וירדו אבותינו למצרים.

בספר "שמות" (שמות ב' יד) מצינו, שדתן ואבירם, שני העברים הניצים שנתקל בהם משה רבנו, **הלשינו** על משה לפני פרעה, שהוא הרג את המצרי, ולכן היה צריך משה לברוח למדין, כדי שלא יהרגו פרעה.

בספר "ויקרא", בפרשתנו, מצינו דיני נגעים הבאים פענש על עון **לשון הרע**, ועל-כן מזהירה התורה במפורש "לא תלך רכיל בעמך". (ויקרא יט, טו). בספר "במדבר" מספרת התורה על מרים, שדברה **לשון הרע** על משה אחיה, ונענשה על-כך **בצרעת**. וכן גם בענין המרגלים, שדברו **לשון הרע** על ארץ ישראל.

ובספר "דברים" הוכיח משה רבנו את ישראל (דברים א, א): "בין פארן ובין תפל", ופרש תרגום אונקלוס: "דאתפלו על מנא" (=שדברו ישראל **לשון הרע** על המן). ועוד מזהיר משה את עמו: "זכור את אשר עשה ה' אלהיך למרים (שדברה **לשון הרע** במשה), בדרך בצאתכם ממצרים". (כד, ט).

ולכן, אומר "בעל העקידה", "שהמטה אוזנו לשמוע (ולהיזהר ב)אלו הענינים (שהבאנו על **לשון הרע**)...אשר באלו החומשים, הוא מקים את **חמשתן**. ואשר לא שת לבו אל דבריהם, הוא **עובר** על כלם, כמו שאמר ר' יהושע בן לוי, שהמוציא **שם רע עובר** על **חמישה חומשי תורה**".

"וראהו הפהן ביום השביעי והנה הנגע עמד בעיניו לא פשה הנגע בעור והסגירו הפהן שבעת ימים שנית"

אומרים חז"ל (יומא פה): "עבירות שבין אדם לחברו – אין יום הכיפורים מכפר, עד שירצה את חברו". ואם אדם לא פיס את חברו, הוא יצטרך חלילה לבוא בגלגול פעם נוספת, כדי שיוכל לפיס את חברו ולבקש את מחילתו. וזהו שאומר הפתוב: "וראהו הפהן ביום השביעי" – יום השביעי רומז **לשבעים** שנות האדם. (כמו שכתוב בתהילים: "ימי שנותינו בהם **שבעים** שנה"). ואם הפהן רואה שגם בסוף ימי האדם **הנגע** עמד בעיניו לא פשה הנגע בעור" – שלא בקש סליחה מחברו על שדבר עליו **לשון הרע**, (וידוע כי **הנגעים** באים על **לשון הרע**), אזי "והסגירו הפהן שבעת ימים שנית" – יצטרך האדם לבוא פעם שניה לעולם, ולהיות כאן שוב **שבעים** שנה. "וביום השמיני ימול בשר ערלתו"

מסופר על האדמו"ר מבלאז'וב וצ"ל, שספר מקרה מוזעזע, שהוא היה עד לו בגיא ההריגה, בימי השואה האיומה. היה זה כאשר הוטלה על האדמו"ר עבודת פרך בניסור עצים, כשבסמוך נטבחו מידי יום אלפי יהודים. יום אחד נודע, כי הצוררים קבעו מספר שעות לרציחה אכזרית של אלפי תינוקות. קול זעקות התינוקות שהושלכו אל הכבשן, וזעקות אמהותיהם עלה עד לשמים, אך הרשעים האוררים המשיכו במלאכתם באדישות ובלעג מר.

והנה, תוך כדי עבודתו, פנתה אל האדמו"ר אשה אחת, שאחזה בידה חבילה קטנה, ובקשה ממנו סכין. האדמו"ר שם לב כי האשה אוזחת בידה תינוק בוכה, העטוף בבד, והבין כי מן הסתם רוצה האשה לאבד את עצמה לדעת, יחד עם בנה הרך. האדמו"ר חשש להפסיק את העבודה, מחשש שיפגעו בו הרשעים המשגיחים עליו, אך תוך כדי עבודתו, החל לדבר על לבה של האשה, שלא תעשה את אשר היא זוממת. "דעי לך" – אמר לה – "יש בורא לעולם, הרואה הכל, ואפילו חרב חדה מונחת על צנארו של האדם – אסור לו להתיאש. ואם באמת, חלילה, נגזרה עלינו הגזירה, הרי פלנו נשרף בכבשן האש, וצריכים אנו לקבל דין שמים זה באהבה, ולא לחבול בעצמנו חלילה". איש הגסטפו ששמע את קולו של האדמו"ר, פנה אליו בגסות, אחז בגרונו, ושאל אותו מה אמרה לו האשה. האדמו"ר השיב לו כי האשה בקשה ממנו סכין, ושהוא הסביר לה שאין צורך, כי ממילא ישליכו את כל היהודים אל הכבשן. הרוצח לא האמין לדבריו, ושאל את האשה מה רצונה. ואכן היא השיבה לו שרצונה בסכין. הנאצי מהר להוציא את סכינה הצבאי, ונתן לה, כשהוא ממתין לראות את ה"מחזה" של אם יהודיה הרוצחת את בנה. אך, להפתעת הכל, הניחה האשה את ילדה על הרצפה, התירה את חיתוליו, וברכה בקול: "ברוך אתה ה'...אשר קדשנו במצותיו וצונו על המילה", וחתכה את ערלת בנה התינוק. הרוצח, שעמד בעיניים פעורות, שאל אותה לפשר מעשיה, והאשה ענתה: "היום ילדי בן שמונה ימים, והתורה מצוה אותנו לקיים בו את המילה. בעוד זמן קצר ודאי תרצחו אותו, ורציתי לקיים בו את המצוה כל עוד רוחו בו". לאחר מספר שעות, הוצאו האם ותינוקה, יחד עם עוד אלפי אמהות ותינוקות אל הכבשנים... האדמו"ר מבלאז'וב נהג לספר סיפור מוזעזע זה פעמים רבות, כאשר היה מכווץ בסנדקאות בברית המילה, כשעיניו היו זולגות דמעות, על גבורתה של אותה אם יהודיה בדרך אל הכבשנים...

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

"לא תאנה אליך רעה ונגע לא יקרב באהלך" (תהילים צא' י')

כניסת השבת: 18:37

inei-zion.com

פרשת השבוע: מצורע (שבת הגדול)

יציאת השבת: 19:46 ר"ת 20:26

ערש"ק ז' ניסן תשע"ט (12.4.19)

הפטרה: "וערבה לה" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"בניסן נגאלו (ישראל ממצרים), ובניסן עתידים להגאל"

("אני מאמין באמונה שלמה. בביאת המשיח. ואף על פי שיתמהמה. עם כל זה אהבה לו בכל יום שיבוא") ב.צ

אמרו חז"ל (ראש השנה יא'): "בניסן נגאלו (ישראל ממצרים), ובניסן עתידים להגאל", ורמזו לכך מופיע בפתוב: "החדש הזה לכם (=ניסן) ראש חודשים, ראשון הוא לכם לחדשי השנה דברו אל כל עדת ישראל" – הנה בדילוג של ארבע אותיות מתקבלת המלה "אלהו" – כדי לרמוז לנו שחודש ניסן מסוגל ביותר לגאולה.

(שהרי, אליהו הנביא הוא שיבוא ויבשר על הגאולה, כמו שכתוב: "הנה אנכי שלח לכם את אליה הנביא לפני בוא יום ה' הגדול והנורא"). ומצוה לפרסם ענין זה, כמו שאומר המשך הכתוב: "דברו אל כל עדת ישראל". "דברו" – תודיעו ענין זה לכל ישראל. (ויש לומר שהדילוג של ארבע אותיות הוא מפיון שחז"ל, מכנים את אליהו הנביא בשם "אלהו בארבע" ברכות ד')

ובענין זה של הגאולה העתידה, אומר ה"אמרי יוסף", שהנה, ידוע מהספרים הקדושים, שפעולם הזה (לפני הגאולה) יורד השפע לעולם על-ידי יחוד וזיווג שני שמותיו של הקב"ה – "יהוה" ו-"אדני" – שהם בגמטריה צא' (=91), וגם בגמטריה של שם הפרנסה "פאי" (=91).

(ועל זה כתב השל"ה הקדוש: "צריך לכוון פותח את ידך" – ראשי תיבות "פאי", כמנין (=גימטריה) של שני השמות "יהוה" ו-"אדני". שכן, בזכות שני שמות אלו פותח כביכול הקב"ה את ידיו, ומשביע לכל חי רצון" – פיון שצינורות אלו הם כאמור צינורות השפע, שדרכם יורד שפע של פרנסה לעולם.

לפי דברי הזוהר (תיקונים ז'): "צריך לכוון כשואמרים 'פותח את ידך', אל תקרא 'ידך', אלא 'יודך' – (כלומר), שני יודיין שהקב"ה פותח: יוד של "יהוה", ומשפיע ל-"יוד" של "אדני", ומשם יושפע לכל העולמות – עליונים ותחתונים".

הנה, מבואר מפאן, כי השפע והפרנסה נמשכים משני השמות – "יהוה" (=26) ו-"אדני" (=65) – שמספרם בגמטריה עולה צא' (=91), כמנין "פאי". אולם, אומר ה"אמרי יוסף", לעתיד לבוא יתעלה שם "יהוה" (=26) להיות שם "יהיה" (=30), כמו שפרש האריו"ל את הפסוק: "והיה יהוה למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה יהוה אחד ושמו אחד". דהינו, שם "יהוה" יתעלה להיות "יהיה", ואם כך יורד השפע על-ידי יחוד שני שמות "יהיה אדני", שהם בגמטריה צה' (=95).

ועל-כך אמר בנו של הרה"ק מראפשיץ, הלא הוא הרה"ק רבי אליעזר מדיזקוב זיע"א, שזה מה שאנו אומרים בתפילה את המלים "אמן סלה". שכן, "אמן" בגמטריה הוא 91, כמנין "יהוה" ו-"אדני". ואילו "סלה" הוא בגמטריה 95, כמנין "יהיה אדני". לכן אנו מתפללים ואומרים "אמן סלה" – שהיחוד, שהוא כעת כמנין "אמן" (=91), יתעלה להיות כמנין "סלה" (=95), אמן כן יהי רצון.

וזה גם מה שאנו אומרים בקדושת "כתר": "הן גאלתי אתכם אחרית פראשית...". דהינו, בגאולה העתידה, האחרית של שם הקב"ה – וה' (יהוה) – תהיה פראשית (יהוה), כלומר יתקבל "יהיה" (הרה"ק מהרי"א מוידיתשוב זיע"א). על-פי האמור, יאיר לנו להבין גם את המנהג שמברכים את החתן והכלה ביום חתונתם בברכה: "שהזיווג יעלה יפה". וכפי שמובא בספר קיצור שו"ע (סימן קמו', מנהגי החופה): "גם נוהגין שהאבות והקרובים אנשי צורה (=המכובדים) מברכים את החתן ואת הכלה, ומתפללים עליהם שזיווגם יעלה יפה".

וצריכים אנו להבין ענין זה. שהרי, מלבד הפשט של הברכה, שהזיווג יעלה יפה, בודאי טמנו לנו כאן חז"ל רעיון נכבד במתק שפתם.

אלא, כבר הבאנו מה שמבואר בזוהר הקדוש, והאריכו בזה המקובלים, שעל-ידי יחוד החתן והכלה למטה, בעולם הזה, נעשה יחוד למעלה בשמים, בין שני השמות "יהוה" ו-"אדני" – וזהו יחוד קודשא בריך הוא (=יהוה)

וְשָׁכֵנֶתְהוּ(=אדני). על-כן אנו מברכים את החתן והכלה "שהזיווג יעלה יפה". דהינו, שמלבד הפשט, שזיווגם יעלה יפה, ויקימו בית נאמן בישראל, יזכו גם לראות את הגאולה העתידה, שאז הזיווג והיחוד של שמות הקב"ה - **"י-הוה"** ו**"אדני"** - יעלה ל**"יהיה אדני"**(=95), שהוא כמנין **"יפה"**(=95). (ע"פ "אורה של תורה" להרה"ק פניחס פרידמן) "אין בן דוד(=המשיח) בא, עד שיכלו כל הנשמות שבגוף"

שנינו בגמרא (במות כס'): "אין בן דוד(=המשיח) בא, עד שיכלו כל הנשמות שבגוף". ופרש רש"י, שיש בשמים אוצר נשמות, ושמו **"גוף"**, (ורק פשיכולו(=יגמרו) כל הנשמות באוצר נשמות זה, הנקרא **"גוף"** - יבוא המשיח). והנה, ידוע, שתכלית הנישואין בין איש לאשה היא לקיים את מצות פרו ורבו, ולהביא בנים ובנות לעולם הזה. לכן נמצא, כי כאשר מקימים החתן והכלה מצוה זו, ומביאים זרע ילדים לעולם, הנה, על-ידי כך מתמעטות הנשמות שבאוצר הנשמות, ועל-ידי כך מקרבים הם את ביאת משיח צדקנו. (ולכן, בעת הזיווג, צריכים החתן והכלה לכוון להוליד ולהוריד לעולם הזה נשמות מאוצר הנשמות הנקרא **"גוף"** - כדי למחר ולהחיש את ביאת משיח בן דוד)

והנה, לפי החשבון שלמדנו בגמרא (סנהדרין צ"ז) על קיום העולם הזה ("שני אלפים תוהו, ושני אלפים תורה, ושני אלפים ימות המשיח"), כבר היו צריכים כל הנשמות שבאוצר הנקרא **"גוף"** להיולד, ומשיח בן דוד היה צריך לבוא. שהרי, עברו ארבעת אלפים שנה. אם כך, מדוע לא בא עדין בן דוד? אלא, צריך לדעת, שאם היו הדורות טובים, ומתקנים בפעם אחת(=בגלגול אחד), מה שעליהם לתקן, היה כבר בא משיח בן דוד. אולם, אומרת הגמרא (שם), **בעונותינו** הרבים "יצאו מהם מה שיצאו", דהינו, אותן נשמות שכבר היו פעם אחת בעולם ולא תקנו מה שעליהם לתקן, חזרו עוד פעם בגלגול כדי לתקן שוב, וזה גרם שלא ירדו נשמות חדשות מאוצר הנשמות **גוף**, וממילא לא נגמרו כל הנשמות באוצר הנשמות, ולא בא בן דוד. וזהו "יצאו מהם מה שיצאו" פעם שניה(=בגלגול שני), מה שיצאו בפעם הראשונה(=בגלגול הראשון).

בענין זה יש לומר מה שהאריכו בספרים הקדושים ("שער הקדושה" לרבנו חיים ויטל, השל"ה הקדוש, ועוד), שקדושת הבנים תלויה בהתקדשות ההורים בשעת הזיווג, כפי שמביא "אור החיים הקדוש (י"גח"י, מט' ג'): "וזה לך עיקר גדול כי המזריעים הם הבונים לנפש הנולד. ואם תזרע **בנקיון וטהר** - קדיש משמא נחית(=אתה מוריד נשמה קדושה)..."

ועל-כך אמר ה"תפארת שלמה" (בראשית דף ט'): "שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך". שכאן רמזה לנו התורה על קדושת הזיווג. דהינו, שלא יתן האדם דעתו ומחשבתו לשם תאוה ויופי, אלא יכוון מחשבתו לקיים מצוה זו **בקדושה ובטהרה**, כדי להוליד בנים. ולכן "שלח תשלח את האם" - שלח ממחשבתך את יופי האם, שהרי שקר החן והבל היופי. ועל-ידי כך "ואת הבנים תקח לך" - תוליד על-ידי זה בנים הגונים, זרע קדש ברוך ה'. לפי זה נמצא, שהמקדש עצמו בשעת הזיווג לשם שמים, להוליד בנים נאמנים לה' יתברך. הנה, על-ידי זה מקיים את מצות **שילוח הקן**: "שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך". ועל-ידי זה ממשיך ומוריד למטה בנים **קדושים וטהורים**, שיתקנו בפעם אחת מה שיצאו לתקן, ולא יצטרכו לרדת שנית בגלגול, וממילא יולדו אחריהם נשמות חדשות מאוצר **גוף**, ויבוא משיח בן דוד. לפי זה יפה דרשו חז"ל, שעל ידי מצות **שילוח הקן** נזכה לגאולה העתידה, במהרה בימינו. **וכפר עליו הכהן לפני ה' ונסלח לו"**

במשפחה מדרום הארץ, שאחד מבניה היה בן עליה, מטובי הבחורים בישיבה, והצטין בפרט במידות שבין אדם לחברו ובשמירת הלשון, נפטר במיתה משונה. והאם הבוכיה מאנה להתנחם, בפרט בליל שבת של "השבעה", היתה שבורה ורצופה, ופרצה בבכי מר, כשהיא מביטה בכסא המיותם של בנה האהוב.

באורה כואבת סימה המשפחה את סעודת השבת, ומיד עלו בני המשפחה על יצועם. למחרת מספרת האם, בלה נרגשת ונסערת: חלמתי את בני יקירי, פניו היו מאירות והוא פלו זך ונקי, זוהר ושמש, וכך אמר לי: "אמא! אמא! בבקשה תפסיקי לבכות, תפסיקי להיות שבורה! הרי שבת היום, אסור לך להתאבל בשבת. אך דעי לך, כל-כך טוב לי בעולם העליון, אני יושב במחיצת הצדיקים, אני לא רוצה לשוב לעולם שלכם, עולם השקר".

וממשיכה האמא לספר: פרצתי בבכי ושאלתי את בני: עד מתי כל האסונות הכואבים האלה? כל-כך הרבה אנשים, נשים וטף צעירים ממיטב שנותיהם מקפחים את חיהם במיתות פה משונות וקשות. ענה לי הבן, ואמר: "אסור לי לגלות מה מתרחש בעולם העליון, אבל משהו אחד כן מרשים לי להגיד: האסונות הללו קורים בגלל חטא לשון הרע ורכילות. תדעי לך אמא יקרה שלי, שאם הדור היה חזק באמת בשמירת הלשון, הייתי ניצל ולא נפטר מן העולם. אמא! שלחו אותי מן השמים להעביר לך את המסר הזה, להעביר לאחרים ללמוד ולשון היטב את הלכות שמירת הלשון ל"חפץ חיים", עד שיהיו בקיאים בהלכות היטב בעל-פה. ותדעי אמא, ה"חפץ חיים" וצ"ל עומד בשמים ומתפלל על כל מי שמשתדל ללמוד ולקיים את הלכות שמירת הלשון, ובפרט מי שמזכה את הרבים בשמירת הלשון. המעלה שלו גדולה בשמים, והזכות שלו מגנה על כל משפחהו.

ובזכות זה שאני השתדלתי ללמוד ולקיים דיני שמירת הלשון, עמדה לי והצילה אותי מן הדין הקשה למעלה. אמא! תזכי את הרבים במסר הזה, וזה יגרום נחת-רוח לנשמתי! שמירת הלשון תשפיע חיים טובים על כל ישראל...". התעוררתי מהחלום נרגשת מאד. החלום היה חד, צלול ונקי וקרוב לבקר. אחד מגדולי ישראל, ששמע מהאם את דבר החלום, אמר: מצוה לעורר את הרבים ולפרסם את דבר החלום... **שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!**

"לא תאנה אליך רעה ונגוע לא יקרב באהלך" (תהילים צא' י')

כניסת השבת: 18:37

inei-zion.com

פרשת השבוע: מצורע (שבת הגדול)

יציאת השבת: 19:46 ר"ת 20:26

ערש"ק ז' ניסן תשע"ט (12.4.19)

הפטרה: "וערבה לה" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"...וצדה הכהן ולקח למטהר שתי צפרים... ושחט את הצפר האחת... ושלה את הצפר החיה..."

על הכתוב "וצדה הכהן ולקח למטהר שתי צפרים", מפרש רש"י, שהטעם שצוה התורה על המצורע להביא שתי צפרים לטהרתו הוא: "לפי שהנגעים באים על לשון הרע שהוא מעשה פטופטי דברים, לפיכך זקוקים לטהרתו לציפורים, שמפטפטין תמיד בצפצוף קול". אולם, לפי דברי רש"י, מתעוררת השאלה, מדוע צוה התורה לשחוט רק ציפור אחת, ואילו את הציפור השניה משלחים על פני השדה?

על-כך אומר הנהר הקדוש: "כמו שהאדם מקבל ענש על דיבור פגום (= לשון הרע), שלא היה צריך לדבר – כך כל שכן שיקבל ענש על דיבורי קדש, שהיה יכול לדבר ולא דבר, כגון שהיה יכול להוכיח אחרים – ולא הוכיח, ושתיק".

לפי זה מבואר היטב ענין המצורע, שמביא שתי ציפורים, כאשר את האחת שוחטים, ואת השניה שולחים חיה: הציפור ששוחטים באה לכפר על דבורים בטלים, שלא היה צריך לדבר אותם, ולכן שוחטים אותה – להורות על מניעת הפטופוט בדברים בטלים. אבל הציפור השניה, שמשאירים חיה ושולחים על-פני השדה, באה לכפר על זה שלא דבר דברי תורה ותוכחות שהיה צריך לדבר, ולכן משאירים אותה בחיים, כדי שתמשיך לפטפט, ובכך להורות על החיוב לדבר דיבורים של קדושה.

רואים אנו כי מכאן באים לידי ביטוי שני כוחות נפלאים שקשורים בכח הדיבור – הכח לדבר מול הכח לשתוק, וכפי שאמר החכם מפל אדם (קהלת ג', ז'): "עת לחשות (=לשתוק) ועת לדבר". ופתח ואמר שלמה המלך קודם "עת לחשות", לפני "עת לדבר". שכן, הכח לחשות הוא הרבה יותר קשה מהכח לדבר. ולא לחינם אמרו חז"ל (יומא כג'): "הנעלבין ואינן עולבין, שומעין חרפתן ואינן משיבין... עליהם הפתוב אומר (שופטים ה'): 'ואהביו כצאת השמש בגברתו'". ועוד אומרים חז"ל בגמרא (חולין פט'): "אין העולם מתקיים אלא בשביל מי שבולם את עצמו בשעת מריבה, שנאמר (שם): 'תלה ארץ על בלימה'".

ויש להוסיף את מה שאמר יצחק ליעקב (בראשית כו, כב'): "הקל קול יעקב והידים ידי עשו". ודרשו חז"ל (בראשית רבה סה, כ): "בשעה שהוא (=יעקב) מצפצף בקולו – אין הידים ידי עשו, (דהינו) (ש) אין ידי עשו שולטות (עליו)". וצריכים אנו ביאור, מדוע כתוב: "הקל קול יעקב" – ה"קל" הראשון חסר (=ללא ו'), ואילו ה"קול" השני הוא מלא? ופרש הרה"ג פינחס פרידמן ואמר: שרצה כאן הכתוב לרמוז לנו, שאמנם חשוב מאד לדבר דברי תורה בקול. אך, התנאי לכך הוא, שידע האדם גם לשתוק כשצריך לשתוק, כי רק אז יש חשיבות לדיבור שלו בדברי תורה ותפילה. שכן, אם האדם מדבר דיבורים אסורים, הרי הוא פוגם בכח דיבורו, ואין צורך לדבר התורה והתפילה שלו. וזהו שרמזו יצחק אבינו: "הקל קול יעקב", דהינו רק כשיש ליעקב את שני הכוחות – "הקל" החסר (=דהינו, שידע להחסיר את הקול – כאשר צריך לשתוק) וה"קול" המלא (=שידבר דברי תורה ותפילה) – רק אז "אין ידי עשו שולטות".

והנה, את שני הכוחות המופלאים הללו – לדבר כשצריך לדבר, ולחשות (=לשתוק) כאשר צריך לחשות – אנו רואים במיוחד אצל אהרן הכהן. שכן, אהרן, מצד אחד השתמש עם כח הדיבור כדי להרבות אתה ורעות אצל הבריות ומקרבן לתורה". ואמרו חז"ל: "כשהיה רואה אהרן שני בני אדם השונאים זה את זה, היה הולך לאחד מהם, ואומר לו: בני, ראה! חברך מטרף את לבו (=מתבלבל מרוב צער), ותולש שערותיו וצועק: 'אוי לי! איך אשא עיני אל חברי? מתביש אני ממנו, שאני הוא שחטאתי לו!' וכך היה יושב אצלו, עד שמסיר קנאה ושנאה מלב. אחר היה הולך לחברו, ומספר לו אותו הדבר שספר לראשון. וכשנפגשו שני שונאים אלה, היו מתחבקים ומנשקים זה לזה באהבה רבה". ועליו אומר הכתוב (מלאכי ב, ו'): "תורת אמת היתה בפיהו... בשלום ובמישור הלך

אתי ורבים השיב מעון". ועוד אמרו חז"ל (רמב"ם על מסכת אבות א', יג): "אהרן, עליו השלום, כשהיה מרגיש באדם שתוכו רע, או שהיו מספרים לו שתוכו רע ושבידו עבירה, היה מתחיל לו לשלום, והיה מתאהב אליו, היה מרבה לספר עמו. והיה האיש ההוא מתבייש בנפשו, ואומר: אוי לי! אילו היה יודע אהרן (את) צפון לבי ורע מפעלי, לא היה מתיר לעצמו להסתכל בי, כל שכן שידבר עמי. ואמנם אני אצלו בחזקת אדם כשר. לכן אני אאמת את דבריו ומחשבתו, ואהיה חוזר למוטב. ו(כך) נעשה מתלמידיו הלומדים ממנו".

הרי לנו כוחו הנפלא של אהרן, להשתמש עם פת הדיבור שלו להרבות שלום בין אדם לחברו, ובין ישראל לאביהם שבשמים.

אולם, כגדל כוחו הנפלא של אהרן הכהן בדיבור, כך גדול היה כוחו גם בשתיקתו, ולהימנע מדיבור מיותר כאשר צריך, וכפי שמעיד עליו הכתוב כאשר מתו שני בניו הקדושים, נדב ואביהוא (ויקרא י' ג): "ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם וימתו לפני ה'... וידים אהרן", ופרש רש"י: "קבל שכר על שתיקתו, ומה שכר קבל? שנתיתו עמו הדיבור, שנאמרה לו לבדו פרשת שתויי יין".

ויש להוסיף מה שפרש ה"צמח ה' לצבי" (שמיני וידום), על הכתוב "וידים אהרן". שכן, יש לדקדק על הכתוב "וידים". מדוע נקטה התורה בלשון "וידים", ולא בלשון "וישתק", או "ויחרש"? ובאר ה"צמח ה' לצבי" ואמר: הנה, ידוע שהעולם מתחלק לארבעה מינים: דומם, צומח, חי ומדבר – כאשר כל מין הוא למעלה מחברו. והנה לכל שלשת המינים – צומח, חי ומדבר – יש רגש, וכל אחד מגיב לפי דרכו כאשר מפים אותו (מחקרים מעידים שאף הצומח מגיב למפות). אולם, יוצא הדופן הוא הדומם כמו העפר והאבן, שברור שאין בהם שום תגובה ורגש, והם אינם מגיבים כאשר מפים אותם.

וזהו שמעיד הכתוב על אהרן "וידים אהרן" – אהרן הפהן ירד ממדרגת מדבר, לבחינת דומם, דהינו היה כאבן דוממת, ולא הגיב על המכה שנחתה עליו (כאשר מתו שני בניו). על-כך זכה אהרן למידה כנגד מידה, שנתיתו אליו הדיבור של הקב"ה. שכן, כמו שאהרן ירד ממדרגת מדבר למדרגת דומם, כך נתעלה הוא ממדרגתו, עד למדרגת ה"מדבר" הכי גבוהה שיש, כאשר נתיחד עמו הדיבור של הקב"ה. יהי רצון שנזכה כלנו לשמור על קדושת הפה, ולהגיע למדרגת הכתוב: "עת לחשות (=לשתוק) ועת לדבר", דהינו לדבר דברי תורה ותפילה. אך גם לדעת לשתוק כשצריך לשתוק. (ע"פ "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

צריך "לנתץ" את ה"קירות" (=כוחות היצר הרע), ולצאת ולהשפיע תורה גם לאחרים העומדים בחוץ

ידוע, שכאשר האדם מדבר לשון הרע, מביא עליו הקב"ה נגעים וחולאים על גופו, וכדי לתקן את עונו צריך האדם לעסוק בתורה, כפי שכתוב (ערכין טו): "ומה תקנתו (=רפואתו) של (ה)מספר לשון הרע?... יעסוק בתורה". אולם, כאשר הקב"ה מביא נגעים על ביתו של האדם ולא על גופו, הסיבה לכך היא שאותו אדם לא פגם בלשון הרע או בגאוה. אלא להיפך, פגם הוא בעונה פסולה, שחושב לעצמו שאין הוא ראוי להשפיע לאחרים מתורתו. שכן, בכל איש ישראל טמונים כשרונות רבים והשגות בתורה, אלא שמתלבש אותו אדם בעונה פסולה, שאין בה שום ערך, ויצרו אומר לו: "מי אתה? ומה אתה שתלמד תורה, או תעסוק בגמילות חסדים?"

ולכן הקב"ה מביא נגעים על קירות הבית ולא על גופו של האדם, כדי ללמדו בכך, שצריך "לנתץ" את ה"קירות" (=כוחות היצר הרע), העומדים בדרכו, ולצאת ולהשפיע מתורתו גם לאחרים העומדים בחוץ.

וצריך לדעת, שלכל איש ישראל יש ערך ויכולת לתרום ולהשפיע לאחרים, כמו ששינינו בגמרא (קידושין ל'): "תנו רבנן: שלשה שותפין יש באדם: הקדוש ברוך הוא, ואביו, ואמו". ופרש רש"י, שאביו ואמו נותנים לאדם את הגוף, והקב"ה נופח בו את הנשמה. ולכן נמצא, שבכל אחד ואחד מישראל (יהיה מי שיהיה) טמונה נשמה טהורה, חלק אלוך ממעל, ויכול הוא להשפיע את חלק תורתו (מצד נשמתו) לאחרים.

"בדד ישב מחוץ למחנה מושבו"

יום אחד הופיע בביתו של רבי ישראל מסלנט אחד מ-'מחפשי החטאים' שבעיר, ולחש על און הרב, שבביתו של פלוני נעשים מעשים אשר לא יעשו, ומן הראוי להתערב מיד כדי לגדור את ה"פרצה". רבי ישראל האזין, כדרכו, בסבלנות רבה לדברי האיש, ובתום ספורו אמר לו: כידוע, מצות התורה היא לשלוח את המצרע מחוץ לכל שלשת המחנות של עם ישראל. שלוח מרוחק זה של המצרע אפשר להסביר בדרך הבאה: חז"ל אמרו במסכת ערכין (טז, עא), שמחלת הצרעת באה על האדם בעון לשון הרע. ואסור לשון הרע אינו דוקא על הפצת דברי שקר, אלא גם בגלל שמחפשים חטאים ופגמים רק אצל אחרים, ופיון שפך, אומרים לבעל לשון הרע הזה: אם אמנם אתה מומחה גדול במציאת חטאים ועונות ופגמים אצל אחרים - צא מחוץ למחנה, התבודד עם עצמך ימים רבים, וכך תוכל לחשוף ולגלות חסרונות ועונות אצלך, שאינם מועטים כלל וככל... שבת שלום לכל בית ישראל!

נא לשמור על קדושת הגיליון!

"לא תאנה אליך רעה ונגע לא יקרב באהלך" (תהילים צא' י')

כניסת השבת: 18:37

inei-zion.com

פרשת השבוע: מצורע (שבת הגדול)

יציאת השבת: 19:46 ר"ת 20:26

ערש"ק ז' ניסן תשע"ט (12.4.19)

הפטרה: "וערבה לה" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"לחדש ניסן"

ידוע ומפורסם בספרים הקדושים, שלשם הקב"ה, שם הוי"ה ברוף הוא, יש יב'(=12) צירופים שונים, המכונים כנגד יב'(=12) חודשי השנה, כאשר לכל חדש וחדש יש צירוף אחד, המיוחד לו (ראה טבלה). ומאחר ואנו נמצאים כבר בחדש ניסן, צריכים אנו לדעת, שהצירוף של חדש ניסן הוא שם הוי"ה כסדרו, בישר ("יהוה"), והוא יוצא מהפסוק: "ישמחו השמים ותגל הארץ". והיות וצירוף חדש ניסן הוא שם הוי"ה כסדרו, על-כן הוא ראש ושרש לכל חודשי השנה, שהצירוף שלהם אינו כסדרו. ולכן, עיקר יניקתם וקבלת השפעתם של חודשי השנה הוא מצירוף של חדש ניסן, שהוא כאמור שם "יהוה" בישר. והנה, ידוע ומפורסם, שכאשר שמו יתברך הוא בישר ("יהוה"), מורה הדבר על מידת הרחמים. אולם, כאשר שם הוי"ה אינו בישר, כמו בשאר חודשי השנה, מורה הדבר על-כך שמידת הרחמים אינה בשלימות. ויש עוד לומר, שהצירוף של חדש ניסן (שהוא כאמור שם הוי"ה כסדרו) ("יהוה") יוצא מהפסוק "ישמחו השמים ותגל הארץ". שכן, כאשר יש שפע ורחמים בעולם, אז ישמחו העליונים בשמים, וגם התחתונים בארץ, ויאמרו בגוים ה' מלך. ועוד כתוב בספרים הקדושים, שמכיון שהצירוף של חדש ניסן הוא כסדרו ("יהוה"), על-כן הוא כאמור ראש ושרש לכל צירופי שאר חודשי השנה, ולכן נקרא ניסן "חדש האביב". שכן, אביב הוא אותיות אב-יב', דהינו, אב ושרש לכל יב'(=12) החודשים בשנה.

ענין זה מבואר בספר הקדוש "דגל מחנה אפרים" (פרשת בא), בבארו את הפתוב במדרש רבה (שמות רבה טו', יג'): "החדש הזה לכם (הוא) ראש חודשים, אמר שלמה (המלך): 'בי מלכים ימלוכו'" (משלי ח'). ומבאר ה"דגל מחנה אפרים" את כונת מדרש זה בלשונו הקדושה, ואומר: "יש יב'(=12) מזלות, ו-יב'(=12) צירופי "הויה" ברוף שמו, השולטים ב-יב'(=12) חודשי השנה, ועל-ידי צירופים אלו נמשכים כל הנהגות המזלות והמלכים (=ראשי אומות העולם). וזהו 'בי' - דהינו יב'(=12) צירופים, (ו) על-ידם מלכים ימלוכו, שמשם נפסק ונמשך כל המלכים כנ"ל. על-כן, חדש האביב (=חדש ניסן) הוא ראש השנה למלכים, כי בחדש ניסן (שם) הוי"ה שלו כסדרו, והוא אב לכל הצירופים, שהם נולדו מן הצירוף הראשון (=יהוה), ולכן ממנה נמשך הנהגות כל המזלות. וכמו "הבעש"ט הקדוש נשמתו עדין זללה", שאמר פעם אחת בחדש ניסן לרב המגיד המפורסם מטרטשין: 'עתה העת שצריכים להתפלל, כי באחד בניסן ראש השנה למלכים, ואז נתמנו (=מתמנים) כל שרים ושלטונים (=והשליטים) שבעולם, ולעת עתה נתמנו שרים לא טובים, ועתה הוא העת להתפלל'. עד כאן שמעתי מפיו הקדוש. ונראה לי שהוא הטעם הנ"ל, כי בחדש זה... (שם) הוי"ה (הוא) כסדר (=יהוה) שהוא אב לכל יב'(=12) צירופים כנ"ל".

וכדי להבין את גדל מעלת חדש ניסן, ומדוע צוה הקב"ה למנות את כל החודשים מחדש זה, יש ללמוד ממה שכתב בספר הקדוש "ברית כהונת עולם" (מאמר הסתר הסתיר פרק כו'), כי על-ידי פגם צונות ישראל, חס וחלילה, החיצונים (=כוחות הטומאה) מקבלים קצת יניקה (=שפע) משאר צירופי הוי"ה שאינם בישר. אך משם הוי"ה, שהוא בישר (הצירוף של חדש ניסן), אין להם (=לחיצונים) שום יניקה, מחמת גדל האור של שם "יהוה" בחדש זה.

על-פי הקדמה זו מבאר "ברית כהונת עולם", בדרך נפלאה את עמק ענין המן הרשע - שהפיל פור, הוא הגורל, להשמיד את כל היהודים - ואומר, ש"פור" הוא בגמטריה יא'(=11) פעמים שם "הויה". וזהו "הפיל פור", שרצה המן להיאחו ולקבל יניקה מ-יא' פעמים שמות הוי"ה של חודשי השנה, שהם לא בישר, ועל-ידי כך להתגבר על ישראל ולאבדם חלילה.

וכדי לבטל את מזימתו, אמרה אסתר למלך אחשוורוש: "יבוא המלך והמן היום" - ראשי תיבות שם "הויה" בישר (=יהוה), שהוא הצירוף של חדש ניסן, כדי להמשיך מפלה להמן מצירוף שמו יתברך בישר, שבו, כאמור,

לְחִיצוֹנִים אין שום אַחִיזָה. וְאִכּוֹן, כִּידוּעַ, תְּלוּ אֶת הַמֶּן בְּחֹדֶשׁ נִיסָן, שְׂאֵז כְּאִמּוֹר שׁוֹלֵט שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ בִּישֵׁר. לְפִי זֶה מְבוֹאֵר הַיֵּטֵב, מִדּוּעַ דּוֹקָא בְּחֹדֶשׁ נִיסָן יֵצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם. שְׂכֵן, בְּחֹדֶשׁ נִיסָן מֵאִיר שֵׁם "הוּיָה" בִּישֵׁר, וְאִין לְחִיצוֹנִים שׁוֹם יִנְיָקָה מִמֶּנּוּ, וְעַל-יָדֵי כֶּךָ הֵם נִכְנָעִים וּבִטְלִים מִחֶמֶת הָאוֹר הַגָּדוֹל שְׁמִתְגַּלֶּה בּוֹ. עַל-כֵּן אָמְרוּ חַז"ל (ראש השנה יא): "בְּנִיסָן נִגְאָלוּ וּבְנִיסָן עֲתִידִין לְהִיגָאֵל" – כִּי חֹדֶשׁ נִיסָן, שְׁבוּ שׁוֹלֵט שֵׁם הוּיָה בִּישֵׁר, הוּא הַזְּמַן הַמְתַּאִים לְהַכְנִיעַ אֶת אוֹמוֹת הָעוֹלָם. וּמֵעַתָּה גַם מְבוֹאֵרֶת הַיֵּטֵב מִצּוֹת "הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם רֵאשׁ חֻדְשֵׁים רֵאשׁוֹן הוּא לָכֶם לְחֹדְשֵׁי הַשָּׁנָה" (שמות יב, ב). כִּי עַל-יָדֵי שְׂאֵנוּ קוֹבְעִים אֶת חֹדֶשׁ נִיסָן לְרֵאשׁ כָּל הַחֻדְשֵׁים, הִנֵּה הַפְּרָטִים וְהָעֲנָפִים נִמְשָׁכִים וּמִתְבַּטְּלִים כַּנֶּגֶד הַשָּׁרֵשׁ, וְעַל-יָדֵי כֶּךָ גַם בְּשָׂאֵר הַצִּירוּפִים אִין לְחִיצוֹנִים שׁוֹם שְׁלִיטָה, כִּי הַכֹּל הוֹלֵךְ אַחֲרֵי הַשָּׁרֵשׁ וְהָרֵאשׁ, שֶׁהוּא חֹדֶשׁ נִיסָן.

להלן צירופי שמות ה' של כל חודש וחודש

החודש	שם הויה	שם אהיה	שם הויה יוצא מפסוק	החודש	שם הויה	שם אהיה	שם הויה יוצא מפסוק
ניסן	יהוה	אהיה	ושמחו השמים ותגל הארץ	תשרי	והיה	יהא	ויראו אותה שול פרעה:
אייר	יהוה	אהיה	ותהלל המתהלל השכל וידוע:	חשוון	והיה	יהא	ודבש היום הזה יהוה:
סיון	יהוה	אהיה	ודותיו ולצלע המשכן השנית:	כסלו	ויהיה	יהא	וירא יושב הארץ הכנעני:
תמוז	יהוה	יהא	זה איננו שוה לי:	טבת	יהוה	האיה	ליהוה אתו ונרוממה שמו:
אב	יהוה	יהא	הסכת ושמע ישראל היום:	שבט	יהוה	האיה	המר ומירנו והיה הוא:
אלול	יהוה	התא	וצדקה תהיה לנו כל:	אדר	התנו	התא	עירה ולשורקה בני אתונו:

יש לכּוֹן את הַצְרוּף הַנִּכּוֹן שֶׁל שֵׁם ה' כֹּל חֹדֶשׁ בְּתַפִּילַת הַמוֹסָף שֶׁל אוֹתוֹ הַחֹדֶשׁ, לְפָנֵי חֲתִימַת הַבְּרָכָה הַאֲמֻצְעִית. לְדוּגְמָא: בְּרֵאשׁ חֹדֶשׁ נִיסָן, בְּתַפִּילַת הַמוֹסָף, בְּבְרָכָה הַאֲמֻצְעִית אָנוּ אוֹמְרִים: "...בְּרוּךְ אַתָּה ה' מְקַדֵּשׁ יִשְׂרָאֵל", וְכֵן יֵשׁ לְכוֹן (=בְּמַחְשָׁבָה) בְּצִירוּף הַכּוֹן שֶׁל חֹדֶשׁ נִיסָן, שֶׁהוּא יְהוּיָה, ואח"כ חותמים "וְרֵאשֵׁי חֻדְשֵׁים".

"כִּי תִבְאוּ אֶל אֶרֶץ כְּנַעַן אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לָכֶם לְאַחֲזָה וְנִתַּתִּי נֶגַע צָרַעַת בְּבֵית אֶרֶץ אַחֲזַתְכֶם"

עַל הַפְּתוּב בְּפָרְשָׁה (יד' לד), "כִּי תִבְאוּ אֶל אֶרֶץ כְּנַעַן אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לָכֶם לְאַחֲזָה וְנִתַּתִּי נֶגַע צָרַעַת בְּבֵית" פֶּרֶשׁ רש"י, בְּשֵׁם הַמְדַרְשׁ (וַיִּקְרָא יד', לד): "בְּשׁוּרָה הִיא לְהֵם (=לְיִשְׂרָאֵל) שֶׁהַנְּגָעִים בָּאִים עֲלֵיהֶם, לְפִי שֶׁהִטְמִינוּ (ה) אֲמוֹרִיִּים מְטֻמוֹנִיּוֹת שֶׁל זֶה בְּקִירוֹת בְּתֵיהֶם כָּל אַרְבָּעִים (ה) שָׁנָה שֶׁהִיוּ יִשְׂרָאֵל בְּמַדְבָּר, וְעַל-יָדֵי הַנְּגָע (=הַצָּרַעַת) נוֹתֵץ הַבַּיִת, וּמוֹצֵאן (=אִישׁ יִשְׂרָאֵל הִזֶּה מִגְּלָה אֶת כָּל הַמְטֻמוֹנִיּוֹת שֶׁהִחְבִּיאוּ הָאֲמוֹרִיִּים בְּקִירוֹת הַבַּיִת)".

וּמְקוֹר דְּבַרֵי רש"י הוּא מְדַבְּרֵי הַתְּנָא הָאֱלֹקִי רש"י, הַמוֹבָאִים בְּמַדְרַשׁ (ויק"ר יד', ו): "נֶגַע צָרַעַת, תְּנִי ר' חִיָּא: וְכִי בְּשׁוּרָה הִיא לְהֵם שְׁנֵגָעִים בָּאִים עֲלֵיהֶם? תְּנִי רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי: כִּיּוֹן שְׁשֻׁמְעוּ כְּנַעֲנִים שִׁיִּשְׂרָאֵל בָּאִים עֲלֵיהֶם, עָמְדוּ וְהִטְמִינוּ מְמוֹנָם בְּבֵתִים וּבְשׁוּדוֹת. אָמַר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא: אֲנִי הַבְּטַחְתִּי לְאַבוֹתֵיהֶם שְׂאֵנִי מְכַנִּים אֶת בְּנֵיהֶם לְאֶרֶץ מְלֵאָה כָּל טוֹב, שְׁנֵאֲמַר (דְּבָרִים ו'): 'וּבֵתִים מְלֵאִים כָּל טוֹב'. מָה הַקַּב"ה עוֹשֶׂה? מְגַרֵּה נֶגְעִים בְּבֵיתוֹ וְהוּא סוֹתְרוֹ (=נוֹתֵץ אוֹתוֹ) וּמִצָּא בּוֹ סִימָא (=מְטֻמוֹנִיּוֹת)".

"יִתּוּשׁ קְדַמְדָּ" (מִסְכַּת עֲרֵכּוֹן טו, עא) "עַל שֶׁבַע דְּבָרִים הַנְּגָעִים בָּאִים: עַל לְשׁוֹן הָרַע... עַל גְּסוֹת רוּחַ (=גִּאָוָה וַיהִירוֹת).

כּוֹתֵב הַמַּהְרֵשׁ"א: אָדָם שְׁמִתְגַּאֵה, אוֹמְרִים לוֹ "יִתּוּשׁ קְדַמְדָּ". וְגַשׁ לְשֵׁאוֹל: וְכִי לֹא מִצָּאוּ הַגְּדָרָה אַחֲרֵת, דּוֹקָא שֶׁל יִתּוּשׁ? וּמִסְבִּיר הַמַּהְרֵשׁ"א עַל-פִּי דְבָרֵי הַגְּמָרָא (גיטין נו'), הַמְסַפֶּרֶת שֶׁלְאַחַר שְׁטִיטוֹס הַחֲרִיב אֶת בֵּית הַמְקַדָּשׁ, הַתְּגָאָה וְהַתְּפָאָר בְּמַעֲשָׂיו הָרָעִים וְהַמְקוֹלְקָלִים, וְחָשַׁב עֲצָמוֹ "כְּגִבּוֹר". נִטַּל אֶת הַפְּרוֹכֶת וְעָשָׂאָה כְּמִין שֶׁק, וְהַכְנִיס בָּהּ אֶת כָּלִי הַמְקַדָּשׁ, וְעָלָה לְסַפִּינָה כְּדִי לְלַכֵּת לְעִירוֹ וּלְהַשְׁתַּבַּח בְּמַעֲשָׂיו. וּמִסְפֶּרֶת הַגְּמָרָא: עָמַד עָלָיו נְחָשׁוּל שְׁבִים לְטוֹבְעוֹ. אָמַר טִיטוּס: (עַפְרָא לְפּוּמִיָּה) כְּמַדּוּמָה אֲנִי שְׂאֵלְהִיָּהֶם שֶׁל אֱלוֹ, אִין גְּבוּרְתוֹ אֶלָּא בְּמִים. הִנֵּה, בָּא פָרַעַה - טְבָעוּ (הַקַּב"ה) בְּמִים. בָּא סִיסְרָא טְבָעוּ (הַקַּב"ה) בְּמִים. אָף כָּאן הוּא עוֹמֵד עָלָי לְטוֹבְעָנִי בְּמִים. לָכוֹן, אִם גְּבוּר הוּא, יַעֲלֶה לְיַבְשָׁה וְיַעֲשֶׂה עִמִּי מְלַחְמָה. יִצְתֶּה בַת קוֹל וְאָמְרָה לוֹ: רָשָׁע בֶּן רָשָׁע, בֶּן בְּנוֹ שֶׁל עֲשׂוֹ הָרָשָׁע, בְּרִיָּה קָלָה יֵשׁ לִי בְּעוֹלָמִי, וְיִתּוּשׁ שְׂמָה. עָלָה לְיַבְשָׁה וְתַעֲשֶׂה עִמָּה מְלַחְמָה. עָלָה טִיטוּס לְיַבְשָׁה. בָּא יִתּוּשׁ וְנִכְנַס בְּחוּטְמוֹ, וְנִקְרַ בְּמוֹחוֹ שְׁבַע שָׁנִים. יוֹם אֶחָד עָבַר בְּמִקּוֹם שֵׁשׁ פְּחָחִים, הַדּוֹפְקִים בְּפִטִּישׁ עַל הַפֶּת. שָׁמַע הַיִּתּוּשׁ אֶת הָרַעַשׁ, וְהַשְׁתַּתַּק. שְׁמַח טִיטוּס עַל שֶׁחָדַל הַיִּתּוּשׁ לְנַקֵּר בְּמוֹחוֹ, וְהָיָה שׁוֹלַח לְהַבִּיא נֶפֶח לְבֵיתוֹ, שִׁידְפוֹק בְּפִטִּישׁ עַל הַפֶּת. וּמִסְפֶּרֶת הַגְּמָרָא, שְׂאֵם הָיָה הַפְּחָח גּוֹי, הָיוּ מְשַׁלְמִים לוֹ אַרְבָּעָה זוּזִים. וְאִם הָיָה הַפְּחָח יְהוּדִי, לֹא הָיוּ מְשַׁלְמִים לוֹ מְאוּמָה, וְאוֹמְרִים לוֹ: לֹא מִסְפִּיק שְׂאֵתָה רֹאָה אֶת שׁוֹנְאָדָּ טִיטוּס סוֹבֵל, עוֹד תִּקְבַּל כְּסָף?! שְׁלִשִׁים יָמִים עָשָׂה בֶּן טִיטוּס. אָבֵל, לְאַחַר מִכּוֹן הַתְּגָלַל הַיִּתּוּשׁ לְרַעַשׁ שֶׁל הַפְּחָח, וְחָזַר לְהַמְשִׁיךְ וּלְנַקֵּר בְּמוֹחוֹ שֶׁל טִיטוּס. וּמִסְפֶּרֶת הַגְּמָרָא: תִּנְיָא, אָמַר רַבִּי פִּינְחָס בֶּן עֲרוּבָא: אֲנִי הֵייתִי בֵּין גְּדוּלֵי רוּמִי, וְכִשְׁמַת טִיטוּס, פָּצְעוּ אֶת מוֹחוֹ, וּמִצָּאוּ בּוֹ יִתּוּשׁ בְּגָדֵל שֶׁל צְפוּר דְרוּר, מְשַׁקֵּל שְׁנֵי סֵלְעִים, וְכַגּוּזֵל בֶּן שָׁנָה, מְשַׁקֵּל שְׁנֵי לִיטְרִין. עַד כָּאן דְּבַרֵי הַגְּמָרָא. לָכוֹן, לְאָדָם שְׁמִתְגַּאֵה אוֹמְרִים "יִתּוּשׁ קְדַמְדָּ". שְׁבַת שְׁלוֹם. וְחֹדֶשׁ טוֹב לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל!

"לא תאנה אליך רעה ונגע לא יקרב באהלך" (תהילים צא' י')

כניסת השבת: 18:37

inei-zion.com

פרשת השבוע: מצורע (שבת הגדול)

יציאת השבת: 19:46 ר"ת 20:26

ערש"ק ז' ניסן תשע"ט (12.4.19)

הפטרה: "וערבה לה" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"אני ה' בעתה אחישנה" (ישעיה ס', כב') (ע"פ "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

על הכתוב בפרשת "בא": "ויהי מקץ שלשים שנה וארבע מאות שנה ויהי בעצם היום הזה יצאו כל צבאות ה' מארץ מצרים". אומר בעל "נזר הקדש": לכאורה, יש פאן לדקדק על הכתוב: "ויהי בעצם היום הזה", שהן כפיכול מיותרות. שהרי, מספיק היה לומר: "ויהי מקץ שלשים שנה וארבע מאות שנה יצאו כל צבאות ה' מארץ מצרים". ומדוע מפסיק הפסוק באמצע כדי לומר "ויהי בעצם היום הזה"? ועוד שואל בעל "נזר הקדש": הלא, פידוע, שהו ישראל במצרים רק רד"ו (=210) שנים, ואיך אומר הכתוב "ומושב בני ישראל אשר ישבו במצרים שלשים שנה וארבע מאות שנה"? ובאר ענין זה בעל "נזר הקדש", ואמר: הנה, כתוב על הגאולה העתידה (ישעיה ס', כב'): "אני ה' בעתה אחישנה". ובארו חז"ל בגמרא (סנהדרין צה'): "רבי יהושע בן לוי רמי: כתיב 'בעתה' (=בזמנה), וכתיב 'אחישנה' (=לשון זרוז). זכו – 'אחישנה', לא זכו – 'בעתה'". (=דהינו, כשכתוב "בעתה" משמע מכאן, שאם לא זכו ישראל, תהא הגאולה במועד/בזמן הקבוע לה מראש. וכתיב גם "אחישנה" – ומכאן משמע שאם ישראל יזכו, תבוא הגאולה קודם זמנה הקבוע).

ודקדק על-כך בעל "נזר הקדש", ושאל: מדוע כתוב "אני ה' בעתה אחישנה"? הרי יותר נכון לומר "אני ה' אחישנה בעתה". כלומר, אם יזכו ישראל "אחישנה" (=אקדים אותה), ואם לא יזכו – תהיה הגאולה בעתה (=בזמנה).

כדי לבאר ענין זה מקדים "נזר הקדש" יסוד גדול בענין הזמנים, ואומר: הנה, אמרו חז"ל (סנהדרין קב'): "... (כתוב) (בראשית לח') 'ויהי בעת ההיא וירד יהודה – תנא משמיה דרבי יוסי, עת היא, מזמנת לפרענות. (וכן כתוב) (ירמיה נא'): 'בעת פקדתם יאבדו' – תנא משום רבי יוסי, עת מזמנת לפרענות. (ואולם, כתוב) (ישעיה מט'): 'בעת רצון עניתך' – תנא משום רבי יוסי, עת היא, מזמנת לטובה".

מבואר מהגמרא, שיש זמנים שהם מזומנים (=מיועדים), חלילה, לפורענות, ולעומת זאת יש זמנים שהם מזומנים לטובה. לפי זה, אומר "נזר הקדש", שזמן קץ הגאולה הוא זמן מיוחד של עת רצון, שנקבע עוד בששת ימי בראשית, כמו שכתוב (ישעיה מט'): "כה אמר ה' בעת רצון עניתך וביום ישועה עזרתך". דהינו, כאשר יגיע זמן הגאולה, שהוא זמן "עת רצון... (ו) יום ישועה", שנקבע על-ידי הקב"ה, הנה "עניתך... (ו) עזרתך" – יגאל ה' את ישראל מהגלות המרה. וכך מצינו בגאולת מצרים, שכתוב בה: "ליל שמרים הוא לה", להוציאם מארץ מצרים". ופרשו חז"ל (בגמרא): "בניסן נגאלו, בניסן עתידין להיגאל. מנלן (=מהיכן) אנו יודעים זאת? אמר קרא 'ליל שמרים' – ליל המשומר ובא מששת ימי בראשית". והכונה היא, כפי שכתב בארנו, שפבר מזמן הבריאה מששת ימי בראשית, קבע הקב"ה את הקץ של גאולת מצרים, בעת ובזמן המיוחד לו (דהינו, לאחר 430 שנות גלות). וזהו 'ליל שמרים' – ליל המשומר מתחילת הבריאה.

ואולם, לפי זה, יפלא מאד, איך יתכן שהקב"ה מדלג על הקץ כדי לקרב את הגאולה? הרי גאולת מצרים היתה לאחר רד"ו (=210) שנים, ולא לאחר 430 שנה. אם כך, מסתבר שבני ישראל יצאו ממצרים לא בעת הרצון המיוחד, שפבר נקבע בששת ימי בראשית.

ומבאר ענין זה "נזר הקדש" ואומר: הנה, כתוב בתפילת ערבית שתקנו לנו חז"ל: "ברוך אתה ה'... אשר בדברו מעריב ערבים... משנה עתים ומחליף את הזמנים. ומסדר את הכוכבים במשמרותיהם ברקיע כרצונו". ולכאורה יש לתמוה: הלא הזמן, אין בו ממש. אם כך, איך יתכן לומר שהקב"ה "משנה עתים ומחליף את הזמנים"? אלא, אומר ה"נזר הקדש", הענין הוא שיש לפעמים צורך השעה לעורר ישועה ורחמים בעולם, גם בזמן שהוא אינו "עת רצון", ואינו מוכן מששת ימי בראשית. על-כך, הקב"ה בתבונה "משנה עתים ומחליף את הזמנים" –

דהיננו, מחליף את הזמן המיוחד לגאולה, ומקרבה לזמן מוקדם יותר. ולא רק זאת, אלא גם "מסדר את הכוכבים במשמרותיהם ברכיע כרצונו..." – מסדר את הטבע, את הכוכבים והמזלות, כדי להקדים להביא את הזמן הזה. על-פי זה מבואר היטב הפסוק "ויהי מקץ שלשים שנה וארבע מאות שנה, ויהי בעצם היום הזה". כלומר, בגאולת מצרים, למרות שהיה הזמן של רד"ו (=210) שנים בגלות מצרים, מפל מקום הקדים הקב"ה את זמן הגאולה של סוף 430 השנים, והביאו ל... "עצם היום הזה" (הקדימו לזמן של רד"ו (=210) שנים).

נמצא, שלמרות שהיו רק רד"ו (=210) שנים לגלות מצרים, הרי באמת היה קץ הגאולה של 430 שנה. וזאת, מפיון שהחליף הקב"ה והביא את הזמן של "עת רצון" שנקבע בששת ימי בראשית, לכאן. וזהו שנאמר: "ליל שמרים הוא לה' להוציאם מארץ מצרים". כלומר, ליל יציאת מצרים הוא באמת משומר מששת ימי בראשית, אלא שהקב"ה לקח את הזמן הזה שהיה מיוחד לגאולה, והקדימו לזמן של רד"ו (=210) שנים.

וזהו גם ביאור הפסוק: "אני ה' בעתה אחישנה". כלומר, אפילו אם הקב"ה יחיש את קץ הגאולה, מפל מקום יהיה זה גם בעתה, מפיון שהקב"ה יקח את "עת הרצון" המיוחד לגאולה העתידה, ויקדים אותו, כדי להחיש ולמהר את הגאולה. ולכן נאמר "בעתה אחישנה" – שאחיש את זמן ה' בעתה של הגאולה (במהרה בימינו, אמן).
"כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות"

ששנינו בגמרא (ר"ה כא'): "חמישים שערי בינה/קדושה נבראו בעולם, וכלן נתנו למשה, חסר אחד (=49), שנאמר (תהילים ח', ו'): 'ותחסרהו מעט מאלהים'". וידוע שלעתיד לבוא נזכה גם לשער החמישים, כמבואר בזהר הקדוש (ח"א רס"ה מתורגם): "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות" מיכה ז', טו'), נפלאות - נ' פלאות - שכן, חמישים (=נ') שערי בינה פתח הקב"ה כדי להוציא את ישראל ממצרים, ולכן מוזכרת יציאת מצרים בתורה חמישים פעמים, כדי לקבל החמישים שערים, וכך יהיה לעתיד לבוא, כאשר יבוא המשיח. (כפי שרומז השם "משיח" - ראשי תיבות: משיח יגלה שער חמישים)).
"וקראת לשבת ענג"

אומר ה"פרדס יוסף", בשם "עמק המלך": ידוע, על-פי המבואר בכתבי האריז"ל, כי כל מי שאינו מקים מצות ענג שבת (כמו שכתוב (ישעיה נח', יג): "וקראת לשבת ענג"), גורם להפוך את הצירוף "ענג" ל-"נגע". אבל, כל מי שמענג את השבת זוכה הוא להפוך את הצירוף "נגע" לצירוף "ענג". לכן, נמצא מכאן, שאיש ישראל, שיש לו נגע צרעת או ייסורים, הוא משום שלא קים מצות "וקראת לשבת ענג", ועל-ידי כך נהפך לו הצירוף "ענג" ל-"נגע". ולכן, העצה היעוצה היא לקים ענג שבת כראוי, כדי להפוך את ה"נגע" ל-"ענג".

בענין זה מסופר, שבנימי של ה"חפץ חיים" זצוק"ל זיע"א, היה עשיר גדול, אשר כפי עושרו וממונו, כך היו גדל צרותיו, שהתבטאו במחלות קשות, אשר פקדו את בני ביתו, עד כי כל הרופאים אמרו נואש, ולא יכלו להעלות ארוכה ומרפא לתחלואיהם. יהודי זה היה רחוק מאד מתורה ומצוות, והפעיל את עסקיו אף בשבתות כמו בימי חול רגילים. לימים, נזדמן לעשיר זה להיפגש עם סוחר גדול, שהיה ירא שמים, מדקדק במצוות, ובאותה הזדמנות ספר לו על צערו הגדול, ואמר כי כל ממונו הרב אינו שוה מאומה בזמן שכל משפחתו סובלת ייסורים קשים ומרים, וכל מיני מחלות שונות שאין להן תרופה. הסוחר הציע לו לגשת ל"חפץ חיים", ולבקש את ברכתו. אולם, העשיר, שהיה רחוק מתורה ומצוות, דחה את הצעתו, באומר: "וכי הרב הוא מלאך, שתהיה באפשרותו לשנות את הטבע?". אך הסוחר הפציר בו מאד, עד ששכנעו לגשת לצדיק. כשהגיע העשיר לביתו של ה"חפץ חיים", מיד פרח בבכי מר, ובתוך כך ספר על הייסורים והמחלות שלו ושל בני ביתו, והתחנן בפני הרב שיואיל בטובו לברכו. אך הרב, במקום לברכו אמר לו: "תן לי את ידך". לחץ הרב את ידו של העשיר, ואמר: "לקראת שבת לכו ונלכה, כי היא מקור הברכה!". ולתמיהתו של העשיר הוסיף, ואמר: "אם ברצונך ברכה, תתחיל לשמור שבת, ואז הברכה תבוא מאליה". התנצל העשיר בפני הרב ואמר: "אדוני הרב! וכי סבור אתה שיוכל אני בקלות לשמור שבת? והרי יש תחת ידי עשרות מפעלים, שסגירתם בשבת תגרום לי הפסד של הון עצום". כשמע הרב את דבריו, שוב לחץ את ידו, ואמר: "לקראת שבת לכו ונלכה, כי היא מקור הברכה!". העשיר לא ידע את נפשו מרוב צער, ולא היה מענה בפיו. לאחר זמן מה, כאילו התעורר ממחשבתו, ואמר: "אדוני הרב, חשבת ברגע זה על פתרון נפלא! בעוד כעשרים יום תסתים השנה הנוכחית, ואז אסכם את כל ההוצאות וההכנסות של המפעלים והחנויות שברשותי, ולאחר מכן אתחיל לשמור את השבת. אם כן, תרשה לי לחלל רק עוד שלש שבתות". כששמע הרב דברים אלו, התפרא בבכי, ואמר: "בני! וכי חושב אתה שהשבת היא שלי, שאוכל להרשות לה לחלל אותה? השבת היא של הקב"ה, בורא כל העולמות. אם כך, כיצד אוכל לאפשר לה לחלל שלש שבתות?". התרגש העשיר מדבריו של ה"חפץ חיים", ובקול חנוק מדמעות אמר: "אדוני הרב, אילו הייתי יודע שחילול השבת כל-כך חמור, לא הייתי מחלל אפילו שבת אחת! ומקבל אני עלי בלב שלם להתחיל לשמור שבת!". רק אז ברכו הרב, ותוך זמן קצר ראה העשיר ישועות, והמחלות כלן נעלמו ממנו ומבני ביתו.

נא לשמור על קדושת הגיליון!

שבת שלום לכל בית ישראל!

"לא תאנה אליך רעה ונגע לא יקרב באהלך" (תהילים צא' י')

כניסת השבת: 18:37

bnei-zion.com

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: מְצוּרַע (שַׁבַּת הַגְּדוּל)

יציאת השבת: 19:46 ר"ת 20:26

ערש"ק ז' ניסן תשע"ט (12.4.19)

הַפְּטָרָה: "וְעָרְבָה לָהּ" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וְהַצְּרוּעַ... טָמֵא הוּא בְּדָד יֵשֵׁב מִחוּץ לַמַּחֲנֶה מוֹשְׁבֵי" (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינקס פרידמן)

על הפתוב בענין המצורע, "וְהַצְּרוּעַ... טָמֵא הוּא בְּדָד יֵשֵׁב מִחוּץ לַמַּחֲנֶה מוֹשְׁבֵי", מִפְּרֻשׁ רש"י: "מחוץ למחנה" – (מ)חוץ ל-ג'(3) מחנות". (והכונה היא על שלש מחנות: פהנים, לויים, ישראל. שהרי כשהיו כל ישראל חונים. במרכז היה המשכן ומסביבו מחנה הפהנים, מסביבם של הפהנים היה מחנה הלויים, ומסביבם של הלויים היה מחנה ישראל).

וְצָרִיךְ לְהִבִּין עֲנִינְךָ. שָׁפֵן, עַל מָה וְלָמָּה מִשְׁתַּלַּח/מִוֹרֶחַק הַמְּצוּרַע מִחוּץ לְשֵׁלֶשׁ מַחֲנוֹת: פְּהָנִים, לְוִיִּים וְיִשְׂרָאֵל? נִקְדִּים לְהִבִּיא מָה שֶׁהִבִּיא הַ"פְּרִי לְצִדִּיק" לְהַגִּיה"ק רַבִּי צְדוּק הַכֹּהֵן זִיע"א (תּוֹרִיעַ) בְּשֵׁם הַזֹּהָר הַקָּדוֹשׁ, כִּי נִגַּע צָרַעַת בָּא כְּעוֹנֵשׁ עַל הָאָדָם, עַל שֶׁלֹּא קִים מְצוֹת עֲנֵג שַׁבַּת בְּאֲכִילַת שְׁלֹשׁ סְעוּדוֹת, וְעַל-יְדֵי כֶּךָ נִהַפֵּךְ לֹו הָעֲנֵג לְנֵגַע (אוֹתָן הָאוֹתִיּוֹת).

וּכְפִי שֶׁמִּבִּיא גַם הַ"פְּרִדָּס יוֹסֵף", בְּשֵׁם "עֲמָק הַמֶּלֶךְ": כִּי כָל מִי שֶׁאִינֹו מְקִים מְצוֹת עֲנֵג שַׁבַּת (כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב יִשְׁעִיה נח, יג): "וְקִרְאתָ לַשַּׁבַּת עֲנֵג", גוֹרֵם לְהַפְּוֹךְ אֶת הַצִּירוּף "עֲנֵג" ל-"נֵגַע". אֲבָל, כָּל מִי שֶׁמְעַנֵּג אֶת הַשַּׁבַּת זוֹכֵה הוּא לְהַפְּוֹךְ אֶת הַצִּירוּף "נֵגַע" לְצִירוּף "עֲנֵג". לָכֵן, נִמְצָא מִכָּאן, שֶׁאִישׁ יִשְׂרָאֵל, שִׁישׁ לֹו נִגַּע צָרַעַת אוֹ יִסּוּרִים, הוּא מְשׁוּם שֶׁלֹּא קִים מְצוֹת "וְקִרְאתָ לַשַּׁבַּת עֲנֵג", וְעַל-יְדֵי כֶּךָ נִהַפֵּךְ לֹו הַצִּירוּף "עֲנֵג" ל-"נֵגַע". וְלָכֵן, הַעֲצָה הַיְעוּצָה הִיא לְקִים עֲנֵג שַׁבַּת כְּרָאוּי, בְּדֵי לְהַפְּוֹךְ אֶת הַ"נֵגַע" ל-"עֲנֵג".

וְכֵן כָּתַב הַ"מְטָה מִשֵּׁה" (דִּינֵי שַׁבַּת, סִימָן תד): "וּמִי שֶׁמְעַנֵּג אוֹתוֹ כְּרָאוּי זוֹכֵה לְהַתְּעַדֵּן בְּגֵן עֵדֵן. וְזֶהוּ עֲנֵג, רָאשֵׁי תִיבוֹת עֵדֵן נִהָר גֵּן... אֲבָל מִי שֶׁאִינֹו מְעַנְגוֹ, נִהַפֵּךְ מֵעֲנֵג לְנֵגַע, דְּאוֹתִיּוֹת זֶה כְּאוֹתִיּוֹת זֶה". וּכְפִי שֶׁגַם אוֹמֵר הַזֹּהָר (בְּרֵאשִׁית כו'), שֶׁשֶׁלֶשׁ הַסְּעוּדוֹת שֶׁל שַׁבַּת הֵן כְּנִגְדַּת עֵדֵן נִהָר גֵּן – רָאשֵׁי תִיבוֹת עֲנֵג. וּמִי שֶׁאִינֹו אוֹכֵל ג' סְעוּדוֹת בְּשַׁבַּת – נִהַפֵּךְ לֹו הָעֲנֵג לְצִירוּף נֵגַע, לֹא עֲלִינוֹ.

וְזֶהוּ שֶׁכְּתַב הַ"מְגִלָּה עֲמוּקוֹת" (לך לך): "וְקִרְאתָ לַשַּׁבַּת עֲנֵג", רָאשֵׁי תִיבוֹת עֵדֵן נִהָר גֵּן, שֶׁהֵם סוֹפֵי תִיבוֹת (נרנ): נֶפֶשׁ רוּחַ נִשְׁמָה, וְהֵם סוּד ג' סְעוּדוֹת (שַׁבַּת). נִמְצָא אִישׁ הַמַּחְלֵל שַׁבַּת מִסְתַּלְקִין מִמֶּנּוּ... נֶפֶשׁ רוּחַ נִשְׁמָה, נִמְצָא (שְׁגוּפוֹ נִשְׁאָר) חֲלָל... (וְזֶהוּ שֶׁכְּתוּב): 'מַחְלָלֶיהָ מוֹת יוֹמָת...'

וַיֵּשׁ לְהוֹסִיף מָה שֶׁכְּתַב הַטוֹר, שַׁחזוֹ"ל תִּקְנוֹ לָנוּ בְּשַׁבַּת קֹדֶשׁ שֶׁלֶשׁ תְּפִילוֹת שׁוֹנוֹת זֹו מְזוּ: בְּלִיל שַׁבַּת (=שְׁשִׁי בְּעָרְב) אָנוּ אוֹמְרִים "אַתָּה קֹדֶשׁ אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי לְשִׁמְךָ". לְמַחֲרַת בְּבִקְרָה, בְּשַׁחֲרִית שֶׁל שַׁבַּת אָנוּ אוֹמְרִים "יִשְׁמַח מִשֵּׁה בְּמַתְנַת חֲלָקוֹ". וְאִילוֹ בְּמַנְחָה שֶׁל שַׁבַּת אָנוּ אוֹמְרִים "אַתָּה אֶחָד וְשִׁמְךָ אֶחָד".

וְצָרִיךְ לְהִבִּין עֲנִינְךָ. שָׁפֵן, מָה רָאוּ חזוֹ"ל לְתַקֵּן לָנוּ בְּשַׁבַּת שֶׁלֶשׁ תְּפִילוֹת שׁוֹנוֹת זֹו מְזוּ? וּמִכָּאֵר הַשֵּׁל"ה וְאוֹמֵר: שֶׁלֶשׁ תְּפִילוֹת אֵלוֹ הֵן כְּנִגְדַּת שֶׁלֶשׁ שַׁבָּתוֹת יְסוּדִיּוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל: תְּפִילַת לַיִל שַׁבַּת, "אַתָּה קֹדֶשׁ", הִיא כְּנִגְדַּת שַׁבַּת בְּרֵאשִׁית, וְלָכֵן מְזַכְּרִים בָּהּ אֶת הַשַּׁבַּת הָרֵאשׁוֹנָה שֶׁל הַבְּרִיאָה: "אַתָּה קֹדֶשׁ אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי לְשִׁמְךָ... וְכֵן כְּתוּב בְּתוֹרָתְךָ וַיְכַלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צְבָאָם".

תְּפִילַת שַׁחֲרִית שֶׁל שַׁבַּת, "יִשְׁמַח מִשֵּׁה", הִיא כְּנִגְדַּת מְתֵן תּוֹרָה, וְלָכֵן אָנוּ אוֹמְרִים "יִשְׁמַח מִשֵּׁה בְּמַתְנַת חֲלָקוֹ. כִּי עֶבֶד נִאֲמָן קִרְאתָ לֹו. כְּלִיל תְּפִילָת בְּרֵאשׁוֹ נָתַתָּ. בְּעַמְדוֹ לְפָנֶיךָ עַל הַר סִינַי".

וְאִילוֹ תְּפִילַת מְנַחָה שֶׁל שַׁבַּת, "אַתָּה אֶחָד וְשִׁמְךָ אֶחָד", הִיא כְּנִגְדַּת שַׁבַּת שֶׁל עֲתִיד, שֶׁאֵין נִזְכָּה לְנְבוּאָת הַנְּבִיא (וְכָרִיהַ יד, ט): "וְהָיָה ה' לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יְהִיָּה ה' אֶחָד וְשִׁמוֹ אֶחָד". עַל-כֵּן אָנוּ אוֹמְרִים בְּתְּפִילַת

הַמְּנַחָה "אַתָּה אֶחָד וְשִׁמְךָ אֶחָד וּמִי כְּעַמְךָ יִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בְּאָרֶץ". וְעֲתָה, בֹּא וּרְאֵה מָה שֶׁכְּתַב הַב"ח בְּפֵרוּשׁ עַל הַ"טוֹר" (רִישׁ סִימָן רצא), שֶׁהֵטַעַם שֶׁצָּרִיךְ לְאָכּוֹל שֶׁלֶשׁ סְעוּדוֹת בְּשַׁבַּת הוּא כִּי הֵם מְכֻוֹנִים כְּנִגְדַּת ג' הַשַּׁבָּתוֹת הַנ"ל: "שַׁבַּת בְּרֵאשִׁית", "שַׁבַּת מְתֵן תּוֹרָה", וְ"שַׁבַּת שֶׁל עֲתִיד" (שְׁכַנְגְדָן תִּקְנוֹ לָנוּ חזוֹ"ל כְּאִמּוֹר ג' תְּפִילוֹת).

ולכן אנו אוכלים את ג' הסעודות מיד לאחר ג' התפילות: את סעודה ראשונה אנו אוכלים מיד לאחר תפילת ערבית בליל שבת, שהיא כנגד "שבת בראשית". סעודה שניה אנו אוכלים לאחר תפילת שחרית, שהיא כנגד "שבת מתן תורה". וסעודה שלישית אנו אוכלים לאחר תפילת מנחה, שהיא כנגד "שבת של העתיד" לבוא ויש להוסיף כאן תבלין ש-ג' שבתות אלו מכונות כנגד ג' הקשרים: "קוב"ה, אורייתא וישראל" (=הקב"ה, התורה וישראל). הא כיצד? הנה, "שבת בראשית" היא כנגד קוב"ה, ששבת מפל מה שברא בששה ימים. "שבת מתן תורה" היא כנגד "אורייתא", היא התורה הקדושה. ו"שבת של העתיד" היא כנגד "ישראל", שאז יצאו ישראל מגלות לגאולה, ויהיו "גוי אחד בארץ".

ועתה, בא וראה ששלוש הבחינות – "קוב"ה, אורייתא וישראל" (=הקב"ה, התורה וישראל) – הן כנגד שלשת המחנות – כהנים, לויים וישראל.

הנה, מחנה הכהנים הוא כנגד הקב"ה. שהרי הכהנים הם שליחיו של הקב"ה, כמבואר בגמרא (יומא יט): "הני כהני, שליחי דרחמנא ניהו" (=הכהנים הם שליחי הקב"ה), ושליחו של אדם – כמותו.

מחנה הלויים הוא כנגד "אורייתא" (=התורה), כפי שברך משה את שבט לוי: "יורו משפטך ליעקב ותורתך לישראל". ואילו מחנה ישראל הם כנגד "ישראל".

בדרך זו נעלה במסילה לבאר מה ששאלנו, מדוע המצורע משתלח/מורחק מ-ג' (3) המחנות של כהנים לויים וישראל? ויש לומר, שהרי נגע צרעת או ייסורים באים על איש ישראל על שפגם בשבת קדש, על שלא קיים מצות "וקראת לשבת ענג", ועל-ידי כך נהפך לו הצירוף "ענג" ל-"נגע".

על-כן, אדם כזה, שפגם בשבת, פגם גם בתורה הקדושה, שהרי אמרו חז"ל, שהשבת שקולה כנגד כל התורה כלה (זוה"ק ח"ב פ"ח). לכן, נמצא שפגם בכל הבחינות גם יחד: "קוב"ה, אורייתא וישראל" (=הקב"ה, התורה וישראל) – שהרי התורה היא "הממוצע" המחבר בין הקב"ה לבין ישראל בניו.

ומעתה, מאחר והמצורע פגם ב"אורייתא" (=התורה), היא "הממוצע" המחבר את ישראל לאביהם שבשמים, לכן מגרשים את המצורע מפל שלש המחנות – כהנים, לויים וישראל. שכן, ראוי הוא המצורע שישתלח/יגורש מ-ג' מחנות, שהרי פגם בחוט המשוש – "קוב"ה, אורייתא וישראל" (=הקב"ה, התורה וישראל).

נגע צרעת כי תהיה באדם והוא אל הכהן

כאשר נולד, לא עלינו, ילד חריג במשפחה, מלבד הדבר שהייסורים הגדולים הבאים על ההורים, יש גם פעם ותרעומת בקרב המשפחה כלה. מדוע זה מגיע לנו? מה עשינו? הם שואלים, ולעיתים אף פולטים הם בלחש: "איזה עולם אכזר...". האמנם העולם אכזר?

חז"ל מספרים לנו, שפעם בא לפני המלך שלמה אדם שבקש ממנו שילמד אותו את שיחת העופות. שלמה המלך, החכם מפל האדם, שידע את כל השפות (וגם את שפת החיות), השיב לו, שלא כדאי לו לדעת. אך אותו אדם לא הרפה, עד שהסכים המלך ללמדו את שפת העופות.

וממשיכים חז"ל לספר, שלאחר שלמד אותו אדם את שפת העופות על בוריה, חזר האיש לביתו שמח וטוב לב. והנה, יום אחד, בלכתו בשדהו, שמע שני עופות, המספרים זה לזה, שבשובע הבא ימות כל עדר הכבשים שלו במגיפה. מהר אותו אדם לביתו, ומכר את עדרו. ואכן, לאחר שבוע מתו כל הכבשים לאיש שקנה את עדרו. כעבור כמה ימים שוב שמע את העופות מספרים זה לזה שנגזר על ביתו שלו להישרף.

שוב מהר אותו אדם לחזור לביתו, ולאחר מאמצים הצליח למכור אותו ולעבור לדירה אחרת. ואכן, כך היה לאחר שמכר את ביתו, עלה אותו בית בלהבות, והיה למאכלת אש. וכך נצל אותו איש מהפסד גדול. אולם, לאחר שעברו כמה ימים, שמע את העופות מספרות, שנגזרה עליו מיתה בידי שמים. נחרד אותו האיש! ועתה מה יעשה? בצר לו, חזר האיש בבחילה לשלמה המלך, וספר לו את קורותיו מאז למד את שיחת העופות.

אמר לו שלמה המלך: והרי אמרתי לך, שלא כדאי שתדע ותבין את שיחת העופות. הנה, אם לא היית שומע את השיחות הקודמות, והיית מפסיד את עדר הכבשים ואת ביתך תוך קבלת דין שמים באהבה, וחזרה בתשובה שלמה על מעשיך, היו העדר והבית כפרה על נפשך (שהרי העני חשוב כמת).

אבל עתה, לאחר שהאזינת לשיחת העופות, והצלת את ממונך מפלי לתקן את נפשך, אין לך ברירה אלא לעזוב את העולם. וכך היה שנפטר אותו איש והלך לעולמו. מפל זה יש לנו ללמוד שיש מקרים שנגזרה חלילה גזירה קשה על זוג הורים, אלא שהקב"ה, הרחמן, המרחם על עמו אינו חפץ במות הרשע. על-כן, הוא יתברך מביא על ההורים עונש אחר, קל יותר, כדי לבטל מעליהם את רוע הגזירה. אבל, כל זה רק בתנאי שיקבלו עליהם ההורים את העונש והייסורים באהבה, ולא יבעטו בו, חלילה. ויש לומר, שזאת הסיבה שהקב"ה מביא להורים ילד חריג ובעל מום.

שכן, למרות שהדבר מביא סבל רב וייסורים על המשפחה, יביא הדבר בסופו של דבר לתיקון ולזיכוף נפשם. ועל-כן, אם רק ישפילו ויתבוננו ההורים, יבינו שהקב"ה הוא אל רחום וחנון, והוא הטוב והמטיב, ויבדאי שאין הוא חלילה מתאכזר על ברואיו, אלא כל חפצו הוא רק למתק מעליהם את רע גזר הדין... **שבת שלום לכל בית ישראל!**